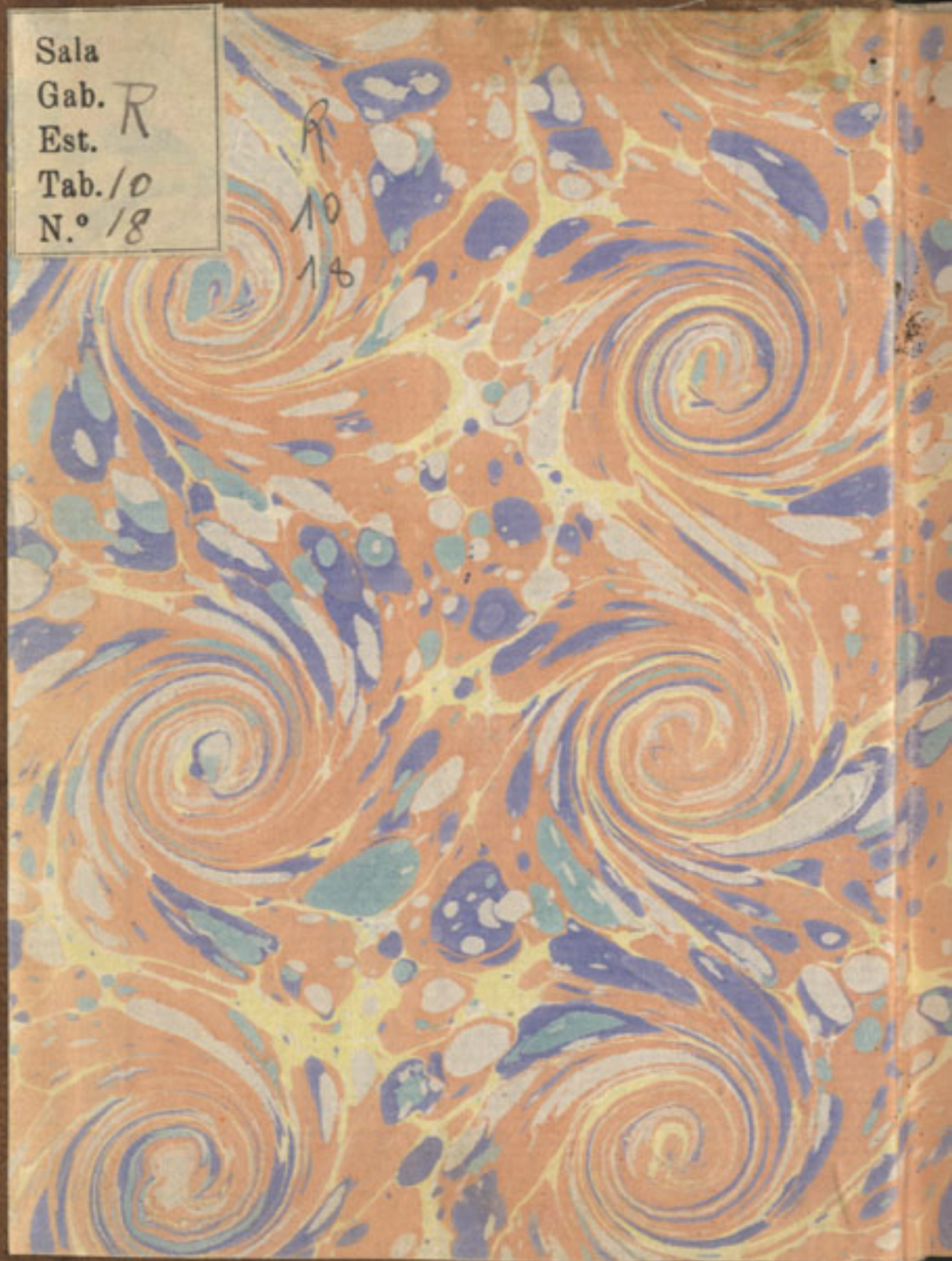

Sala
Gab. R
Est.
Tab. 10
N.º 18

R
10
18

~~11~~
Se Gaspar de S. Hieronymo

10
18
Si quis in sume libri rapidis conyer
Terit unguis debet in infernas pecc
pitatus aquas

Vt supra se G. de S. H.

Consolatorium
theologicum.

Ex Bibliotheca
Regij Monasterij S. Crucij
Collimbricensij.

Genealogie
der
Herrn von
Herrn von
Herrn von

Annotatio notabi
liū dictorū iuxta al
phabeticū ordi
nem in opusculū
sequens.

- A**stinētia maī est sanitatis . maī
egritudinis voluptas. folio. lx
Actiue vite operib⁹ ptingit maī
gis mereri. folio. lxxxv
Aduersa fortuna plus pdest. fol. vij
Agnosce q̄ peccaueris et deo propitio li
bereris. folio. xxiij
Amici mors nō molestat te. folio. l
Amor mundi: de quo Gregori⁹ dicit. tāto
quisq; a superno amore disūgitur . quāto
inferi⁹ delectatur. lxxxix
Anime regnū bene gubernat cū ratio recte
cōsulit: volūtas recte imperat. xcij
Artavia que ducit ad vitā. vi
Auar⁹ valde est. cui dē nō sufficit. xij
Audacia plures cadere facit. xcviij
Audit⁹ carētia nō debet te turbare . lxxxvij

Bona vita nō est bene valere: xx
Bonis p̄sentibus z futuris frui est
impossibile. Folio. v.

Bonoz corpis carētiā nō quīz feras. lxxxv

Conp̄tuitate si fuerz detē^r letēz. lxxviii

Circere si fuerz iclus^o n̄ tristerz. ibi dē.

Carnalis cognatio mīme ē curāda. xxxix

Lec^o ē q̄ supne cōtēplatiōis lucē i grat. lxxvii

Mesurz ecclesiasticz si ligarz nō tristerz. lxxix

Lib^o modic^o z tpat^o carni z aīe vtilis est. lx

Mitaz hō trīna citatione. p̄ma īfirmītas: scilicet
cūda defectio corpis: scia p̄ptoria. xcī

Colloquiū carētiā nō cōtristeris. lxvi

Confabulatio nō est necessaria quando vicē
hoīm suppleat libri. lxvij

Cōfidens in dño benedictus est. liiij

Cōfiteri non sit tibi amarū. xxvij

Cōscientia dicitur erronea quia nimis la-
ta vel nimis arcta. xcv

Cōscientiā erroneā habenti cōpatiendum
est et benigne consulendū. xcviij

Cōsolatio trena p̄uat quē celesti cōsolatiōe
nō ḡ tristerz de carētiā trene cōsolatiōis. liiij

Cōsuetudine vitiū nascitur. et ecōtra vitiū
dissoluitur. xciiij

Cōtēplatiōis f̄batiua nō te molestēt. lxxx

Cōtēpt^o si fueris nō p̄turberis. xxvi

- C**ontumelie gaudēter patiantur. xxv
Cor virtuosum comparatur celo: et cor vi-
 tiosum dicitur infernus. xxv
Corporis bona si nō habeas non tristeris:
 parvipendēda enī sunt. lxxvi
Corporis debilitas nō sit tibi molesta. xc
Cupio dissolui et esse cū xp̄o: quomodo ac-
 cipiēdū: et quomodo sperādū est q̄ in me-
 liorū articulo de hoc seculo q̄s vocef. ix

- D**erisionē non cures. xxiij
Despect⁹ si fueris nō prurberis. xxvi
Detractōis tribulatio coronā fabricat. xiiij
Detractiōi b⁹ nō turberis. xxix
De⁹ multiplici⁹ est p̄sidio homini. liij
Deū timere: amare et in eo sperare xcix
Diabol⁹ plerūq; vult nocere: s; nō p̄t. c
Diaboli ē suggerere: n̄m ē nō p̄sentire. q̄/
 tiēs resistim⁹. totiēs superam⁹. ibidem.
Disciplina dei est arra data filijs: et q̄ sint
 heredes. xxij
Diuitiarū turbatiua remediānt. xliij
Diuitiarū carētia nō debet te p̄tristari. ibidē
Diuitias q̄modo christian⁹ q̄ret postq̄ xp̄s
 beatos pauperes p̄dicauit. xliij
Diuitijs cor apponere mortifex est. xliij
Dolor si habeatur non est dolendū. lxx

- D**iscopus non excusatur a correcti-
one populi. xxxvi
- E**ucharistie sacramento tibi in dicto soleris
quod non pararis necessario re ipsa. fol. lxxxi
- E**xcommunicatus si fueris non tristeris. lxxix
- E**xcommunicationis sententia maior esto
penis ecclesiasticis. lxxix
- E**xilium sustinens: totum mundum exilium
- E**xosus si fueris alijs: (reputet. xv
non turberis sed gaude: lvi
- F**elicitas humana parui peccati computanda. iiii
- F**elicitates omnes humanas si haberes
quid prosunt cum caro datur vermibus et
aia demonibus. iiii
- F**elicitas mundana si continue habetur: signum
est eterne damnationis. vii
- F**lagellat deus hic ut in eternum parcat. xxi
- F**lagellat omnis filius. xxii
- F**lagellamur pro culpis: quia peccauimus in
deum et proximum. ibidem.
- F**letus est lauacrum culparum: absolutio
peccatorum. folio. lxx
- F**ratrum caritatem vel sanguineorum non habet. xxxix
- F**raternitas carnalis non constituit heredes
regni. ibidem.
- G**audium auertitur in luctum. lxxv
- G**audia pelle: pelle timore. et. ibidem

- G**audij exterioris carentia non te faciat
 tristem. lxiiij. z. lxxv
- G**loria mundi z honor transit. xxv
- S**ustato spū desipit omnis caro. lxi
- H**abitatio arda nō debet te turbare:
 nā recolligēdo mētē pl^o disponit. lxij
- H**omo nouus fit doctrina spūali. xc
- H**onor quē tu pdis in p̄fessione: p̄fecte re
 cōpensantur. folio. xxviij
- H**onori's turbatiua remediānt. xxv
- H**umiliari consolatoriū est. xxviij
- I**elus est melin ore: melos in aure z c̄
 dulce remediū ignominie. xxxi
- I**eium calozes februm extinguit: pa
 ralissim. zc. lx
- I**mpossibiliū nō est obligatio. lxxviij
- I**nfirmitas non te perturbet quia liberat
 a purgatorio. folio. xci
- I**nfortuniū nō cadit in bonū hoīem. viij
- I**nimicorum odium plus confert tibi q̄ di
 lectio amicorum. lvi
- I**nurias patiēdo meretur q̄s. xv
- I**n p̄ncipio erat p̄. p̄tepestates legit. ci.
- I**nterdictū aufert recreationē ab infirmis
 etiā sanis mēbris. lxxx. z. lxxxi
- I**ra aliquādo est de p̄fectiōe virtutis. xxv
- I**ra q̄ vicit melior ē q̄ q̄ capit ciuitatē. ibid

- I**racūdia te nō puocet ad querelā. ibidem
- I**rregularitas humiliat. lxxix
- I**ugum domini alleuiat effectus remunerationis. lxxiij
- I**n crime dolorem euaporare faciunt z profunt. folio. lxx
- L**iber est q̄ nulli turpitudini fuit. lxxij
- L**ibertat̄ carētia nō turbet te. ibidem.
- L**ibri supplent vicē hoīm. lxxvij
- L**ocum paruum seu non delectabilem: non cures: nec tristeris de illo. lxxij
- L**oquele defectū si habes nō pturberis: qz interi^o deo z sc̄tis loqui poteris. lxxviij.
- M**ala nulla sūt nisi q̄ crimine mētē impli-
cant seu conscientia ligant. lxx
- M**ali nihil hñt̄i celo: boni nihil in mūdo. v
- M**ali si melius habeant in hoc mundo q̄ boni: nō tristeris. folio. lxxix
- M**ali pl^o q̄ boni psperant̄ i h̄ mūdo. ibidē
- M**alū i punitū manere ē maxia pūitio. xxxi
- M**ebroz q̄z cūq̄ carētia n̄ te p̄bet. lxxix
- M**ille artifex frequentius in maiores et superiores sagittas mittit. xxxiij
- M**ors patienter sufferenda. lvi
- M**ors amici nō tristat te. lxxix
- M**ors est iudex omnium: qui tribus citati^o /
onibus procedit. lxxi

Morte imminente nō tristeris: quia malorū
omniū remediū est. xcij

Morte imminente mariam inuoca et san-
ctam katherinam. ibidem.

Mundū relinquēs nō arbitret se ingentia
reliquisse dixit antoni⁹. fol. iij. z. iiij

Mūd⁹ reliquēd⁹ est p̄p̄t̄ xp̄m. lxxvij

Natalium defectus nō turbet te: nec
erubescas. lxxix

Nasci de adulterio est culpa parentū. ibid.

Necessitate morimur: fac ergo de necessari-
tate virtutem. folio. l

Nobilitas sūma est clarē esse p̄tutib⁹. xl

De ignobilitate generis ḡ nō turberis. ibid.

Nobilitas carnis plerumq; ignobilitatē
parit mentis. ibidem.

Obedientia nō te contristari debet
sed gaudere debes q̄ deus a te obe-
dientiam requirit in preceptis. lxxiij

Obedientia in seruādis preceptis: efficit
impetrare qd̄ petimus. ibidem.

Obediēdū est diuīs: q̄c̄ qd̄ e n̄ vice dei p̄cipit
hō: nō aliter accipiēdū est q̄ si p̄cipiat de⁹
si certū est q̄ deo nō displiceat. lxxiiij

Obediētia oib⁹ alijs bonis p̄fertur. ibidē.

Dulcor defectū nō grauiter feras. lxxvi

Duorū defecti si habes nō tristeris. lxxvij

Prandi tēpus si nō habes: aut aliud opus
spūale faciendū: nō tristeris. lxxij

Dare nunq̄ desinit iustus: nisi desinat iu/
stus esse. folio. lxxiij

PAcē exteriorē si malī plus habeant:
tamē iusti plus internā. lxxix

Parcit deus hīc quibusdam vt in eternū
feriat et econtra. xxi

Parentele et generis nobilitatem turba/
tūa remediātur. xxxvij

Parentelā magnā nō desideres. ibidem.

Passus ē xp̄s vt sequamur vestigia ei⁹. xxi

Pauptate nichil diti⁹ iueniri potest. xlv

Pauperes christi sunt vitij⁹ vacui virtuti/
bus pleni. xlv

Paupertas voluntaria omnia pro deo re/
linquēs thesaurizat in celo. xlvi

Pauper fuit xp̄s. xlvij

Paupib⁹ mlta bñficia de⁹ fecit. xlvij

Peccata p̄terita nō dēnāt si nō placēt. c. ij

Pnia mētē munit ⁊ i securitate p̄stituit. xxiii

Peregrinatio nō est timēda. xxiiii

Perplex⁹ null⁹ est absolute loquēdo. xcvi

Philozophorum vera dicta in vsum no/
strum vendicanda. folio. i.

Placere populo nō cures. lvii

Podagre morbo pauperes cibi congruunt

ad curandum.

Clx

Potētes quāto fuerint in statu altiori: tātō
in maiori periculo versant. xxxii. z. xxxiii

Potētis z dignitat[is] s[er]uatiua remediāt. xxxii

Precepta rei suās remunerat. lxxiii

Prelati tot mortib[us] digni sunt: quot mala
crēpla ad subditos trāsmittunt. xxxv

Presumptuosi sūt mltū duri z īfesti. xcviij

Proles multas habens exagitur circa
transitoria: nō curat quomodo habeat dū
modo multa habeat. xxxviij

Prosperitas est nouerca s[er]uitis. vi

Pusillanimitas seu timiditas non te per-
turbet. xcviij

Regnare volentes rationē deo red-
dere habebūt. xxxv

Rex seipsum et alios regere debet: vnde
peccando amittit nomen. ibidem.

Risisse christum nūq[ue] legimus. vi

Risus dolore miscebitur. liij

Rudis si es aut rustican[us]. nō turberis. liij

Salue regina ad omnes horas vn[us]
dicere consuevit. **Folio. ci**

Sarabaitarum deterrimum genus mona-
chorum. lxxvi

Sapiens nunq[ue] solus est: etiā si est separa-
tus ab hominibus. lvi. z. lxxv

- S**cala celi fit per lingua que in horto con-
scientie crescunt. xciiij
- G**enect^r nō sit tibi molesta. xc
- S**emilis ē oīs passioꝝ sic dñi sūt sui. lxxij
- S**eruitute culpe pctōꝝ oīs suus est. lxxij
- S**eruitutis p̄ditio nō te p̄tristet. lxxij
- S**ilentij obseruatione nō p̄tristeris: quia
multa bona solet operari. lxvi. & lxxv
- S**obrietas oīm virtutū mater est. lx
- S**ocietas mala nō te perturbet. qz ad vir-
tutis exercitium confert. lij
- S**ocietatis carētia te nō molestat. lv
- S**olitudinem diligas. ibidem.
- S**olitudinem conqueri non potest: qui ha-
bet copiam librorum. lvi
- S**uperstitionum deceptiones bonis non
sunt timende. folio. c.
- S**tultus tacere non potest. lxxij
- S**urdi audiunt. lxxvij
- T**acere q̄ nouit sapiēs est. lxxij
- T**acitū qd̄ eē vel. nemī dixer̄. ibid.
- T**ediosus si es aut iḡtiosus: nō turber̄. lij
- T**epalia debēt peti cū modo & timore. lxxij
- T**emptatio auget coronā & facit beatū. xij
- T**emptatio multa bona efficit. xvij
- T**emptationes patiuntur qui p̄viuere vo-
lunt in christo. folio. i.

- T**ēptationē sequit̄ humilitas. xix
- T**emptare demones non plus possunt q̄
permittuntur. xviij
- T**estis si nobis est in celo ⁊ testis in corde
dimittam⁹ stultos foris loq̄ qđ volūt. xxx
- T**imor īferni vel purgatorij tēreat te. cij
- T**imore conscientie multis modis contin/
git errare. xcviij
- T**imere deū ē nll'a bona faciēda p̄terire. xcix
- T**onitrua cū sūt mori nō timeas. ci
- T**ormēta gaudēter sūt tolerāda. xvi
- T**ribulatio bona estet de ea conqueri non
debes. folio. ix
- T**ribulatio est porta regni celoz. xi
- T**ribulationes sunt propenis purgatorij
tolerande. ibidem.
- T**ribulatis deus presens est. xij
- T**riblatio ī p̄nti: auget coronā ī futuro. xij
- T**ristitia nō īerit his q̄b⁹ sal⁹ ī deo est. lxviij
- T**ristitias plures huius mundi libenter
sustinere debemus. ibidem.

Vallis miserie sit vallis in spe felicitas
tis eterne: non est ergo dolendum de
incolatus prolongatione. viij

Vobis qui diligitis p̄imas cathedras
quid ve importat. xxxviij

- U**tercundia maior in confessione decorat
animam. folio. xxviiij
- U**estitū delicatū nō desideres. lxiij
- U**ia dei p̄tinuatur in aduersitatibz : nā in
uia dei nō p̄gredi est retrogredi. xxiiij
- U**irtus nulli preclusa est : omnibus patet
omnes inuitat. xciiij
- U**irtutes sunt aīe ornamentū i bidem.
- U**irtutē facias de necessitate : tēptationem
ineuitabilē libēter tolerādo. xvij
- U**irtutē fac de necessitate. folio. l
- U**ita bona non in bene valere sed in mala
pati consistit. xx
- U**ite actiue opibz p̄tingit pl̄ mereri. lxxxv
- U**ite breuitas nō te p̄turbet. xci
- U**ite presentis contemptus hominem quie
tum et securum facit. ci
- U**itia deserere ⁊ v̄tutes acq̄rere oportet. xx
- U**ituperia et contumelie sunt efficac̄ medi
camentum conscientie. xxx
- U**olūtas libera est si spū ducit̄. lxxij
- U**oluntas pro opere reputatur vbi non est
facultas. lxxv
- U**olūtas pp̄ua grande malū est. lxxv
- U**olūtas pp̄a cesser ⁊ infern̄ nō erit i bidē.
- U**olūtas pp̄e carētia nō te molestat. i bidē.
- U**oluntate pp̄ua nichil maius homo potest

deo dare.

lxxiiij. z. lxxvi

Uoluntatis ppe abdicatio mltū valet. lxxv

Uoluptatum carentia non debet quem tur-
bare. lviij

Uoluptatib⁹ assueti carere nō possunt. ibid

Uoluptatū exitus tristes sunt. ibidem.

Uoluptates sunt arma diaboli. lviij

Uotū malū nō est seruandum. lxxvi

Uotozum emissorum obligatio nō te faciat
tristē sed gaudentem. lxxvi

Melius est aliquid facere ex voto q̄ sine
voto. ibidem.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Incipit p̄fatio in cōsolatoriū the
ologicū preclarissimi viri: magistri
Iohānis de Tābaco: sacrarū littera
rum doctoris. *Da Liviana de. Cuius d̄p̄m̄*

Quoniam sc̄dm̄ apl̄m̄: quecūq;
scripta sūt ad nr̄az doctrinā
scripta sūt: vt p̄ solationē
scripturaz spem habeam⁹.
qua sc̄z spē gaudētes ī tribu
latiōe ob quozcūq; tristitiā
occasionē a spiritali gaudio ī d̄no p̄tinuā
dominime deficiam⁹. Idcirco p̄sideratis
mūdi hui⁹ tribulatiōib⁹ ac mlt̄plicib⁹ tur
bationū causis seu occasiōib⁹: cogitavi de in
finitis solatiōib⁹ p̄tentis īpl̄cite vel ex
pl̄cite ī scripturis: q̄sdā redigere ī h̄ q̄
licūq; ope īscripti. Ad honorē dei solato
ris optimi ⁊ eximij. ac gl̄iose v̄ginis marie
quā ipse paraclit⁹ sic fecūclavit q̄ deū totius
solationis nob̄ genuit: atq; b̄t̄ssimi iohā
nis euāgeliste q̄ p̄p̄t euāgelizādī p̄stantiam
exilio reliq̄at⁹: diuine visiōis ⁊ allocutiōis
meruit crebra solatiōe releuari. Necnon
oīm sc̄tōz: quos p̄ mlt̄as tribulatiōes opoz
tuit intrare ī regnū celoz. Ac deniq; ad sol
ationē oīm hoīm: p̄cipue aut̄ illoz qui pie

viuere volūt in xp̄o: et ob hoc: teste scriptu-
 ra: persecutiōes et tēptatiōes paciūtur. Sal-
 ne sicut olim īsignis ille boeti⁹. dū regis:
 Theodorici fauere tyrānidī recusaret: mis-
 sus in exiliū et in carcerē reclusus de sol-
 tione philosophie librū edidit. Sic et ego ab
 īpugnatorib⁹ iusticie piter et obediētie sacre
 romane ecclesie: a ppe māsonis loco eiec⁹:
 quādā exiliū spēm sustinēs: p̄fatū opus ag-
 gressus: īp̄m si legētib⁹ placeret: de solatōe
 theologie appellādū iudicārē. Qd si iter-
 dū philosophorū ac rhetorū necnō aliorū au-
 ctoritates ī eo sūt īserte: h̄ ea intētiōe factū
 est qua doctore excellētissimū Aug⁹. dixisse
 memini. Si qua vera dixerūt philosophi:
sūt ab eis tāq; ab iustis possessorib⁹ in v̄sus
nros v̄dicāda. Uerū qz diuerse tristes p̄so-
 ne varijs ex causis seu occasiōib⁹ cōmuni-
 b⁹ et speciali-
 b⁹ turbate: varijs īdigēt solatiōnū
 remedijs. Idcirco vt in h̄ libro p̄ qualibet
 p̄sona ex quibuscūq; causis turbata. parata
 solatio in certo suo loco p̄p̄ri⁹ valeat in-
 ueniri. a cōmuniōib⁹ ad specialia vsq; p̄ce-
 des. librū istū in quīdecī libros p̄tiales di-
 stinxi: cōtra hoīs turbatiua: solatiōnū re-
 media cōtinētes oportuna. Quorū tituli in
 genere sunt hīc p̄sequenter m̄notati.

Hic dicitur
 de solatōe
 philosophorū

ordo et par-
 titio libri

Prim^o liber continet consolationū remedia oportuna ꝛ illa turbatiua hoīs que opponūtur mūdane felicitati ꝛ p̄speritati.

Secūdus liber continet consolationū remedia oportuna ꝛ illa turbatiua q̄ opponūtur generalit̄ paci ꝛ trāquillo statui.

Tertio liber continet remedia oportuna ꝛ turbatiua q̄ opponūtur ꝓ modo ꝛ q̄eti.

Quartus liber continet consolationū remedia oportuna contra illa turbatiua que opponuntur glorie et honori.

Quintus liber continet consolationū remedia oportuna ꝛ illa turbatiua q̄ opponūtur potestati et dignitati.

Sextus liber continet consolationū remedia ꝛ illa turbatiua q̄ opponūtur parētele ꝛ generis nobilitati.

Septim^o liber continet consolationū remedia ꝛ illa turbatiua q̄ opponūtur diuitijs et rerū facultati.

Octauus liber continet consolationū remedia ꝛ illa turbatiua que opponūtur amici/tie et societati.

Nonus liber continet consolationū remedia contra illa turbatiua que opponuntur delitijs ꝛ voluptati.

Decim^o liber continet cōsolationū remedia

Liber

dia cōtra illa turbatiua q̄ opponūtur sola
rījs z gaudījs seu iocūditati hui⁹ seculi.

Undecimus liber continet cōsolationū
remedia contra illa turbatiua que opponū
tur libertati:

Duodecimus liber continet consolatio
nū remedia contra turbatiua que opponū
tur studio: contēplationi z deuotioni.

Tredecimus liber cōtinet cōsolationū
remedia contra turbatiua que opponuntur
bone ipsius corporis dispositioni.

Quartusdecimus liber cōtinet cōsolatio
nū remedia cōtra turbatiua q̄ opponuntur
bone ipsius aīe dispositioni seu cōditioni.

Quintusdecimus liber continet cōsol
lationum remedia contra turbatiua que op
ponuntur specialiter ipsius anime securi
tati et tranquillitati.

Primus liber continet consolationum remedia oportuna in illa tribulatio hoīs q̄ opponitur mundane felicitati et prosperitati. Et habet capitula: iij.

i De consolatione super carentia mundane felicitatis et prosperitatis.

ii De aduersitatibus et infelicitatibus.

iii De aduersa fortuna.

iiii De incolatus prolongatione.

De consolatione super carentia mundane felicitatis et prosperitatis. Ca. i.

Primo ergo ut de his que opponuntur mundane felicitati non turberis: sed potius gaudeas: stude ut internis oculis ymaginem christi veneranda inspicias: in quantum multum discere et perficere poteris: quia nobilissimi illi exemplaris christi: scilicet gesta considerata: te consolari poterit super omnia cetera consolationum remedia. Nimirum ipse est magni consilii angelus. quoniam omnium est magister: dei quod virtus et dei sapientia ac salutis auctor. Cuius reuera auctoritati veneranda de omni humana ratio digne debet cedere. Si ergo omnem propositum accedere scias proculdubio nihil esse curadum de habendo ea in quibus consistit huius brevis vite felicitas: vel non habendo ea in quibus consistit eius infelicitas: quia suo extremum

Liber

Aug.

plo efficacit̄ psuadet neminē xp̄ianū. vt pu-
ta xp̄i sectatorē nullaten⁹ debere: aut ī bonis
mūdi felicitatē q̄rere: aut ī malis infelicitā-
tē timere. Un̄ Aug⁹. Quis bona t̄rena p̄tē-
psit homo xps: vt p̄tēnenda mōstraret. ⁊ oīa
terrena mala sustinuit q̄ne sustinēda p̄ci-
piebat: vt nec ī illis q̄rere felicitas: nec ī
istis timere ifelicitas. Letez p̄misse p̄side-
rationi de solatiōe ī miserijs habende:
adq̄ciēdū est q̄ miseri nō paucos s̄z plimos
sc̄toꝝ excellētissimos ī miserijs h̄nt socios:
q̄ his ī vita caruere: ex q̄b⁹ humana p̄poni-
tur felicitas: p̄trariaq; passi sūt q̄b⁹ miserie
ratio ⁊ ifelicitat̄s titul⁹ solet īponi. Sed ⁊
p̄ hm̄oi miseroꝝ solatio debet sufficere solū
xp̄m sociū habuisse. Ipse nanq; xp̄s dū via-
tor: esset: ī miseriaz sustinētia plurimaz vo-
luntarieq; assūptaz extimationē proli⁹ ex-
cessit: qui tamē t̄ate dignitat̄s ⁊ excellentie
fuit: q̄ societas ei⁹ soli⁹ ī hac parte pl⁹ p̄fer-
re poterit miser̄s ad solatiū: q̄ habere alioꝝ
cētena milia socioꝝ. Porro parui p̄c̄ij atq; p̄o-
deris ē felicitas hūana: nec aliq̄smodo īnt̄ īn-
gētia p̄putāda. Audi de h̄ mūdi desertoꝝ
maḡnū illū ātoniū: qui dū quadā die a fra-
trib⁹ vt eos īstrueret rogaret: sic ait: Nemo
cū desperit mūdū: arbitret se reliq̄sse īn-

gentia: nichil eorum cure sit monachis quod seculo
afferre non possunt. Quod viri huius purissimi cor-
dis iudicium. viri quodam celestis et quasi de altissi-
mo celo prospicientis et puritatem mundi huius con-
sideratis. Quod totius religionis consilium. Quod perfecte
magnanimitatis preclarum exemplum: tota tibi de-
uotione imitandum. Mirum est quod si te res aliqua
presertim de his minimis et pituris poterit per-
turbare quam excellentioribus te predictum potius de-
beres arbitrari. Simile enim hoc esset ac si
magnus quis imperator et maximus in diuitiis de-
vnius oboli amissione querularet. Audi rursus
quod dixerit Hieronymus: omnes quasi humane
felicitatis periculas comprehendens. Si inquit
habeas sapientiam salomonis: si fortitudinem
samsonis: si longevitatem enoch: si diuitias
cresi: si potestatem octaviani: quod prosunt hec
omnia: cum tandem caro dat vermicibus: et anima demo-
nibus cum diuite sine fine crucianda. Audi de-
niq; Innocentium de amaritudine felicitatis
humane loquentem. Mundana inquit felicitas
multis amaritudinibus est respersa. Novit hoc
ille qui dixit. Risus dolore miscebitur: et extre-
ma gaudium luctus occupat. Subito cum non su-
spicatur infortunium accidit. calamitas irruit:
mors inuadit: mors incipit: quam nullus eva-
det. Unde et Augustinus. De felicitatibus terrenis

Liber

amaritudines miscet. vt alia q̄raꝝ felicitas
cui⁹ dulcedo nō est fallax. Hoc aut̄ dic̄: q̄si
sentiret blādā mūdane felicitat̄ꝝ dulcedinē
fallacē esse. Hinc nāq; z alibi de mūdo testat̄
q̄ blād⁹ sit piculosior q̄ molest⁹. Nimir̄ fe
licitatē p̄ntis vite p̄sequit̄ i hac p̄temalum
vere miserie. Vñ seneca. Misere te reputo
qz nūq; fuisti miser: trāsisti viā z nō iueni
sti aduersariū: nimis fuisti miser. Miseros
reputo q̄ nimia felicitate torpescūt. hec sen.
Porro felicitatē humanā habere p̄stat habē
ti nō modicū nocumēti. Ip̄m etenī habentē
facit plane negligere: aut negligētē q̄rere
vex bonū atq; summū: experientia attestatē
idip̄m. Quis enī hoz quēpiā qui mundana
gaudere visus ē felicitate: vel aliqñ cū ap̄lo
dixisse recordatur. Cupio dissolui z esse cū
xp̄o. Ecōtra quidē: mala q̄ nos hīc p̄munt
ad deū ire p̄pellūt: aliāq; vitā vere felicē z
oīs ifelicitat̄ꝝ miserias finiētē desiderare et
q̄rere faciūt. Idcirco etiā sup̄ p̄missis mise
rijs nō doleas: sed poti⁹ gaudeas: eo q̄ certū
sit signū in bonū: q̄uis p̄ breui t̄p̄e admodū
sit tediōsū. Nā carere ac p̄uari felicitate hu
mana esseq; mūdanoꝝ hoīm iudicio i Hexi
līo ifelicē: signū ē vitæ aut nūq; fallibile decli
nādī terrā illā tenebrosam z optā mort̄ꝝ cali

gine puenſēdiq; ad p̄ā claritatē etne. Sic
 enī Job mūdāna q̄ rūdā felicitate expoſita de
 ipſis ſic ꝓcludit. Ducūt ī bonis dies ſuos ⁊
 īn p̄ucto ad īferna descendūt. Ita ecōtra/
 rio de miſeris affirmare poſſum⁹. Ducūt īn
 malis dies ſuos: ⁊ ī p̄ucto ad celeſtia regna
 aſcēdūt. Habēt ergo boni chriſtiani ip̄a ſua
 ī felicitate ſeu mūdane felicitatē carētia īn
 p̄nti ſignū efficacē ſperāte felicitatē ī futuro:
 quē admodū felices īn h̄ ſeculo ſignū habēt
 eterne dānationis īn alio. Juſto enī iudicio
 dei videt̄ hec fctā diuiſio: vt hī q̄ hīc bñ: ſctē
 ⁊ ꝓie vixerūt: felicitate careāt q̄ eſt īn terra:
 hī vero q̄ hīc felices fuerūt: careant ea q̄ eſt
 īn celo. Nūm̄q; hāc diuiſionē īter eos gloſa
 q̄dā ſup illd̄ iacobi. Om̄e gaudiū. ⁊ c. claſſe
 re manifeſtat: ſpēq; bonoz xp̄ianoz ī p̄nti īn
 feliciū ſimilit̄ ī ſinuat dicēs Ne indignemini
 ſi malū ī mūdo florēt ⁊ vos patimini: qz nō ē
 xp̄iane dignitatē īn tēporali b̄ exaltari ſz po
 ti⁹ x̄pm̄. Mali nichil h̄nt ī celo: vos nichil
 īn mūdo: ſed ſpe illi⁹ boni ad qd̄ tēdit̄ q̄cqd
 īn via ꝓtingat gaudere debetis. Nichil eſt
 vnde doleat̄: vñ dubitet̄. Hec gloſa. Boni
 īgit̄ chriſtiani nō debēt trīſtari ſi ea felici/
 tate careāt q̄ īn mūnis ⁊ caducē ꝓſiſtit: ⁊ ob
 hoc eoz dignitatē nō ꝓgruit: vt pote quoz

dignitas ad modū āgelice dignitatē illā in
 unēsum excedit: quūmo solati poti⁹ gaude
 re debēt ex salutis sue signo tā p̄claro. Jux̄
 doctrinā apostolicā. Sepe gaudentes: iuste
 dei dispēsationi in hac pte securi⁹ inītētes
 Nā teste Hieronymo: difficile imo impossibi
 le est vt p̄ntib⁹ z futuris q̄s fruat bonis: vt
 hic ventrē z ibi mentē impleat. vt de delitijs
 ad delicias transeat: vt in vtroq; seculo sit
 bt̄us: vt in celo z in t̄ra appareat gloriosus
 Un̄ Hugo scribēs de arra aīe: ex huiusmodi
 dispēsatiōe diuina sue sumit in eadē mate //
 ria p̄sideratiōis fortissimū argumentū.

De aduersitatib⁹ z ifelicitatib⁹. ca. ii

Rursū nō debes de p̄speritatē carētia
 vl' de adūitate q̄rulari: qz nō est modī
 ca solatio magnis z īsignib⁹ p̄sonis in cau
 sa honesta assimilari. ipsazq; p̄ditiōib⁹ etiā
 grauib⁹ z difficilib⁹. dūmodo vitiose nō sint
 p̄formari. Quippe qui dign⁹ haberetur cū
 regemagno z regalib⁹: vestē ex causa hone //
 sta lugubrē deferre: h̄qdē sapiēs mallet cū
 hmōi digniorib⁹ facere q̄ stola iocūditatē
 īdūi cū plebeis nulla pollētib⁹ dignitate.
 Sane rex regū xp̄s dei fili⁹ veste aspsa san //
 guine: vt Iohes testat: ceteriq; electi dei p̄si
 mili aduersitatis asperitate īduti fuere. via

quarta et aspa quae possit celos penetrare potest
 quae via lata ducere in perditionem incesserit. Un-
 Aug. Dominum Iesum legimus voluisse: fleuisse: op-
 probria et contumelias sustinuisse: ex itinere fa-
 tigatum fuisse. sputa. flagella. crucem suscepisse
 nunquam tamen legimus eum risisse: nec in presenti prosperatum
 fuisse. Hinc plane hic in spe gaudet oes electi
 cum ceperint mundi aduersitatibus fatigari. et nul-
 lis eius prosperitatibus fallaciter decipi: scientes procul
 dubio non aliam viam superesse per quam possit celos
 penetrare. Hec Aug. Cuius pro sententia edo-
 ceris si de electorum numero esse volueris: quod non
 doleas tempore aduersitatis: vel propter carentiam mun-
 dane prosperitatis. Laue ergo ne te fallat pro-
 iudicium et commune multorum: qui gaudent in pro-
 speris et tristantur in aduersis: quod si sano. regere-
 tur iudicio contraria sentirerit. Nam sancti et puri
 ac prosequentes existentes boni iudicij magis gau-
 dent in aduersis quam in prosperis. nam prospera seducunt
 et aduersa ad celestem patriam feliciter deducunt
 Prospera itaque sunt plurimum formidanda. et eorum
 carentia est optanda. Audi de hoc Hiero. Nota
 inquit nutricis mee nunquam michi eueniant: quae se-
 optat prospera quae cedunt in grauamen. Un-
 Grego. Mignis prosperitatibus sublimitas quam necessitas
 aduersitas grauat. Un-
 etiam Aug. Nemo congratulatur homini quae prosperat in via sua: cuius

pctis deest vltor ⁊ atest laudator: maior ira
 dei est Irritauit em̄ dñm pctōr vt ista patiat
 et vt flagella correctionis nō patiat. Unde
 ⁊ Chrysosto. Nouerca ꝑruis ꝑ speritas be
 aculis suis sic applaudit vt noceat: ⁊ infelici
 successu sic in via fortūatos obsequit: vt in
 fine ꝑniciē opet: ꝑuiuis suis ab initio ꝑꝑi
 nās dulcīa: ⁊ cū ebriati fuerit letale virus
 miscet: ⁊ qđ deterioꝝ est: quo spē suis clarescit
 āpliꝝ. eo stupentibꝝ oculis dēsiore infundit
 caliginē. hec Chrysos. Cuiꝝ dictis si aures
 accōmodes ⁊ fidē adhibeas: miꝝ est si te ꝑ/
 spitatꝝ carentia doleas: quā optimoꝝ q̄ in te
 sūt nouercā esse dedicisti. patā tibi sō spē dul
 cis poculī toxicū mīstrare ⁊ caliginē iducerē
 Noli etiā o hō te ingratū ostendere te donis
 diuis de qbꝝ ꝑuidet deꝝ suis carissimis filiis
 sꝫ cū maioribꝝ ⁊ magis ꝑriuatꝝ amicis: ⁊ ꝑꝑre
 oibus filio suo vnigenito dño nro iesu xꝑo
 adūitates dedisse maxias dinoscat Si has
 a ꝑre tuo: patre qđē oim: tuo autē singulari
 adoptōe ⁊ te tenerrime diligēte recepisti vꝫ
 qñqꝫ recepis: nō inde tāqꝫ de nō bonis triste
 ris. Via qꝫꝑꝑe ꝑntis aduersitatꝝ arta est: via
 q̄ ducit ad regnū: ⁊ ideo illa via gaudēter ē
 merito incedēdū: q̄ sperāda est in tmino io/
 cūditatꝝ ꝑꝑetue. Un̄ Grego. Sācti viri cū

sibi suppetere prospera huius mundi aspiciunt
 pauca suspirio turbant. Timet enim ne h
 laborum suorum fructum recipiant; timet ne quod diuina
 iusticia latens in eis vulnus aspiciat; et exterio
 ribus eos muneribus cumulatis ab intimis re
 pellat. hec Gregorius. Audi rursum eundem Gregorius
 Electus suis de iteris asperum facit ne dum delectetur
 in via; obliuiscantur eorum que sunt in patria. Audi etiam
 quod Hieronymus dicat. Quid prodest homini si vniuersum
 mundum lucret; anime pro sue detrimentum patiat.
 Duo sane hoc copulat; scilicet lucrum mundi; et anime de
 trimentum; inuicem plane quam primum sine scilicet donec
 morum est que sequitur; imo reuera mundana felicitas
 si habeatur continue; signum est evidens damnationis
 eterne. Unde Gregorius. Continuum successus temporalium
 est certum future calamitatis indicium. Sed in presenti
 multas miseras et fallacias prospera in se habent. De
 quibus Augustinus sic dicit. Prospera huius mundi aspi
 ratione habent veram; iocunditatem falsam. certum dolorem
 scerta voluntate; dum laborare; timidam quietem; re
 plenam miserie; spei brittlem inane. Hec Augustinus
 Denique ut aduersa tibi non noceant; caue diligenter
 ne prospera te corrumperet. Unde Gregorius. Nulla
 aduersitas rejicit quem prosperitas nulla corrumperit
 Qui enim veritati inheret; vanitati nullomodo
 succumbit; quia dum forti pede cogitationis in
 retentione fixerit; omne quod foris mutabiliter agit

ad arcē mētis nūme p̄tigit. hec Bre. Scōz
 quē etiāvr alibi dīc. nulla nocebit adūsitōs
 si nulla dñetur inīqtas. Et certe si dñatur
 inīqtas: expedit vt hoc corrigat aduersitas.

De aduersa fortuna. **¶** Ca. iiii.

Porro de aduersa fortuna nō p̄beris
 sed poti⁹ plurimū p̄soleris: qz adūsa
 plus affert boni. z p̄spera plus infert mali.
 Un̄ Boe. Plus hoīb⁹ reoz aduersāqz p̄ro-
 sperā p̄tesse fortunā. Illa enī q̄ dicit̄ p̄spera
 semp̄ specie felicitat̄ cū videt̄ blāda mētī
 hec scz q̄ aduersa dicit̄ sp̄ vera est cū se īsta-
 bilē mutatiōe demōstrat. Illa fallit. hec īn-
 fruit. Illa p̄ mēdaciū specie bonoz mentes
 fruētīū ligat: hec cognitiōe fragilis felicita-
 tis absoluit. Itaqz illā videas vētosā: fluentē
 suiqz sp̄ ignarā: hāc sobriā succictāqz: z ipsi⁹
 aduersitat̄ exercitatiōe prudētē. Postremo
 felix a p̄o bono deuioz blādīt̄s trahit: ad-
 uersa plezqz ad p̄a tona tedij vnco retrahit
 Hec boeti⁹. Ideo etiā sapiēs de infortunio
 turbari nō debet: qz suū nō pdit. Un̄ sen.
 Nichil eripit fortuna nisi qd̄ dedit: virtutē
 nō dedit ideo nō retrahit. Itaqz sapiēs nihil
 pdit q̄ in vni⁹ possessiōe p̄tutus est ex q̄ repelli
 nō potest. hec Sen. Qui hoc dicens plane
 inuit sapiētē nihil suū reputare debere qd̄

2tingit eū pdere. Un̄ de quodā exēplū glo
 riosū narrat valerius. q̄ cū p̄ias ei⁹ hostes i/
 uaderēt: oīm p̄ci olaz rez p̄tere onusij fugiē
 tibz: ifrogat⁹. qd̄ ita nihil ex bōis suis secū
 ferret. Ego inq̄t certe bona mea om̄ia me cū
 porto: pectore enī illa gestabat nō humeris
 nec oculis visenda s; aīo estimāda: in domici
 lio mēt̄ i clusa: vbi manib⁹ mortaliū 2 labe/
 factioni nō s̄sistūt: 2 vt manētib⁹ p̄sto sunt
 ita fugiētes nō deserūt. Et similia de alijs plu
 ribz: q̄z bona incēdio vl̄ naufragio seu alio
 mō perierūt scripta repim⁹. Preterea i bonū
 hoīez nō potest cadere ifortuniū nisi abusiue
 appellatū. Nō enī potest hoc hoīb⁹ esse aut
 vocari ifortuniū: qd̄ quidē eis coopatur in
 bonū. S; ecce bonis hoīb⁹ q̄ ideo boni sunt
 qz amici dei sūt 2 deū diligūt: oīa s̄m Aplm
 coopant̄ in bonū. Et ideo si bon⁹ es: imerito
 de ifortunio q̄rularis: s; 2 ide q̄rulado te ip̄z
 plane accusas ac puīceris q̄ bon⁹ nō sis.
 Letez vt dic̄ Boe. Si bene sibi mēs 2 scia
 freno carcere resoluta: celū libera petit. Nō
 ne om̄e frenū negociū sp̄net. q̄ celo fruēs se
 frenis gaudet exēptū. Ita reuera est de his
 q̄ iā nō sūt hospites 2 aduene s; ciues sc̄toꝝ
 2 domestici dei: quoz 2uersatio est in celis:
 quib⁹ celestib⁹ gustatis desipit om̄e terrenū

Quod autem desipit non tristat non habentem: atque
absque tristitia relinquit ab hunc. Itaque secundum
Boetium de tota fortuna nichil est expectandum. quia
natura sui bona non est: quia nec se bonis semper
adiungit: et bonos quibus fuerit adiuncta non effi-
cit: cuius munera pessimis herent et ad improbi-
simum quemque vberiora perveniunt.

De incolat^o prologatione. Ca. iiii

Demum de prologatione incolat^o in hac
valle miserie non est dolendum propter cumu-
lum actuum meritorum. Quamto enim magnis bonis
hominis prologatur incolat^o: tanto felicitior redditus
in effectu primus salutaris. Sicque vallis miserie
fit vallis in spe felicitatis eterne. fit vallis vber-
rimum fructuum bonorum vbertate: fit caput certa-
mis et pugne victorioso: fit mons speculationis
altissime: fit rursus vallis pinguisima ex spiritus
pinguedine: fit denique vallis florida atque grati-
sima florum honoris et honestatis iocunditate. Sed
nec cause est quisque de nomine miserie: cum mereatur
dici potius locus lucrativus divitiarum glorie: et
in presentibus futuras miserias vel plene vel co-
piose indulgentie. Nepe paulus apostolus mortem
declinavit: cum submissus in sporta per murum: suum
persecutorem in nomine domini evasit. Sed cur illud pro-
fecto quis ipse dixerit. Lupio dissolvi et esse
cum prope: cum etiam dixisse legitur. Opto anathe-

ma esse a xpo p fratrib⁹ meis. id est. fm glo/
 sam: separat⁹ esse a xpo p fratrib⁹ secū i xpo
 renatis: imo xp filioliis quos itez pcuravit
 diuturniori scz pdicatione in hac valle ml/
 serie educadis xpō lucrādis. Un chryso.
 de ipso paulo dicit. Passus est p muz deponi
 hui⁹ rei grāvt pdicationi diuti⁹ insisteret: z
 cū multis huic credēti⁹ ad xpm iret. Me/
 tuebat pfecto ne forte paup hīc z iops ml/
 toz: salutis abscederet. hec Chryso. Deniqz
 ob q̄similē causā: incolatū suū btūs Mar/
 tin⁹ plōgari nō renuit: sed dicebat. Dñe si
 adhuc pplo tuo sū necessari⁹. nō recuso pp̄
 eos subire laborē. si at volūtas tua. Satis
 est inqt dñe q̄ vsqz huc certavi: nec deficiētē
 causabor etate: mūia tua. id ē. debita officia
 deuot⁹ i plebo. Quid plura? Chri⁹ anteqz
 matrē suā dilectissimā de hoc sclo neqz eri/
 peret: pmisit ei⁹ incolatū post ascēsiōnē suā
 ānis qz pluri b⁹ plōgari. Sed z discipuli
 quē diligebat iesus. Johānis scz euāgeliste
 xpo amatissimi: incolat⁹ nō sine suo z aliorū
 pfectu vsqz ad ānos nonaginta nouē fuisse
 diuolūti prolongat⁹. Qd igitur vides deo
 placuisse in suis amatissimis: nō est ratio q̄
 tu ite q̄ruler. Letez sc̄ptur⁹ testatib⁹. a deo
 p h̄tut⁹ actu lōga vita pmittit: lz vite lōgi/
 E

tudo quāq; multū deuotū ne eos forte ī spūa /
lib^o īpediat subtrahat: put in libro Sapi
ētie de quodā dicit. Rapt^o ē ne malicia mu /
taret intellectū ei^o. zc. Pro utroq; igit casu
siue scz tēpestiue siue tarde te ptingat de me /
dīo sūtrahi: eo cōsolationē nūc recipias: quo
sperare habes te fore a deo ī meliori tibi ar
ticulo de hoc sclo neq; feliciter euocandū.

Secūdus liber cōtinet cōsolationū
remedia oportuna cōtra illa turba
tiua que opponūtur generaliter pa
ci z trāq; illo statui. Et habet cap^la. vi

i **D**e cōsolatione sup tribulatiōib^o varijs

ii **D**e persecutiōib^o z īpugnatiōibus.

iii **D**e iniuria.

iiii **D**e exilio.

v **D**e tormentis illatis.

vi **D**e tormētis mortē inducentibus.

De consolatione super tribula
tionibus varijs. **Ca. i.**

Drimo igit de tribulatiōib^o que /
ri nō debet: qz p tribulatiōes mi /
les xpī efficiētis: z si ī pugna vi
ceris: glīosus eris. Ipse siquidē
xps vt īperatoz summ^o de seruis z quasi ru /

Secūdus

sticis. id est. de hoīb⁹ facit aliquos milites:
puta qui pp̄t ip̄m se disponūt ad sustinēdū
virilit̄ tribulatiōes. Quia quidē ratione po
tissime in libro Job dicit̄. Militia est vita
hoīs sup̄ trā: Porro tribulatio dilatat cor
hoīs ad magna dei dona recipiēda. Nepe sic
martellus aurifabri cogit sub manu ei⁹ me
tallū extēdi: de quo vas suū intēdit operari
Ita p̄fecto aurifaber toti⁹ creature p̄ tribu
latiōes intēdit cor tuū dilatare z extēdere: vt
in eo plura dona z bona spūalia possit pōne
re: vt cor tuū sit p̄ciosissimaz z sc̄tissimaz re
liquiaz xp̄i: sc̄z sancti sanctorū z aliorū in
memoriā ad solamē relictōz: mōstrātia p̄cio
sa. De qua dilatatiōe cordis humani intelli
gi pōt illd̄ psalmiste. Dilatasti cor meū. Et
illd̄. In tribulatiōe dilatasti michi. s: ad vti
litatē meā. Letez p̄ aquā i sc̄ptura tribula
tio designat̄: vt cū in Latic̄ dicit̄. Alq̄ m̄lte
nō poterāt extinguerē caritatē. Vñ tribula
tio ad modū aq̄ vinū tp̄alis leticie tēperat:
ne interioris hoīs debili capiti sc̄z mēti p̄ vi
olētiā v̄l aliō mō noceat. Tribulatio etiā ad
modū aq̄ hostes dimergit spūales. sc̄z vitia
z demones. In cui⁹ figura dicit̄ in Exod̄.
Operuit aqua tribulātes eos: vñ⁹ ex eis nō
remāsit. Et quēadmodū aqua nutrit pisces

Liber

ita tribulatio nutrit ecclie fideles: q̄ fm p̄
phetiā dñi: ad modū pisciū p̄ petrū piscato
rē erāt capiēdi. Itē dū hec aq̄. i: tribulatio
ecclie erat maḡ: tūc etiā magni erāt pisces.
id ē. sc̄ti. Per ignē etiā i sc̄ptura tribulatio
figurā: dicēte psalmista. Igne me examīasti
Un̄ sic cera igne mollificā: z veteri imagie
deposita nouā recipit: sic corda tribulatiōe
emollūnt: z vetustatē vitioꝝ deponūt ac vir
tutū nouitatē assumūt. Et sicut tres pueri
q̄ ligati missi sūt in ignē fornacis inuēti sūt
soluti. Ita etiā i igne tribulatiōis p̄stitūt
facile soluit̄ a vinculis q̄b̄ ligat̄ est: sc̄z a vin
culis amoris mūdi. Sicut enī p̄ ignē p̄ba
turauz z purgat̄ vt sit purz. Itap̄ tribulati
ones p̄bat̄ homo z a pct̄is purgat̄ ac dispo
nit̄ vt sit vas purz ad capiendū deū. Insup
tribulatio p̄ns quā homo patit̄ in terra: est
q̄si medicina q̄dā sūmo medico ministrata
Un̄ Auḡ. Intelligat hō medicū esse deū
z tribulationē medicametū esse ad salutem
nō penā ad dānationē. Sub medico posit̄
vzeris. se caris. clamas. nō audit medic̄ ad
volūtātē s̄z audit ad sanitatē. Nec auḡ. Et
p̄fecto sic i corp̄alibz: teste sc̄ptura: nō est cē
sus sup̄ cēsū salut̄ corp̄is. Ita z in p̄posito
nichil vtilī cēsendū est q̄ sit salus mentis

Nec tristeris de asperitate tribulatiōis: qz
 hoc signū est tibi in bonū: signū qdē tue ele
 ctiōis: signūq; diuine dignatiōis. qua quidē
 ob hoc dignāter agit q p tribulationē aspa
 sit via electoz: ne eos magis delectet diu p
 gere q; citi⁹ puenire. Est nēpe signū pdesti
 nationis. De⁹ enī fidelib⁹ iuis hic multi
 pliciter tribulatis aliqd meli⁹ resuauit. Un
 de eis dicit scptura. In paucis uerati in ml⁹
 bene disponent: scz scdm future uite bona
 utiq; pntib⁹ portiora. S; z tribulatio porta ē
 regni celoz. Nec g; porta dñi: iusti itrabūt
 in eā. Nā z teste euangelista. Oportuit pa
 ti xpm: z sic intrare in gloriā suā. Unde z in
 actib⁹ aploz. Per ml⁹ tribulatiōes opoz
 tet intrare in regnū celoz. Adūte etiā quātū
 bonū tribulatiōes z adūsitates tibi pferūt
 qz hoīem sursū respicere ad deū cogūt: et
 ibi solaria q̄rere superiora: p hoc q; hic pre
 cludūt inferiora: fm illud Apli. Que sursū
 sūt q̄rite: nō q̄ sup terrā. Permittit q̄ppe de⁹
 tribulari hoīem intēdēs ei⁹ ad ipm puerfi
 onē. Peccator enī in p̄speritate p̄stitit⁹ sp
 fugit z a deo auertit: quāto scz ad bonū cō
 mutabile pl⁹ p̄uertit. S; z tribulatiōe sibi
 imissa reuertit z ad deū cito p̄uertit: di cēte
 dño p̄ Oīeā p̄phetā. In tribulatiōe sua mis-

Liber

ne surget ad me. Mane inqt. i. cito siue te
pestine vel orto lumine gre. O felix necessi
tas q̄ ad meliora p̄pellit. Hic ē qđ dic̄ Bre.
Mala q̄ nos hic p̄mūt ad deū ire p̄pellūt.
Et ps. Multiplicate sūt ifirmitates eoz:
postea accelerauerūt. Nimirū triblatōes sūt
nūcū dñi tui: ad maḡ bona te vocāt: et q̄t
q̄t tribulatōes habes: tot recepisti nūcios
q̄ dicūt tibi accelerādū esse: vt diete cordis
tui nō sint parue: vt ī paruis et caducis nō si
stas. s; amorē tuū ab eis s̄trahas. Nisi enī
essent tribulatōes: hoīes ipsi⁹ dei obliuiscē
rent p̄tēti t̄palib;. Un̄ tribulatio ē velut ab
sint̄hiū: q̄ hi q̄ sūt spūaliter parui a lacte tē
poralis solatiōis separant: sic corporaliter
parui aliq̄ amaritudīe a nutritis lacte so
lēt separari. Cōsidera q̄q; q̄ ignis purgatorij
testate Augustino: miro mō grauis ē. supat
enī oēm penā quā homo vnq̄ in hac vita pas
sus est vl' pati potest. Tribulatōes igit sūt
p̄ penis ignis purgatorij tanq̄ incōpabiliter
leuiorez hilariter tolerāte: qz p̄ ipsas tribula
tōes debita ad q̄ deo obligam⁹. s. penas pctis
debitas possum⁹ q̄ttare: et promēsurā diuine
acceptatiōis de p̄poto abradere. Inter hec
si aduerte quō latro se ī cruce q̄ttauit: q̄ ad
dexterā iesu p̄pedit: hic p̄fecto qz tormentū

quod pro culpa sua patiebatur ad honorem creatoris
 sui uertit: de toto debito se quitauit. Insuper
 etiam a saluatore audire meruit serbum illud dul-
 ce. Hodie mecum eris in paradiso. Memorare etiam
 et inspicere christi passionem. et inuenies in tribulati-
 one consolationem. Unum Augustinus. Magna consolati-
 o est membrum ex capite. Unum et apostolus. Si su-
 stinemus et regnabimus. Unum etiam Bernardus. Nunquam
 christus a communione sua socium tribulationis exclu-
 dit. Secundo latro in cruce eadem die fuit in pa-
 radiso. hec Bernardus. Aqua tribulationis multum
 debet sapere nobis ex quo colata est pro saccu bene-
 dicte humanitatis christi plenum speciebus aromati-
 cis. Hic namque saccus in quo habitauit corpora-
 liter plenitudo ueritatis: plenus fuit gratie et ueri-
 tatis. Nonne autem pro hunc saccum benedictum dicta
 aqua colata fuit: quando christus tanta et tot susti-
 nuit. Unum si aqua illa simplex et pura antea
 nobis insipida fuisset: ex tunc ipsa sapida esse debe-
 ret: extracta scilicet pro colatione odore aromatico
 et sapore dulcissimo. Denique tribulationis socios
 habet magnos et plurimos: tales quibus dignus
 non erat mundus. Pater noster abraam pro multis tri-
 bulationibus amicus dei est effectus. Sic ysaac
 sic iacob. sic moyses. et omnes qui placuerunt deo
 pro multis tribulationibus transierunt fideles pro-
 fecto uel et tunc multis tribulationibus transibis

Liber

vel deo nō placebis. Quia ut dicit Aug^o null^o
suus xpi sine tribulatiōe est. Et si putas nō
habere tribulationes nondū christian^o esse
cepisti. Nequaq̄ igit velis vel p̄sumas esse
singulari: neq̄q̄ tribulatiōes p̄mūes alijs
z tatijs viris aliq̄ten^o verearis. Habet quoq̄
tribulat^o sociū etiā ipm deū: qui de tribulato
dicit. Cū ipō sū i tribulatiōe. Et rursū psal
mista. Jux est dñs his q̄ tribulato sūt corde
Un̄ z Bernar. Quātū cūq̄ seuiat tribula/
tiō: nō putes te esse derelictū: s; memineris
sc̄ptū eē. Cū ipō sū i tribulatiōe. hec Bern̄
Et ideo hec societas secura: ḡta z delectabil^{is}
est plurimū affectāda: et pp̄t eā ipa tribula/
tiō est postulāda a deo. Un̄ Bernard. Dñe
vellē sep̄ tribulari: ut sp̄ mecū posses eē: hec
ille. Numiz si de^o est mecū in tribulatione:
qd̄ ergo requiro āpli^o? Nā nichil aliud aut
pl^o q̄ deū meū velle debeo: exēplo illi^o ma/
riemagdalene: in cui^o p̄sona dicit Digenes
Dñm meū solū q̄ro: z ipse sol^o potest me cō
solari. Sed z valde auar^o dicitur cui de^o nō
sufficit. Si aut̄ ip̄e homo de deo nō p̄tentat
quō de quocūq̄ dono dei i teriori v̄l exteriori
poterit p̄tentari. Deus itaq̄ qui p̄solatur
nos in omni tribulatiōe n̄ra: sufficiēs ē pro
p̄solatiōe habēda. Qui etiā on^o patiētis sibi

assumēs dicet in iudicio his q̄ a sinistris er̄
 erūt. Quādiu nō fecistis vni de minorib⁹ his
 nec michi fecistis. **D** viscerosa erga hoīez ca/
 ritas dei: q̄ merito debet oēm hoīez tribulatū
 solari. Itaq; tribulatio est materia spūalis
 gaudiū. ⁊ causa diuini solatiū: qz tristitia tri/
 bulatiōis mutat seu p̄uertit saltē in bonis
 hoīb⁹ in gaudiū exultatiōis. Et hec mutatio
 in euāgelica h̄istoria apte itelligit figurata
 p̄ mutatiōē aq̄ in vinū in nuptijs: qz aqua
 tribulatiōis p̄uertit in vinū solatiōis ⁊ le/
 ticie spūalis: qd̄ vinū letificat cor hoīs. **N**e
 p̄ tribulatioōnes reddit exaudibiles atq;
 ḡtiores. **H**ic nāq; p̄ psalmistā d̄r. Ad dñm
 cū tribularer clamaui ⁊ exaudiuit me. **S**z
 ⁊ sic̄a deo plurimoz clamor magis exaudit:
 ita etiā pari mō si vn⁹ homo multa ora ha/
 beret: vel si oīa mēbra ei⁹ ora essent ac simul
 clamarēt: exauditiōē apud deū facili⁹ ob/
 tinerēt. **S**ed p̄fecto q̄libet tribulatio ē q̄si
 os clamās in necessitatē articulo. **U**n̄ ⁊ **P**e/
 tr⁹ **R**auen. dicit de lazaro: qz tot habuit ora
 clamatiōis: quot habuit vlnera. **N**oscere etiā
 debes o homo tribulate qz tribulatio in p̄nti
 auget coronā in futuro: ⁊ varietas tribula/
 tiōnū variū seu diuersū fufe corone adijcit
 ornāmētū. **Q**ui ei nō ipugnat: nō certat nec

Liber

repugnat: qui pro non certat non vincit. Sicut
 e contra de iusto dicit Sapiens. Certamen forte
 dedit illi ut viceret. Denique qui non vincit non co-
 ronatur. Igitur sequitur istud pauli. Non corona ha-
 bitur nisi qui legitime certauerit. Et proporti-
 onaliter sequitur ex his dictis. quod quanto quis plu-
 ries impugnat: tanto pluries poterit esse victor
 et quanto pluries est victor: tanto magis meretur
 coronari. Quae admodum e contra dicit Bernardus.
 Si patientia nostra crudeli miseratione minuitur
 paulatim gemis corona nostra priuatur. Communiter
 ergo malleo tribulationis fabricatur corona iu-
 stis tribulatis. Qui enim iustos tribulant: coro-
 nam eis fabricant. Quod etiam quandoque fit non apte
 eis in facie persequendo: sed occulte quasi a tergo per
 detractionem malleo lingue percussendo. Quae ad-
 modum ob hoc dixisse videtur Psalmista. Super
 dorsum meum fabricauerunt percutores. Unde Iacobus
 de temptato tribulationes et patienter sufferente
 dicit. Beatus vir qui suffert temptationem: quam cum
 probatus fuerit accipiet coronam vite. et cetera. Porro
 hoc: et plura de premissis quasi recapitulans dicit
 Haec est via vite tribulatio patris: via gloriae. via
 ciuitatis habitaculi: via regni. Gloriamur in
 tribulatione: in ea siquidem spes gloriae. imo et in ipsa
 tribulatione gloria continetur. sic spes fructus in semine
 In hunc modum regnum dei intra nos est: thesau-

malleo.

rus ingēs ī fictili vase: in agro vili. Cū ipō
 sū in tribulatiōe ait dñs. Et cur aliđ itez q̄s
 tribulationē querā? Michi deo adherere
 bonū ē. Quis eī sustineret: q̄s s̄bisteret sine
 eo? Bonū ē mihi dñe triblari dūmō ipē sis
 mecū: q̄s regre sine te: epulari sine te: sine te
 gliari. Bonū michi ī tribulatiōe: maḡ āple
 cti te in camino ⁊ habere te mecū: q̄s eē sine
 te vel in celo. Quid trepidam? q̄d cuncta /
 mur: q̄d refugim? hūc caminū: seuit ignis.
 s̄z dñs nobiscū ē in tribulatiōe. hec Bern.

De persecutiōib⁹ ⁊ ipugnatiōib⁹. c. ii

Porro de impugnatiōib⁹ ⁊ p̄secutiōib⁹
 nō graueris: sed ad xp̄i exēplū ⁊ facta
 patrū precedentū recurrens p̄soleris. Et
 p̄mo oim ad ipsi⁹ xp̄i exēplū recurrem⁹. Hoc
 em̄ admonet Ap̄tus dicēs. Recogitate eū
 q̄ talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semet /
 ipsū ⁊ traditiōē. vt nō fatigemini in ani /
 mis v̄riis deficiētes. Recurrem⁹ dēde ad pa
 tres volūtariē p̄p̄t xp̄m paciētes. Un̄ Gre.
 facta precedentū patrū p̄siderem⁹. ⁊ non
 erūt grauiā q̄ toleram⁹. Un̄ ⁊ Hieronym⁹.
 Quis sc̄tōz paciētia coronat⁹ nō est a cuna
 bulis ecclie. S̄z ⁊ sine exceptiōe dic̄ ap̄ls
 Dēs qui pie viuere volūt in xp̄o: p̄secutiō /
 nē paciūtur. Nec nouis tant⁹ exēplis insi /

Liber

stēdū: ad monet nos etiā apl's iacob^o dicēs
Exēplū accipite frēs exī^o mali z lōganimi /
tatis: laboris z paciētīe pphetaz: q̄ locuti
sūt innoīe dñi. Ecce bñficam^o eos q̄ susti- /
nuerūt. Et o si nosceres hō qd honoris: qd
valoris afferret pati p̄p̄t deū p̄secutiones:
vtiqz ip̄as pativelles z affectares si nō desi- /
peres. Nūmiz q̄ ip̄as p̄p̄t iusticiā paciūtur
z dño bñ p̄dicatur. Beati inq̄t q̄ p̄secutio- /
nē paciūtur p̄p̄t iusticiā. Magna prozsus
p̄sistit tribulatio in bñtudine: et ad magnū
honorē p̄secutiones patiētīū p̄dicauit dñs
ip̄os beatos esse. Ad magnū quoqz valorē
designandū sibiūgere curauit. Qm̄ ip̄soz ē
regnū celoz. Nūmiz nichil mai^o potest esse
q̄ regnū celoz. in q̄ veracit̄ includit̄ deus
ipse. q̄ fm̄ Ansel. mai^o bonū excogitari non
potest. Sz z reprobōz malicia p̄fert plimū
ip̄sis bonis. Un̄ Greg. Abel eē reuuit: quē
malicia cayn nō exercet. Ferrū quippe mēt̄
nrē ad acūmē nō p̄t puenire p̄itat̄. nisi hoc
eraserit lima p̄itat̄. Et itez. Mala repro-
bōz bonos dū cruciat̄ purgāt: vtilitati etiā
iustoz militat̄ ptās p̄auoz. Un̄ z Dugies
Tolle astutias diaboli: nec erit victorie cozo
na legit̄ie certati Si desūt obsistētes nō erit
sgones: nec victori b^o munera parant̄. Nō

solū ḡ bonis vtiſ de^o ad opus bonū: ſz etiā malis. Sūt vasa ad honorē: ſūt ad contumeliā: vtraq; tamē neceſſaria. hec Origenes.

De iniuria.

Ca. iii.

D Enīq; ſi vis conſolari ſup iniuria tibi illata: recurre q̄ totū mēte ad pctā p te perpetrata. Un̄ Greg^o. Lūc illata iūctia bñ toleram^o. cū ī ſecreto mētis ad mala perpetrata recurrim^o. Leue q̄ppe videbit^o q̄ iniurias patimur: dū in actiōe nr̄a conſpicim^o q̄ peius eſt qd̄ meruim^o. hec Greg^o. Et pfecto benedicat. Conſiderato nāq; q̄ iniuria nob̄ illata iūſſiciēter correſpōdet pct̄is: merito gaudeamus q̄ de reſiduo parcit nob̄. Quis em̄ vel iuſto dei iudicio. priuād^o vtroq; oculo: non merito gauderet relicto ſibi vno: altero a nō ſuo iudice iniurioſe ſibi ablato. Attēde etiā p conſolatiōe tua. q̄ ſcđm Aug^o. iuſtus paciēter tolerans iniuriā: celeſtē mereſ coronā. Et illud qd̄ ſb diſiūctione p̄mittit^o Chryſoſtomū dicentē. Quicquid a qlibet hoīm paſſi fuerim^o iniuſte: aut remiſſionē accipiemus oīm peccatorū: aut ſi tāta in nobis delicta nō fuerit: clarior^o b^o honorabimur coronis. hec Chryſo. Et vere magnū eſt. remiſſionē oīm pctōz accipere. Sz maximū eſt clarior^o coronaz celeſtiū gaudijs abūdare.

De exilio. Ca. iiii.

Etey de expulsiōe a p̄ria in exiliū nō
 queruleris dicēs forte: qz poeta testā
 te dulce est natale solū. s; solatiōis expul/
 soy de p̄ria viā discē z modū: videlicet vt hō
 de p̄ria iudiciū mutet: z nō tantū natale solū
 sed totū mūdū patriā iudicet: vel magis nō
 solū locū in quē exilio relegat⁹ est: sed z ter/
 rā de qua fm carnē nat⁹ est z totū mundum
 exiliū reputet. Un̄ Hugo. Virtutis p̄ci/
 piū est vt discat paulatī exercitat⁹ anim⁹ vi
 sibilīa hec z trāsitoria zmutat: vt postmodū
 possit derelinq̄re. Delicat⁹ miles est ille ad/
 huc cui p̄ria dulcis est. Fortis autē iā cui oē
 solū p̄ria est. Perfect⁹ vero cui mūd⁹ totus
 exiliū est. Un̄ Seneca. Patriā meā trāsire
 nō possū: oīm hoīm vna est p̄ria. Extra hanc
 nemo p̄ci potest: nō patria michi in dicit^r
 s; loc⁹. In quācūq; terrā venio i meā venio
 Nulla tra exiliū est: s; altera patria est. vbi/
 cūq; bene est. Illud aut p qd bene est i hoīe
 nō in loco ē. Si enī sapiēs est pegrinat^r: si
 stult⁹ exulat. hec Seneca. Et ecce q̄modo iu
 rta verbū hugonis zmutat vocabula. Nā
 i exiliū missionē: vocat sapiēt^r pegrinationē
 expulsionē zcedit de loco s; negat de patria
 vt sic manere in patria sit ad consolationē.

Locus ergo de quo quis proyiciat siue terra
nō erit patria eius reputada: sed censenda
est patria poti⁹ locus ille de quo scitur ho/
mo nō exterior sed interior oriū dus. Homo
autē interior nō est de quocūq; hui⁹ mundi
loco oriū dus. Ideo nullus hui⁹ mūdi locus
pro patria sed tot⁹ iste mūd⁹ pro exilio est ha
bēdus: ⁊ alter ab eo locus pro patria a quo
nemine quis expellit est censendus.

De tormētis illatis. **Ca. v.**

Demū tormēta gaudent sūt tolerāda:
qz iā sperant delitie imēse: nō solū in
duratiōe ppetua: vey etiā in delitiarū copia
Hinc enī de iustis scriptura dicit. Si corā
hoīb⁹ tormēta passi sūt: spes illoz imorta/
litate plena est. In paucis verati in multis
bene disponēnt. Ad p̄solatiōnē itaq; habē
dā in tormētis: sufficiat nūc illa spes imor/
talis p̄sistens in delicijs copiosis: quā spem
seqtur res tūc cū btōz corpora seu corporū
mēbra nūc tormētis afflicta: multis delicijs
bene. i. suauit̄ disponētur: quādo iuxta cer/
tū p̄phetiā testimoniū p̄tinget delicijs af
fluere ab omnimoda gloria eius.

De tormentis mortem inducen
tibus.

Capl'm. vi.

E nec tormēta etiā mortē inducētis
 timeas. s; poti⁹ in eis & solationē ac/
 cipias. Un̄ Thomas de aq̄no. Si q̄s mortē
 illatā patiēter sustineat: etiā si p̄ aliq̄b⁹ cri/
 minib⁹ sit illata: valet ad dimīnutionē pene
 & ad liberationē etiā a tota pena s̄m quātira
 tē culpe & patiētie & & tritūōis. hec ille. Nec
 p̄ x̄po mori trepides q̄ p̄ te mori nō dubi/
 tauit. Ip̄e quidē q̄ non tenebat: tu vero qui
 teneris. Ip̄se s̄m Bernardū. est & speculū
 patiēdi: & premiū paciētis: vtrūq; p̄uocat
 fortiter & vehemēter accēdit. Profecto int̄
 p̄ciosas sc̄tōz mortes p̄ciosius est martiriū
 vtpote presentia x̄pi & secretū pariter & per
 eū & summātū. Un̄ Ciprian⁹. Ob̄tī marty
 res quib⁹ vos laudib⁹ predicē. O milites
 fortissimi vsq; ad glorie consummationē nō
 cessistis supplicijs: sed poti⁹ supplicia cesse
 runt vobis: finē dolorib⁹ quā non dabant
 tormenta dedit corona. O quale deo fuit
 istud spectaculū: q̄ sublimē: q̄ magnum: q̄
 p̄ciosum: q̄ acceptū. q̄ letus illic christ⁹
 affuit: q̄ libens in talib⁹ pugnauit & vicit.
 hec ille. Et ideo vt dicit Ioh̄es episcopus
 Cōsiderate cū hoste pugnare p̄sente deo: fa/
 uet vt obtineas: cū pugnas dñs cōgredi/
 tur et victoria tibi ascribitur.

Tertius liber cōtinet remedia oportuna cōtra turbatiua que opponūtur cōmodo z q̄eti. Et habet capl'a. x

i **D**e inquietudine temptatiōnū.

ii **D**e diaboli impugnationibus.

iii **D**e carnis tēptationibus.

iiii **D**e mūdi tēptationibus.

v **D**e difficultate deserendi vitia z delectatiōes: z acquirēdi virtutes.

vi **D**e afflictionibus et molestijs.

vii **D**e penalitatibus.

viii **D**e flagellis dei.

ix **D**e incōmodo vel difficultate p̄nic.

x **D**e peregrinatione.

De inquietudine tēptatiōnū **Ca. i.**

Primo ergo de tēptationibus nō graueris. sed p̄sidera q̄ tēptari ē passio inuitabilis: z sic de necessitate virtutē faciēs leui⁹ magisq̄

libēter tolerabis. Un̄ Aug⁹. Premonitos vos esse volo neminē sup̄ trā sine tēptatiōe victur. Specialit̄ autē p̄munis deo fuisse i c̄ipietib⁹. Un̄ i ecclesiastico. fili accedēs ad fuitutē dei: p̄para aīam tuā ad tēptatiōnē. Et maxime p̄munis est deo accept⁹: sicut signū preciosum diuine dilectionis. Unde

D

agel^o Thobie dixit. Quia accept^o eras deo ne
 cesse fuit vt tēptatio p̄baret te. O signū rei
 optie: tate dignitōis diuine: tate dilectiōis ⁊
 grē: signū etne felicitat̄s firmissime sperāde
 Ideo etiā tēptatio te ḡuare nō debet qz mltra
 bona efficit. Nā tēptatio erudit. Un̄ ecclia
 stic^o. Qui nō ē tēptat^o qd scit^o. Qui nō ē ex
 pert^o pauca recognoscit. Tēptatiōe humi
 litas pficit. Un̄ Greg^o. Tēptationē humi
 litas pficit: q̄ mentem ab elatione custodit.
 Tēptatio virtutes custodire facit. Un̄ idē
 Greg^o. Beati viri tanto robusti^o acceptam
 gliam ⁊ virtutū custodiūt. quāto tēptatiōis im
 pulsu ⁊ cussi ī firmitatē suā hūili^o agnoscūt.
 Tēptatio virtuti adijcit. Un̄ Sen. Mul
 tū adijcit sibi ⁊ t^o lacessita. Et ecōtra. Leo
 papa. Nulla sūt inqt sine tēptationū expi
 mētis opa virtutis. Tēptatio iustos p̄bat.
 Un̄ ecclia stic^o. Vasa figuli p̄bat fornax: ⁊
 hoīes iustos tēptatio Tēptatio p̄batā fidē
 magnificat. Un̄ Petr^o. Modicū nūc si o
 portet ⁊ tristari ī varijs tēptatiōibz vt p̄ba
 tio fidei vze p̄ciosior sit auro qd p̄ ignē p̄bat.
 Tēptatio p̄serti patiēt̄s pplm edificat. Un̄
 de Thobia dī. Hanc tēptationē ideo pmisit
 de^o euenire illi vt poster̄s dare^t exēplū patiē
 tie illi^o. Tēptatio in futuro coronat. Unde

Jaco. Btūs vir q̄ suffert tētationē. qm̄ cum
 pbat⁹ fuerit accipiet coronā vite: quā repro
 misit de⁹ diligētibus se. Ecōtra ad sensum
 p̄trariū dicit Aug⁹ Profect⁹ n̄r per tēpta
 tionē n̄ram fit: nec sibi q̄squā innotescit. nisi
 tēptat⁹: nec potest coronari nisi vicerit: nec
 potest vincere nisi certauerit: nec potest cer
 tare nisi iūmicū z tēptatiōes habuerit. Por
 ro diab⁹ tēptat vt puertat: caro tēptat vt
 alliciat. mūd⁹ tēptat vt decipiat: homo tē
 ptat vt sciat v̄l expimētū capiat. Sed teste
 Jacobo: de⁹ intēptator maloz est: ipse enī
 neminē tēptat tēptatione scz maloz aliorū:
 Tēptat tñ nō quidē fraudulēter sz salubrit̄
 Ali⁹ enī p̄pheta dauid nō dixisset. Proba
 me dñe z tempta me: v̄re renes meos z cor
 meū. Tēptat igit̄ de⁹ vt p̄bet. id est. vt p̄ba
 tos ostēdat z remuneret. Sane de⁹ respe
 ctive in paucis tēptat z in mlt̄s remunerat
 Un̄ i libro Sap̄ie. In paucis verati: i mlt̄
 tis bñ disponēt: qm̄ de⁹ tēptauit eos z in
 uenit illos dignos se. Quos igit̄ de⁹ tēptat:
 si dignos eos iueniat: mlt̄is quidē tā aiāz
 q̄z corporoz bonis dispositionib⁹ remunerat:
 z insup dignis se p̄ mercede se ipsū donat: q̄
 vtiq̄z teste scriptura: ē merces magnā nimis
 Si ḡ tēptat te de⁹ malū aliqd̄ pene indu
 q̄

cendo. scrutare scripturas ⁊ solaberis. Un̄
in Baruch de reo sic scribitur. Qui iduxit
vobis mala ipse rursus adducet sempiter //
nā iocūditatē cū salute vestra.

De diaboli ipugnatiōib⁹. Ca. ii.

Quere de atiqui hostis ipugnatiōib⁹
nō solliciteris: qz nō plus tēptare po
test nisi quantū pmittit. Un̄ Aug⁹. Tantū
admittitur diabol⁹ tēptare. quantū tibi p //
dest vt exercearis ⁊ pberis: vt q̄ te nescie //
bas: a te ipso iueniaris. hec ille. Uere ad de
prehendendū occultas maligni spūs insi //
dias: attendendū est scdm doctrinā Gre //
gorij: qualia suggerat. Quis inq̄t spūs sit
q̄ loq̄tur: ipsa suggestio declarabit. Sc̄p enī
spūs naturalis mollis: spūs mundi vana:
spūs malicie amara loq̄tur. Est ⁊ leue cōtra
insidias diaboli paratū remediū: qd̄ tradi
dit magn⁹ sanct⁹ Anton⁹. Varias inquit
demonū nostis insidias credulitatē noīs xp̄i
vestris figite mentib⁹: ⁊ vniuersi demones
fugabātur. Deniqz hī qui tēptātur a diabo //
lo nisi viriliter resistūt: deo ⁊ angelis spectacu lū
sunt: ⁊ coronā a deo habebūt. Un̄ Hieron.
D:us ipse oīm rector ⁊ dñs: cū omni āge //
loz militā certamen tuū expectat. tibi qz
cōtra diabolū dimicanti parat eternitatis

coronā. Un̄ z dñs ad antoniū tēptationib⁹
supatis ait. Antoni hic erā: s; expectaui vi
dere certamē tuū: nūc aut qz virilit̄ dimica
sti: in toto orbe refaciā nomini ar̄.

De tēptationib⁹ carnis **Ca. iiii.**

Rursū si bonū qd̄ de tēptatōib⁹ carnis
z vniuersalit̄ de vitioz ipugnatione
sequit̄ scires: nō rātū q̄rulari deberes. Pro
fecto idē sequit̄ hūilitas: que est vnū de ma
ximis bonoz acceptū apud deū: z p̄ eū re
munerandū. Un̄. Bre. Cū tēptamur vitij
diuina di spēsatiōe nobiscū agitur: ne hūilitas
quib⁹ pficim⁹: extollamur. Et itez. Hierlm
hiebus eū tolerat: vt humana mēs de se hu
milia sēriat dū mīma nō supat. Un̄ z ap̄
Paul⁹. Ne magnitudo reuelationū extol
la me: dat⁹ est michi stimul⁹ carnis mee an
gelus sathane q̄ me colaphizat Insup p̄ tua
in tēptatōib⁹ solatione: cogita z cōsidera
q̄ in pugna tua p̄tra carnē: de⁹ te inspiciat: z
adiuuat: z tandē vincētē remunerat. Unde
Aug⁹. Conatū tuū nouit de⁹. z voluntatē
tuā inspiciat. z luctā cū carne cōsiderat z hor
tat vt pugnes: z adiuuat vt vicās: z certatē
spectat: z deficiētē sbleuat: z vincētē coronat

De mūdi tēptationib⁹, Ca. iiii.

Sed vero mundi temptatiōibz: et ei⁹ vanita-
tibz ifestaris. recurre ad ea q̄ sup̄ i li-
bello p̄mo de felicitate mūdana ac p̄spitate
et fortūa sūt sc̄pta: et p̄culdubio p̄solat⁹eris

De difficultate deserendi vitia et
delectationes: et acquirendi virtu-
tes.

Ca. v.

Proterea p̄tra vitioz delectatiōes for-
titudine te accigas: et eas tanq̄ viles
generoso aīo p̄tēendas viriliter deseras et
abijctas. Vitioz enī delectatiōes si q̄ sunt
p̄reptibilē faciūt et totalit̄ p̄fundūt: et ideo
detestade et facile deserēde sūt. Deniqz sic
cor virtuosū p̄parabile est celo. qd̄ de⁹ i n̄ha-
bitare dignat̄. de⁹ inqz quē vt dicit Hiero-
nym⁹: nō auro tēpla fulgētia: nō gēmis alta-
ria disticta delectāt: s; aīa virtutibz ornata
Cuiusmodi aīam bene celū vocat. Sic p̄
oppositū cor vitiosū nō absrude infern⁹ dī.
Nā ad modū iferni est habitatio demonū
h̄ns ad modū iferni t̄nbra signozatiōis: ignē
p̄raue p̄cupiscētie et h̄mē remordētis p̄sciētie
Tale cor h̄ntes ifernū p̄occupāt: q̄st time-
at q̄ ad ip̄m nimis tardē pueniāt. Et ideo vi-
tioz delectatiōes q̄ cor hoīs calefaciūt: et
ad futuras penas itolerabiles parit̄ et iter

minabiles disponūt: sūt facillē deserēde. Et
 certe pstat q̄ etiā proorsus digne. Igit̄ meri
 to nō debes t̄reni de difficultate deserēdi
 vitia ⁊ aggrediēdi virtutes. Qū vt dicit̄ Greg^o
 Si forti nos studio p̄tra vitioꝝ tēptamēta
 stringim^o. etiā ip̄a vitia ad vsū virtutis imu/
 tam^o. Et p̄mū q̄dē oportet vitia deserere
 et deinde virtutes acq̄rere. Quia vt dicit̄
 Aug^o. Mēs nō potest habere regimē v̄tu/
 tū: nisi pri^o excusserit iugū vitioꝝ. Deniq̄
 nō turberis ex hoc q̄ mala pateris: s̄ poti^o
 ite p̄soleris: cū mala pati nō sit modica por
 tio bone vite. Nēpe bona vita nō ē b̄nvalere
 sed poti^o in malo pati p̄sistat. Un̄ Bernar.
 Bonā vitā ego puto ⁊ mala pati ⁊ bona fa
 cere: ⁊ sic p̄seuerare vsq̄ ad mortē. Dicit̄ vul
 go: q̄ q̄ bene se pascit: bene viuit: s̄ mēt̄ ita
 est iniquitas sibi. Hec Bern̄. Sane de malis
 q̄ sustines eo turbaris: q̄ illa mala esse opi/
 naris. Et ideo si ea nō esse mala didiceris: nō
 restat nisi vt p̄soleris. Sup̄ q̄ audi Ambro
 siū dicentē. Mala nō sūt q̄ nec crimē mē/
 tē ip̄licat: nec p̄sciētia ligat. Un̄ paup̄tatē
 ⁊ iūbilitatē: egritudinē et mortē nemo sapi
 ēs mala dixerit: nec ī maloz sorte nūeravit
 Audi ⁊ Vicētiū historiographū. His inq̄t
 qui scdm̄ p̄positū dei vocati sūt sancti: ma/

Liber

gna debet esse solatio: etiā in pñti 3 multi-
plicē hui⁹ vite miserā: q̄ 2 in hac vita dili-
gētib⁹ deū oīa cooperant̄ in bonū bona 2 ma-
la: et in futuro nichilomin⁹ hec omīa coope-
rantur in gloriā.

De afflictionib⁹ 2 molestiis. Ca. vi

Certe ex hui⁹ vite molestiis presertim
multiplicatis: ad magnū bonū scz ad
mūdi contēptū pmouebēris: 2 requiē in deo
q̄rere salubrit̄ 2 pelleris: 2 ad p̄culosas mūdi
blāditiās declinādas iclinaueris. Un̄ Greg⁹
Ecce donis suis de⁹ flagella pmiscet vt nob̄
omē qd̄ nos in sc̄lo delectabat amarescat: 2
illud incendiū surgat qd̄ nos sēp ad celeste
desideriū inq̄retet 2 excitet. atq; vt ita dicā
delectabiliū mordeat: suauit̄ cruciet: hilari-
2 tristet. Un̄ 2 Aug⁹. Cū molestie in huius
vite fragilitate crebrescūt: etnā requiē nos
desiderare 2 pellūt. Mūdus quoq; est peri-
culosior blādus q̄ molest⁹. 2 magis cauē-
dus est cū se allicit diligi. q̄ cū se admonet
cogitq; 2 tēni. hec Aug⁹. Hui⁹ 2 vite mole-
stie nō debent te molestare licet sint inq̄ete:
licet sint dure: licz sint aspere. Un̄ idē aug⁹
Spūs deficit vbi caro req̄escit. Ut ei caro
mollib⁹. sic spūs duris nutrit̄. Illā blanda
refouent: hunc aspera expercent.

De penalitatib⁹. Ca. vii.

Porro penalitates ⁊ afflictiones q̄s pa-
 teris corpe: te affligūt etiā mēte: eo q̄
 mens tua pl⁹ q̄ oportet corpi se sociat: ⁊ fit
 spōte sociā passiōis: ⁊ sic ex tuo vitiō venit
 q̄ tibi tā graues sūt. Si vis ḡ optimū habē-
 bere remediū: doctrine Gregorij accōmoda
 cor tuū. Si mēs inq̄t forti intentiōe in deū
 dirigit: q̄cqd in hac vita amare existimat fit
 dulce: ⁊ omne qd affligit requiē putat. hec
 Greg⁹. Un⁹ ⁊ Seneca. Noli mala tuis tibi
 facere grauiora: ⁊ q̄relis te onerare. Leuis
 est dolor si nil illi opinio adiecerit. Ecōtra
 si te exhortari ceperis ac dicere: nil ē ac certe
 exiguū est: duz on⁹ iā desinet: leue illud dū
 putas facies. oia ex opinione suspēsa sūt: tā
 miser quisq̄ est q̄ credit. Considera etiā q̄
 xp̄s passus est nobis relinquens exēplū: vt
 sequamur vestigia ei⁹. S; que sūt vestigia
 ei⁹ nisi passus ei⁹. Passus autē ei⁹ sunt eius
 passionēs: q̄b⁹ tanq̄ passib⁹ oportuit eū in-
 trare in regnū suū. Et p̄ hoc monemur ꝓ mu-
 nicare xp̄i passiōib⁹ in n̄ro corpore rep̄senta-
 tis. scz p̄ ip̄o passiōes illatas cū patiētia to-
 lerādo. Ad qd faciēdū ⁊ in te gaudēdū hoz-
 ratur nos ap̄ls Petri⁹ dicēs. Cōmunicātes
 xp̄i passionibus gaudere.

De flagellis dei. Ca. viii.

Rursū solare cū sustines dei flagellū:
 qz est tibi signū ī bonū. Est enī signū
 diuine ppitiatōis. Un̄ psalmista. Deus tu
 ppiti⁹ fuisti eis: z vlciscēs in oēs adinuen/
 tiones eoz. Un̄ z ad sanctū Job. postq̄ sup
 cū plagaverat: dixit eliphaz themanites
 Beat⁹ homo q̄ corripit̄ a dño. Est etiā post
 penitentiā signū diuine approbatiōis. Un̄
 Amos ppheta in psona dñi. Latū mō vos
 cognoui ex oīb⁹ pgregatiōib⁹ terre. Idcir
 co visita bo sup vos oēs iniqtates vestras.
 Un̄ dicit Bern. q̄ ip̄e se vult facere cogno
 sci verberado q̄ oblit⁹ z incognit⁹ erat par
 cēdo. Est etiā signū desiderabile bñficiū et
 salutis. Un̄ in libro Machabeoz. Multo
 tpe nō sinere pctōrib⁹ ex sentētia agere: s̄
 statim vltiōes adhibere magni bñficiū ē in
 diciū. Un̄ z Greg⁹. Ideo dē hic quibusdā
 parcit vt in ppetuū feriat. Ideo aut̄ hic ferit
 vt ī eternū parcat. Est etiā signū: imo pign⁹
 diuine dilectiōis. Un̄ ip̄e ait. Ego q̄s amo
 arguo z castigo. Un̄ ī eccliastico. Qui dili/
 git filiū assiduat ei flagella vt letet̄ ī nouissi
 mīs ei⁹. fit enī fil⁹ patri p h̄ finali⁹ amabi
 lis z gratū obiectū leticie p̄is. S̄z et fili⁹
 letabit̄ in suo nouissimo: q̄ de flagellis con/

tristabat forsitā in p̄cipio. Un̄ pat̄ sūm̄
cariores pueros tenet sp̄ s̄b̄ p̄ga aliq̄ disci-
plīe: ⁊ flagellat assidue: ita vt q̄cito ab aliq̄
tedio lib̄erant̄ in aliū cadāt qd̄ sequit̄. Nō
enī vult hic pat̄ p̄tra filios oēs sagittas su-
as siml̄ iacere: s; magis vn̄ap̄ost̄ aliā successi-
ue. Est insup̄ flagellū dei signū celestis regni
hereditarie capiēdi ⁊ possidēdi. Un̄ Gre-
gori⁹. Ne cōqueraris de verberē dū nescis
que te maneāt p̄mis̄ in retributiōe. Qui rur-
sum de flagellat̄ loquēs ait. Nisi heredita-
tē dñs dare disponeret: erudire eos p̄ vio-
lēt̄iā nō curaret. Nō de generē q̄ hui⁹ here-
ditatis amore nō rapit̄. Nec enī hereditas
solis filiis legitimis refuat̄. S; q̄ filij legi-
timi sint capaces hereditat̄ dñi: ostēdit a-
postol⁹. q̄ de filiis legitimis tāq̄ de veris lo-
quēs heredib; . Dñs inq̄t flagellat oēs filiū
quē recipit. i. quē receptur⁹ est ī hereditatē
etnā. Dē in quā etiā unicū: q̄ sine oī pctō
est. Attēde aut̄ q̄ nō ait. oīs q̄ flagellatur fi-
lius est. sed oīs filius flagellatur: alit̄ enim
nullus recipit̄. Si ergo exēpt⁹ es a passiōe
flagelloꝝ: exēptus es a numero filioꝝ. Qui
enī flagellat unicū sine pctō: nō relinq̄t ato-
ptiūū: q̄ est cū pctō. Unic⁹ sine peccato: nō
tamē sine flagello: exemplū nobis proposuit.

Liber

in passionibus suis: et ideo si nolumus exhereditari: non timeamus flagellari communicando christi passionibus in nostro corpore reprobata, ac p[ro]p[ri]e r[ati]o in disciplina et paci[en]ter ferendo eam. Disciplina enim dei est arma dei. data filiis adoptiuis quod sint heredes: coheredes autem christi. Hoc quod ad consolationem pertinet castigati: quod se ex culpa recognoscit merito castigari. Si ei frater ioseph castigati dicebat. Merito hec patimur: quia peccauimus in fratre nostro: quod iudicandum est de ceteris filiis hominum. Tu quod et non illi dicturi sunt: quoniam a deo pro culpis suis castigantur: merito hec patimur: quia peccauimus in deum et in proximum nostrum. *Uñ Grego.* Facilis est solatio si in flagella que patimur ad memoriam delicta renocamus. atque hec iam non flagella sed dona esse cospicimus. Si que carnis delectatione peccauimus. carnis dolore purgamus. *hec Grego.* Sed quod in consideratione donorum non recipet consolationem? Attende etiam quod iumentum percussu agnoscere videtur quod id circumcutiat vel quod nimis leuiter progreditur et ob hoc gressum accelerat: vel quod ad viam redire debeat a qua errabat. Attende ergo quod ideo flagellariis ne stes in via sed celeriter progrediaris. Quae admodum de quibusdam psalmista ait. Multiplicatae sunt infirmitates eorum postea accelerauerunt. Nepe ut

ait. Bernar. i via dei nō p̄gredi retrogredi
est. S; et digne accelerat ad terminū qui
est hoīs summū bonū. Rursum intellige q̄
ideo flagellari s; q; deui⁹ error te abduxit a
via dei: a via solarj pulcritudis: z p̄ flagella
reduceris. Q̄ felicia flagella q̄ hoc operant̄
Nā z via ad quā reducūt ē vtiq; felicissima

De incōmodo penitētie. Ca. ix.

OEt ex sup̄ penitētia solare: q; ipsa
mētē munit z roborat: ac i tāta animū
hoīs p̄stituit securitate q̄ facit eū mortē q̄
oīm terribiliū finis est nō timere: z aīm sic
animat q̄ paratū reddit hoīem z in carcere
z in mortē ire. De qua p̄fecto aīatione vna
cū alijs penitētie laudib⁹ dic̄ Lyprian⁹ Q̄
penitētia oīs tu soluis: oīs aduersa tu miti
gas. oīs p̄trita tu sanas: oīs despata tu aīas
Dīa inquit tu soluis. sc; p̄ctōz debita. Dīa
aduersa tu mitigas: sc; p̄sideratiōe culpaz
p̄pter quas sunt merito sustinēda. Dīa cō
trita tu sanas: sc; corda per p̄ctā vulnerata
z ob hoc p̄trita. Omīa desperata: sc; corda
hoīm desperatiā p̄ p̄ctōz multitudine tu
aīas salutis p̄missione. Unde dic̄ Bernar.
Qui p̄fecte senserit on⁹ peccati z aīe lesionē
aut paz sentiet: aut ex toto nō sentiet corpo
ris pena: nec reputabit laborē quo p̄ctā me /

ruiſt delere p̄terita ⁊ cauere futura Agnoſce
etiā dei habitudinē ad hoīem vere penitētē
⁊ nō erit tibi graue penitētīā agere. Un̄ au
di Auḡ. Juſticia inq̄t de celo p̄ſperit rāḡ
dei dicēt. Parcā hūic q̄ ipſe ſibi nō pep
cit: ignoſcā q̄ ip̄e agnoſcit. ſuerſus ē ad
penitendū pct̄m ſuū: ſuertar ⁊ ego ad libe
randū eū. hec Auḡ. S̄z q̄d eſt ignoſcere:
niſi q̄ſi āpli nō cognoſcere. Si viſ ḡ pct̄ā
tua ⁊ diuine noticie quodāmodo ſbtrahere: ⁊
ipſoz in deo oblūionē ad nō impuſandum
inducere: ipſe agnoſce q̄ peccaueris et deo
propitiō libereris.

De peregrinatione. Ca. x.

Domū noli trīſtari de peregrinatiōe:
q̄ de peregrinatiōis ſtatū legit̄ p̄ſua
dere. Unde dicit̄ ad Abraā. Egredere de
tra ⁊ cognatiōe tua ⁊ de domo p̄ris tui: ⁊ ve
ni in terrā quā mōſtrauero tibi. Et ad yſaac
Quieſce inq̄t in tra quā dixerō tibi ⁊ pere
grinare ī ea. Attēde etiā q̄ verbis yſaac di
ctis de ſb̄iūrit. Eroq̄ tecū ⁊ benedicā tibi
Sed ⁊ poſt ſb̄a dicta abrae. B̄ndicā tibi
inq̄t: ⁊ magnificabo nomē tuū. Et p̄fecto dei
aſſociatio ⁊ b̄ndictio oīpa diuina: ac noīs ma
gnificatio rep̄omiſſa: pacē cordis ⁊ ſolati
onē ac p̄ ſeq̄ns p̄ modū hoīs iternū magni

fice opaf. Ne timeas pegrinationis incō/
 modū q̄ in necessarijs deficias: sed iacta co
 gitatū tuū in dño p̄cipue in pegrinatiōe: et
 ip̄e te enutriet: imo te amabit: qz nō est ip̄o
 tēs in hac valle miserie: vel in quacūq; ei⁹
 parte te enutrire z tibi ī necessarijs puidere
 Audi de h̄ deo mandāre z lequēte. Deute/
 ro. ca. xiiij. Peregrino inq̄t qui itra portas
 tuas est da vt comedat. Si ergo sic de⁹ mā
 dauit de te in tēpore pegrinatiōis tue: z si //
 das q̄ te nō deserat: s; siue p se siue p alios
 pascet te: parit̄ z vestiet. Audi itidē ibidē
 loquentē. De⁹ inq̄t magn⁹ z potēs z terribi
 lis amat pegrinū: z dat ei victū z vestitum.
 Et vos ḡ amate peregrinos: qz z ipsi fuist̄
 aduene in terra egypti. Ecce quō amat de⁹
 pegrinū: quē z p alios amari mādat: vt ḡq;
 p effectū qlē z ip̄e amorē habet ad illū: dās
 ei victū z vestitū. Sane paz esset hoc itel
 ligere scdm corp⁹ tantū de victu et vestitu
 exteriori: cū pl⁹ de⁹ amet aīas que indigēt
 interiori victu scz verbū a deo inspirati et
 vestitu vario multiplici s habit⁹ virtuosi.

Quart⁹ liber cōtinet cōsolationū re
 media oportūa cōtra turbatiua illa
 que opornūtur glorie z honori. Et

habet capla. xi.

i De carentia glorie z honoris inanis:

ii De derisione.

iii De despectione et pteptu.

iiii De humiliatiōe ab alijs.

v De ppa hūliatiōe ad pctōz p̄fessionē.

vi De v: recūdia in confessione.

vii De confessione vel fassione criminis in publico.

viii De detractiōe z infamatiōe.

ix De suspiciōe maloz.

x De opprobrijs et contumelijs.

xi De confusiōibus.

De carentia glorie et honoris inanis.

Ca. i.

Primo igit noli querere iani glia
pasci vel ipugnari: quā falsa tri-
sticia mortis te primo imminētis
sua amaritudine insipidā reddit.
Qd si nō queris: nec inde si carueris trista
beris. Porro mors imminēs vel inopinate
nata: aputare vitā haud dubiū: oēm gloriā:
ne dica insipidā: s; z proliis sp̄nēdā reddis
Uez qd merito spernendū oīm sentētia iu-
dicatur: de illi⁹ carētia vel amissione poterit
qs facile cōsolari. Certū est etiā q fallax est

gloria et vana eius quali scūq; pulcritudo:
 cuius periodus nimīū breuis ostenditur:
 dū summus pōtifex coronatur. Tunc enim *In coronatione*
 stappa in altu proiecta accenditur: et dū sic *Pope.*
 accensa p̄tinuo p̄sumitur: alta voce proclā
 matur. Sic transit gloria mundi. Porro si
 honoris accidētia scires: de honoris caren
 tia anxius nō esses. Nimirū scdm̄ Petrum
 Rauē. honorē sollicitudo semp̄ comitatur:
 lōga duratiōe nō p̄tinuat. et pro modica de
 lectatione plūrioz displicētia subsequetur.
 Quod scdm̄ Chrysost. honoris magnitudo sepe
 cumul⁹ penaz efficitur. Qui etiā querit per
 ascensū honoris crescere in altū: sepe decre
 scit et descēdit in pfundū. Un̄ Greg⁹. Qui
 nititur ad altiora p̄scendere: qd aliud agit
 nisi vt crescēdo decrescat: et ascēdendo alti⁹
 exterius interi⁹ in profundū descēdat. Et
 p̄fecto si peccatis nostris addam⁹ honores
 quāto hoc magis fecerim⁹. tanto pl⁹ testate
 Gratiano: puniemur. Sed certo melius est
 pro breuissimā vita n̄ra honore carere etiam
 quāto cūq; q̄ addere nob̄ vel minimū gra
 dū pene p̄sertim future. Quod pene future si
 ue purgatorij siue infernales sūt penis hu
 ius mūdi grauitate incōparabiles.

De derisione.

Ca. ii.

E!

Proterea de derisione non verecundaris: quia
 secundum diuina ista non debent tibi parere: vix etiam an-
 nullare posset eorum quae deridentur societas tam ge-
 neralis. Quasi omnes namque patet illi passioni:
 nulli pariter statui: nulli dignitati: sed et de ill-
 lo scriptura docet. quibus dignus non erat mundus
 Naobias senior pius opibus praesertim in ele-
 mosinis et in mortuorum sepulturis totaliter
 deditur erat: de quo tamen cum ei cecitas superue-
 nisset: scribitur quod parentes et cognati eius vitam
 eius irridebant. Job vir simplex et rectus erat
 timens deum et recedens a malo: quod tamen miseria ei
 postmodum superueniente quaerebat se derisum.
 Discipuli domini repleti spiritu sancto variis lin-
 guis loquebatur: de quibus tamen gratia huiusmodi
 diuina admirabili non obstante dicit scriptura: quod
 alii deridebant eos dicentesque multo plures sunt
 isti Hieremias propheta in utero matris suae sancti-
 ficatus: in sua vel potius in persona domini lamentatus
 est. factus sum inquit in derisum omni populo.
 Denique et ipse saluator christus dominus dei unigeni-
 tus: passionem derisionis non euasit: qui non se-
 mel sed multoties est derisus. Si itaque non so-
 lum praefatos et alios insignes praesentes infinitos: sed
 et summum regem gloriae non est dubium derisiones
 passus esse: quid restat nobis derisibilibus
 creaturis: nisi ipsas irrisiones quas quandoque pa-

timur iocūdo risu deridere. Ideo etiā de derisione nō turberis: qz ppter derisiones a domino facile exaudir̄. Un̄ Job. Qui deridet ab amico suo sicut ego: auocabit dñm deū z exaudiet eū. Itē ppter derisiones in futuro int̄ filios dei speciales feliciorē sortē pseqūr̄. Un̄ in libro Sapiētie in p̄sona impioꝝ de iustis sic dicit̄. Hi sūt quos aliquādo habuimus in derisū z in similitudinē impropert̄ nos insensati vitā illoꝝ estimabam⁹ in iustā z finē illoꝝ sine honore. Ecce q̄modo cōputati sūt inter filios dei: z inter sanctos sortis illoꝝ ē. hec ibi. Et ideo bene dicit ille illustr̄ Seneca. Nōdū felix es si nō te tota turba deriserit. Quā in re tu credas p̄sideratiōi tā sapientis viri: z nō feras grauit̄ derisiones alioꝝ: supponēs eas ad tuā felicitatē t̄mari.

De despectiōe z cōtēptu. **Ca. iii.**

Quere de despectiōe seu cōtēptu nō p̄turberis: qz ad intra se manēdū cōtēptus sui operat̄: si tñ ille cōtēnatur. id est. nō curat. Hic Seneca dicit. Si bt̄us ē vis cogita hoc primū cōtēnere: ab alijs cōtēnni. Sz hui⁹ viri p̄fecto sequit̄ cōsiliū: q̄ nichil curat ab extra se existentib⁹ nō curari. Per despectiōē etiā poteris p̄sequi materiā spūa lis gaudiij: z p̄re alijs electionē ipsi⁹ dei. Un̄

Liber

de primo Greg^o. Qualis quisque apud se late-
at: etumelia illata pbat. Nam sicut superbi ho-
noribus. sic plerumque humiles sua despectioe
gloriantur. Porro secundum plane sequitur ex primo
Si enim hi qui sua despectione gloriantur humi-
les esse probatur. deus autem humiles elegit.
Ipse enim est qui deposuit potentes de sede et ex-
altauit humiles: sequitur si ut humilis despe-
ctioe gaudes: siue gloriaris quod dei electione
consequeris. Hinc namque dicit Greg^o. Nos ele-
git dominus: quos respicit mundus. quare plerumque ipsa
despectio hominum reuocat ad seipsum. Dicit autem
ad seipsum. id est ad recognitionem conditionum suarum
humiliu. Profecto illa electio est de qua ipse
saluator dicit. Multi sunt vocati pauci vero
electi: ubi ipsa paucitas non paruipedanda ex-
primit preogatiua. Illa enim electio de qua dicit
Psalmista. Sanctus quem elegisti et assumpsisti in
habitabit in atrijs tuis. non parum est in atrijs
habitare domini.

De humiliatione ab alijs. ¶ Ca. iiii.

Illis de humiliatione non tristeris: quia
siue ex derisione vel contemptu vel despe-
ctione siue irreuerentia aut reiectione: aut mo-
dis alijs quibuscumque pueniat: via est ad salutem
humilitatis. Cum ergo humiliaris: attende pre-
clarum uerbum Bernardi. et de tua humiliatione

merito consolaberis. Cū igit te humiliari vide-
ris: habeto id signū in bonū: oīno argumē-
tū est gratie appropinquātis. Nepe ex alijs
dictis suis potest h argumētū facile expli-
cari. Sētīt enī ⁊ dicit humiliationē hoīs
esse viā ad virtutē humilitatis: que quidem
virt⁹ habita: mentē quietā in pñti securāq;
reddit: psciētīā futuro. Un̄ idē Bernar.
Bona hūilitas q̄ ⁊ in pñti ab his mordaci-
bus curis mētē facit esse quietā: ⁊ a minati-
bus penis in futuro reddit psciētīā securā
Humiliatio via est ad humilitatē: sic paciē-
tia ad pacē: sicut lectio ad sciētīā. Si ḡ vir-
tutē appetis humiliat⁹ viā nō refugas hu-
miliatiōis. hec Bern̄. Et nimiz cū humi-
liatio via sit ad virtutē humiliat⁹: q̄to ma-
gis humiliaberis: tāto pfectioris grad⁹ vir-
tus in te causabit⁹ humiliat⁹. Sed pfecto
sm minūmū aliquē humilitatis gradū ultra
plurimos pfectisse: est scdm dictū cuiusdam
sapiētis. oēs eoz gratias gratis dadas su-
perasse. Hec aut humilitas tāte virtutis est
q̄ nō solū s̄sistere s; etiā gaudere facit in an-
gustijs ⁊ pressuris ac in criminatiōib; falso
seu mēdacit̄ ipositis: nisi quantū sustinens
dolet de culpa aliena. Et pfecto magna pso-
latio est illd̄ habere qd̄ facit cor hoīs i tali

bus adūsitatibꝫ q̄scerez gaudere. Un̄ aug⁹
 sic dīc. Dñs sit discipulis. Bñ estꝫ cū male
 dixerit vob hoīes ⁊ p̄secuti vos fuerit: ⁊ dī
 xerit om̄e malū aduersū vos mētiētes p̄pter
 me: gaudete ī illa die ⁊ exultate: ecce cī mer
 ces v̄ra ml̄ta est in celis. Sꝫ in his p̄ssuris
 atqꝫ āgustijs neqꝫ possēt s̄sistere: ⁊ qđ his
 mai⁹ est gaudere: nisi veracit̄ in aspectu dei ⁊
 hoīz hūiles essēt. Quibꝫ dñs ait. Discite a
 me qꝫ mit̄ sū ⁊ hūilis corde: ⁊ inuenietꝫ req̄ē
 aiabꝫ v̄ris. hec aug⁹. Et certe maxia est osol
 latio illd̄ habere p̄ qđ pōt cor hoīs in talibꝫ
 aduersitatibꝫ quiescere et gaudere.

De propria humiliatione ad pec
 catorū cōfessionē. **Ca. v.**

Rursus nō sit tibi amara p̄ctā tua in se
 creto cōfiteri ⁊ te p̄pria voce accusare
 Nā īfirm⁹ libēter ⁊ cū gaudio sumit potio
 nē amarā: ne mortē gustet amariorē. Et mul
 to plus cōfiteri crimina p̄ breui tpe licet a
 maz existat: cū gaudio tamē est faciendū: ne
 mortē p̄petuā quis incurrat. Hanc nimirū
 cōsiderationē etiā Augustin⁹ vidēt habuisse
 Melior est inq̄t modica amaritudo in fau
 cibꝫ: q̄ eternū tormentū in visceribꝫ. Ecce
 dicit amaritudo in faucibꝫ: scꝫ ipsi⁹ penitētꝫ

ratione amare et lacrimose confessionis. Sed
 addit modica: in comparatione ad eternum tormen-
 tum: respectu cuius amare confessionis actus est
 quasi aliquid momentaneum: quo non solum euaditur
 eternum tormentum: sed succedit ei etiam eternum
 gaudium. Ideo non tardes confessionem incipere: et
 gaude de spacio penitentiae tibi dato: quibus bre-
 uis et incerto: quo per confessionem posses te a mor-
 te perpetua liberare. Et ut dicitur in Ecclesiastico
 Pro anima tua non confundaris dicere verum. Est
 enim confusio adducens peccatum: sed quae confessionem
 impedit: et est confusio adducens gloriam et gratiam
 sed quae illis est illa quae confessionem perficit.

De verecundia in confessione. Ca. vi.

Rursus si verecundiae erubescencia te tur-
 bet: nec propter illam confessio postponenda est:
 quae erubescencia quam in confessione pateris: non
 solum est secundum doctores magna pars satisfacti-
 onis: sed etiam videtur anime magnam decorum in-
 ducere. Juxta illud Psalmiste. Confessionem et
 decorum induisti. Unde quanto rubor verecundiae
 fuerit maior: tanto in anima maior erit decor et anima
 pulchrior: faciente tamen hoc principali rubore
 ignee caritatis ipsam verecundiam confessionem im-
 perantis. Denique quibus anime confessionem et contri-
 tionem peccata tua sint nota deo et celestis prae-
 sidiis non paucis: quos etiam occulta nostra non

latēt: ab eoz tñ oclis seu noticia p̄fessiōez
 si delit̄ pacta s̄trahunt: cū de⁹ ip̄e iḡscat q̄si
 ex tūc nō noscat: ⁊ ab alijs ea abscondat. Un̄
 audi Aug⁹. quo pacto iudex de⁹ ⁊ assessores
 pctā agnoscat. Justicia inq̄t de celo p̄spexit
 tāq; dei dicētis. Parcam⁹ hoī huic qz ipse
 sibi nō peccat: ignoscam⁹ qz ip̄e agnoscit: cō
 uersus est ad penitendū pctm̄ suū: ⁊ uertar
 ⁊ ego ad liberandū eū. hec Aug⁹.

De confessione vel fassione cri-
 minis in publico. **C**apitulū. vii.

Ceterz nō tristeris de tui ppria accusa-
 tiōe ⁊ p̄fessiōe in publico de crimine
 p̄misso. nec publice penitētie vel p̄fessionis
 p̄fusione tanq; honori tuo ⁊ trātiā phorre-
 scas: qz vera penitētia maiorē iducit hono-
 rē q; tu pdere possis. Nimirz honor quē tu
 pdis p̄fecta penitētia recōpēlat: nēdū i celo
 vbi gaudiū est āgelis dei sup vno peccatore
 penitentiā agente: vbi ⁊ ille q; hic sit flum̄is
 impet⁹ scz lacrimaz: letificat ciuitatē dei:
 vez etiā hic in terris nōnūq; vere penitētis
 caritas operit multitudinē pctōz: p̄sertim
 vita p̄fecta penitētia digna ad exēplū cete-
 roz recitari. Qd̄ reuera nō sit sine ipsi⁹ pe-
 nitētis magna laude ⁊ honore. Nīc ē enī q;
 ad honorē ⁊ dignā venerationē peccatrici

penitētis sic canis sancta mat̄ ecclia. Lau-
dem⁹ opus dei in maria genitrice: sed vir //
gine: laudem⁹ in maria peccatrice: s; penitē-
te. Maria hec est data speculū inocētie: ma-
ria hec ē exēplū penitētie. De q̄ etiā Bern̄.
sic dicit. Gaudēt āgeli sup peccatrice penitē-
tiā agēte: z odor; fragratiā celest; ille puēi⁹
aspigitur. Quā magna multitudo dulcedi //
nis tue dñe in peccatrici cōfessione. hec
Bern̄. Si aut̄ ob criminis cōfessionē times
puniri. certe de punitiōe pp̄ culpā solati-
tionē gratā poteris iuenire: si ea q̄ de h̄ sup
tradita sūt cures ad memoriā reuocare: per
que pariter et de publica penitētia poteris
solatiōnē recipere.

De detractiōe z infamatiōe. Ca. viii.

Naloz etiā oblocutiōes: detractiōes et
infamatiōes nō abhorreas: p̄serti fal-
sas: qz dū obloquūtur z detrahūt vl̄ infamā-
mare satagūt: tūc nos laudāt. Ut enī dicit
Sen̄. Malis displicere laudari est. Un̄ z
Bern̄. Bona inq̄ solatio cū blasphema //
mur a malis bene faciētes: si recti diligant
nos oīno sufficit aduersū os loquētū iniquū
opinio bonoz cū testimonio conscientie. hec
Bernar. Et si recti diligūt nos: sequit̄ q̄ et
laudāt. Quippe ex abūdātia cordis os lo //

quitur. Rursū si recti diligūt nos: seq̄tur q̄
bonū n̄m desīderāt z oprāt. Sed certe nō est
verisimile om̄e tale desīderiū frustrari: quī/
immo poti⁹ desīderiū suū iustis dabit: teste
Salomone. Idcirco etiā de obtrectōibz nō
turberis: cū p̄ illas deo ordināte vtilit̄ humi
lieris. Un̄ Gratian⁹. Licet detractio sit ex
vicio detrahētū: tñ ex iusto dei iudicio nō
nūq̄ aduersus bonos excitat: vt q̄s vel do/
mestica p̄sumptio vel alioz fauor in altū ex
tulerat: detractio humiliet. Un̄ z Greg⁹.
Sūt plurimi q̄ vitā bonoz fortasse āplius
q̄ debet laudāt: z ne q̄ elatio de laude sub/
repat: p̄mittit om̄ps de⁹ malos in obtrectio
nē z obiurgationē p̄rūpere: vt si q̄ culpa ab
ore laudantiū in corde nascit̄: ab ore vitu/
perantiū suffocetur.

De suspitione malorū. ¶ Ca. ix.

Rursum de maloz suspiciōe vel ifamia
quā iuste paterz merito moueri nō de/
bes. Un̄ Aug⁹. Senti de augustino vt libet
sola me in oculis dei p̄sciētia nō accuset. Un̄
z Greg⁹. In t̄ p̄ba laudantiū z vituperatiū
ad mentē semp̄ recurrendū est: z si in ea nō
iuenitur malū qd̄ de nob̄ hoies loquūtur: in
magnā debem⁹ leticiā p̄silire. Quid enim
si nō oēs laudāt: z p̄sciētia nos liberos esse

demōstrat. Habem⁹ Paulū dicētē. Gloria nra
 hec est testimoniū sciētiē nre. Job quoq;
 dicit. Ecce in celo testis me⁹. Si ḡ est nob
 testis in celo: testis in corde: dimittam⁹ stul
 tos foris loqui quid volūt. hec Gregorius.
 Un̄ z Hieronym⁹. Per bonā et malā famā
 a dextris z a sinistris xp̄i miles gradit̄: nec
 laude extollit̄: nec vituperatione frāgat̄. hec
 Hiero. Quasi dicat: p̄p̄t vitupationē hoīm
 a statu suor̄p̄i miles nō deijctur: qui ex sue
 militie dignitate nō obstāte hoīz vitupio pe
 nes se habet saltē in spe certa vnde p̄olet̄:
 qz a dño suo ad magna pmouetur.

De opprobriis z cōtumeliis. Ca. x.

Pro opprobria z contumeliis sūt pecca
 tori medicamentū. Un̄ Bernar. Ego
 plagis sciētiē mee nullū iudicio accōmo
 dati⁹ medicamētū opprobriis z contumeliis
 Itē sūt tutamētū. Un̄ Greg⁹. Fit vt contu
 meliis gr̄a magis q̄ ira debeat: quaz̄ itē tūē
 tu de iudice pena grauior declinari posse p̄fi
 ditur. Sūt etiā bonitatis augmētū. Un̄ idē
 Greg⁹. Boni p̄ contumelias meliores existūt
 Deniq; sūt ornamentū: qz fm Chryso. Si
 eis iuste passi: non indigem⁹ in remissionē
 pctōz: p̄p̄t ipsa corona bīmur clariorib; co
 ronis. Contumelia enī ē sicut p̄ciosus lapis

Liber

in corona hoīs: q̄ huiusmodi ē nature ⁊ virtutis qđ facit in deo solide manere vbi hoīs est optime. Un̄ Greg^o. Just^o mirāda agit ⁊ opprobria recipit: vt q̄ exire foras p̄ laudes potuit: repulsus ⁊ tumelijs ad semetipsū redeat: ⁊ eo se robusti^o intus in deo solidat: in quo foris nō inuenit vbi req̄scaat. hec Greg^o. Et vniūsalit̄ sūt argumēta alicui^o boni a deo recipiēdi. Un̄ cū Dauid rex a Semei malediceret: ⁊ quidā de familia dauid h̄ vindicare vellet: dixit ip̄e Dauid. Dimitte eū vt maledicat michi. Et seq̄tur: Respiciat me de^o ⁊ reddat michi bonū p̄ maledictione hac hodierna. Ad qđ p̄positū: reuoca memorie v̄bū ill^o saluatoris ad discipulos. Bt̄i estis cū maledixerit vob̄ hoīes. ⁊c. ⁊ plane videt̄ qđ maledictiōes quas iust^o vir patit̄ deo p̄ p̄tiate bonā mercedē copiose seq̄tur. De h̄ mū de ⁊ tumelijs et opprobrijs nō turbari: s̄ pot^o gratulari debes: p̄t̄ h̄ qđ xp̄i passionib^o ⁊ municas. Un̄ Pet^o. Cōmunicātes xp̄i passionib^o gaudete vt in reuelatiōe glorie ei^o gaudeatis exultātes. Sed ⁊ apostolis q̄b^o dign^o nō erat mūd^o: dignū esse ⁊ tumelias pati materia fuit gaudiij. Un̄ lucas refert de h̄ dicēs. Ibat̄ apli gaudentes a p̄spectu p̄ciliij: qm̄ digni habitū sūt p̄ voce Iesu

pumellas pati. Digni inq̄t. Vere enī maḡ
 prozsus dignitas ipos p̄ mlr̄ ad h̄ electos
 esse: vt mūdi sapiētīā trāscēdētes: facti stul
 ti pp̄ x̄pm: toti mūdo illuderent: quib⁹ di
 gn⁹ nō erat mūdos. Cur ḡ tu ista refugis:
 quib⁹ potius paciēter x̄pi ⁊ apostolor̄ eius
 passionib⁹ ꝓmunicando gaudere ⁊ exultare
 poteris. Nimir̄ si quis vestit⁹ esset ignea
 veste caritat̄ ⁊ diuini amoris: paz̄ haberet
 timere muscay tactū pūgitiuū: q̄ nec aude
 rēt ꝓt̄igere ipm. Profecto sicut vere musce
 se haberēt ad verā vestē si ignea esset: sic im
 pactiōes: insultatiōes ⁊ blasphemie q̄ ad
 modū muscay sūt satis pūgitue: se vident̄
 habere ad habitū igne caritat̄: ita scz q̄ hūc
 habentē habitū p̄sertim p̄fecte nō vidētur
 ad ꝓtristandū ꝓtingere. Un̄ Bernardus.
 Musce morture blasphemie sūt: musce mo
 riture insultatiōes sūt. Hec Bern̄. Et bene
 dicit. morture. qz bonis hoib⁹ illate sunt
 sp̄d̄ eos ignee caritat̄ quātociti⁹ ꝓsūpte.

De cōfusiōibus. ¶ Ca. xi.

Distremo de patiētib⁹ ꝓfusiōnē audi
 psalmistā dicentē. Imple facies eoz
 ignominia: ⁊ querēt nomē tuū dñe. Cōfusiō
 ḡ seu ignominia ad querendū nomē dñi oc
 casio est siue causa. Nomē q̄ppe ei⁹ est iesus:

quod profecto adeo dulce est quod remedium est ignominie: utpote faciens hominem confusio et ignominie amaritudinem non sentire pro sua dulcedine. Nimirum secundum Bernardum. Jesus est mel in ore: melos in aure: inubilus in corde. Denique non est tristitiam de confusione nisi duntaxat partem adducere. Vis enim alia quod hominem humiliat gloriā adducit. Quippe quod humiliatus fuerit erit in gloria. Attende etiam quod confusio et pena: aut illata est sine culpa: aut pro vera culpa. Si quis de sine culpa magna laudem hominem erit. Unde Augustinus. Non ita laudamus Ioseph cum frumentum distribuere sic cum carcerem inhabitat. Profecto esto quod omnes mortales confusione pene sine culpa illate nesciret esse illatam sine culpa: minimum esset huiusmodi respectu immortalium: apud quos inuenerabiles pro et gloriosos ipsi punire sine causa maria deberet. Porro si pena inferretur etiam pro vera culpa: tunc nequaquam tristari habet quod pro modica pena euadit maxima: nec quod verecundiam maiorem pro minore. Unde secundum Proclum: hec maxima punitionis est in malo manere in punitione. Et si quis videre seipsum posset tale habitum habentem: tunc utique gemeret eundem seipsum. hec Procli. Sed quomodo ille gemeret: si in punitione seipsum videret: eorumque intra se de se tali viso quod de se punire magis erubesceret.

Maxima punitionis.
impunitio

Quintus liber cōtinet cōsolationū re-
media oportuna: cōtra illa turbati-
ua que oponūtur potestati et digni-
tati. Et habet capla. v.

i De cōsolatiōe sup carētia potestatis
sive potētie dignitatē z maioritatis.

ii De pēlīs z dānis maioritātē comitā

iii De carētia regni. (tibus.

iiii De carētia ecclīastice dignitatis.

v De carētia epātus z prelature.

De cōsolatiōe super carētia ptātē si
ue potētie dignitatē z maioritātē. c. i

Primo g̃ noli de potētie seu pote-
statis carentia turbari: qz quāto
potētes fuerit in statu altiori: tā-
to in periculo p̃satur maiori. Et
ideo fm Augustinū. quo plus ceteris vnusq̃
quisqz potest: eo magis sciat se eē sibi metuē-
dū. Deniqz ad quid obiectiue optāda sit po-
tētia manifestat Aug^o dicēs. Optandū est
vt ptās nō deē nisi 3 vitia: ppter q̃ vincē-
da potētes nolūt esse hoies: sed volūt ppter
vincēdos hoies: vt qd hoc: nisi vt vere victi
false vincāt: nec sint veritate sed opinione

Liber

victores. hec Aug^o. Et ideo etiā nolī de po-
tentie carētia vel dignitatis trīstari. quia
fm se nō sūt bone. Un̄ Boetius. Si īp̄s
dignitatibz ac potestatibz ī esset aliq̄d natu-
ralis ac p̄p̄riū boni: nūq̄ pessimis puenirēt
Nequaq̄z enī sibi aduersa solēt sociari. Na-
tura respuit vt contraria queqz iūgātur. Ita
cū pessimos plerūqz dignitatibz fungi du-
biū nō sit: illud etiā liquet: natura sui bona
nō esse q̄ sese pessimis herere paciunt. Hec
Boeti^o. Nō est ḡ ratio si quē de dignitatis
seu potestatis carētia p̄tingat p̄turbari: cū
plerūqz pessimos z xpi hostes videam^o eis
fungi. Un̄ Aug^o. Apud viros bonos indi-
gna sit īp̄a dignitas: quā ml̄ti indigni possi-
dēt. Porro si q̄les sint dignitates vl̄ pote-
states: aut q̄d p̄tra se habentē faciāt: et q̄d
eaz carētia significet agnoscere: nō sic eas
appeteres: nec de eaz carētia doleres. Pro-
fecto sūt vmbra tiles z cito trāscūtes. S̄z
q̄d valet vmbra. vl̄ res vmbre similis: q̄ nō
p̄tinue adest hoī. s̄z trāsit. nedū mutabiliter
s̄z velocit̄ sicut vmbra. Sane premūt habē-
tem vitij. Un̄ Greg^o. Occupatio sclariū
dignitatū tanto facili^o vitij p̄mit: quanto
maiorib^o curz grauiat. Itē curis grauib^o eū
onerāt: zeū sibi s̄biectz supponūt. Un̄ idem

Breg^o. Quāto q̄s h̄ alti^o erigit: tāto curis
 ḡuiori b^o onerat. itq; ip̄is pplis mētez cogi/
 tatiōe supponit. q̄b^o p̄ponit dignitate. De //
 niq; carētia t̄p̄alis potestatis 2 dignitatis: qz
 ad actiōes ordinat̄ exteriores: significat et
 signū est qd de^o tenere diligit nō h̄ntes. Un̄
 itez Breg^o. Sepe misericors de^o q̄ suos te
 nere diligit: eo sollicitē eb exteriorib^o actio
 nib^o custodit. Nā 2 p̄lezq; p̄familias ad eū
 labōrē suos dirigit: a q̄ s̄b̄tiles filios suspēdit

De periculis et dānis maiōritatē
 comitantibus. **Ca. ii.**

Ceterz si q̄lia inducit maiōritas siue su
 perioritas p̄ experiēt̄iā didicisse: ip̄sā
 min^o appeteres: ac de ei^o carētia min^o dole //
 res. Nimirū inducit maiōritatē periculi. Un̄
 Isidor^o. Quāto q̄sq; in superiori constitutus
 est loco: tāto in maiōri p̄sāt periculo. Itē in //
 ducit maiōritatē peccati. Un̄ idē Isidorus
 Quāto splētoris honore cellior q̄sq; est. tāto
 si delinquat peccator maiōr est. Itē inducit
 maiōritatē pene: q̄ ip̄i maiōres sūt puniēdi
 Un̄ ex iure colligit: qd maiōres p̄ suo exces //
 su graui^o sūt puniēdi: qz exēplo illoz facili^o
 aliq̄ possūt ad similia puocari. Sed qd hec 2
 similia nō leuia s; graua sint: patet ex sentē

tia Seneca: qz dicit. Ut i corporibz: sic in
 i perio quissim^o est morbo q a capite diffundit
 tur. Deniqz pter hec maioritas regim^{is}: seu
 superioritas iducit distractione cordis z con-
 fusione metis i pedientem in ommissis exequendis
 Un^o Greg^o. Sepe suscepta cura regiminis
 corp diuersa pberat: z impar qsqz ad singu-
 la inuenit: du confusa mente diuidit ad multa
 Insup ille q e mille artifex utiqz arte habet
 sagittadi: cui^o sagitte acute: q sic insidiosus
 iacit eas occulte z frequent^o in maiores et
 statu superiores. Un^o Greg^o. Dis q dispelan-
 dis rebz trenis psidet: occultis hostis iacu-
 lis lat^o patet. hec Greg^o. Nec grat^o dicit
 latius: qz iurta latitudine eoz q loge lateqz
 sbsunt sue psidie habet dicta iacula ptime-
 scere. Caue etiã ne in tra qras superioritatis
 honore: ne idcirco mox i celo psequeris confusio-
 ne. z a societate suoz xpi exclusione. Unde
 Chrysosto. Quicunqz desiderauerit pmatu in
 terra: iueniet confusione in celo: nec int suos
 xpi pputabit q de primatu terre certauerit:
 nec vnusquisqz eoz festinet quã alijs maior
 appareat: sed quã oibus inferior videatur.
 hec Chryso. Namqz hoc p se sententie nitit
 vt sicut primatu querens in tra: confusione nõ
 modica iueniet in celo: Sic festinans oibz

videri inferior in terra: in mensam gloriam et honorem in celo. id est apud celorum dominum ac dominam et celi militiam sequitur. Absit enim quod inferior se diligens videri minus in celo aut minorem gloriam sequitur: quod superior hic esse querens confusionem in celo patiat. Rursus considera quod filius unigenitus cuiuspiam maximi regis vel imperatoris tristiari hac de causa non posset: quod aliquo statu vel officio minime careret aut illo priuaretur: quod sue nequaquam dignitati peteret: ut si officium quodcumque mechanicum vel etiam simpliciter militi congruas ipsi non habere contingeret. Igitur nec christianorum aliquis: utpote eterni regis existens non solum filius: sed nunc in spe et tandem in re regis seculorum dominusque uniuersorum etiam heres: tristiari habet: si non ad dominum vel statum dignitati sue minime congruum exaltet. aut tali habito si puer: quod perfecto mundani statum homini christiano et tanti regis filio minus sunt congruetes. Denique o homo: aut sapiens es: aut stultus. Si quidem sapiens es: domino non indiges te tentum *dominio*
 Unum Seneca. Seipso dicitur est sapiens ad bene viuendum. Unum et Ambrosius. Sapiens nichil alienum nisi quod potest cognoscere. Virtutes autem dominia non adiungunt seu pariunt: quoniam in imo iam partem magis abijcere solent. Si autem es stultus tibi non expedit dominari: quippe ipsum

Liber

suū dñūm stultū hōiem fūire facit. Un̄ idē
Ambrosi⁹. Est sapiēti fūire libertas. Ex q̄
colligitur q̄ stulto etiā īperare seruit⁹ est: et
qd̄ pei⁹ est cū paucorib⁹ p̄sūt: plurib⁹ dñis
z grauiorib⁹ seruit suis cupiditatib⁹: quaz
dñationē nec nocte pōt fugē nec die: qz ītra
se dños hz: ītra se fuitiū patit ītolerabile.

De carentia regni. Ca. iiii.

Porro si de carētia regni turbaris: esti
mo q̄ nō ob ali d̄ nisi qz p̄ regnū dñari
velles alijs. Sz scias q̄ tu paucis respecti
ue: tibi aut irratiōabili dñare n̄ ml̄to plu
res siue plura penit⁹ irrationabilia: Unde
Sen. Sicut hōib⁹ reges: ita regib⁹ deside
ria dominatur. Hoc est regnū: nolle regna
re cū possis. Uis ḡ regnū: do tibi magnum
rege te ipsum. Hec Sen. Et certe magnū
est regere se ipsum. Nimir̄ regere se ipsum
nō tringit sine motuū tā interior̄ q̄ exte
rior̄ debito regimie: qz qdē motuū z eoz ob
iectoz est q̄si infinita multitudo. Un̄ z Du
go. Sol⁹ is regnat q̄ deposito cordis īpio
lege ratiōis ordinat totā familiā motuū te
rior̄ z exterior̄. Si surgat leonina rabi
es: punit p̄ paciētiā Si petulātia hirci: p̄ ab
stinētiā. Si ferocitas apri: p̄ māsuēdine
Si supbia unicornis: p̄ humilitatē. Sz qs

*hoc est max
regare.
nolle regnar*

est hic et laudam⁹ eum: atque ut dignum imperio
 coronabim⁹ eum: hec Hugo. Denique vix ali-
 quis intelligens regnare appeteret: si quod grauis
 finis ei⁹ esset: bene consideraret.oportet enim
 regnare volentem in futuro reddere rationem
 Un⁹ hec consideras Isidor⁹. Cognoscant inquit
 principes seculi deo se debere rationem esse
 reddituros. Sed perfecto non est modicum atque
 leue deo reddere rationem: quemadmodum nec
 sunt modica de quibus ratio est reddenda. Sunt ei
 omnia que regibus incumbunt. De quibus audi Hiero-
 nimum. Regum inquit est proprium facere iudicium
 atque iusticia: et liberare de manu calumniatum
 vi oppressos: et peregrino et pupillo quoque et vi-
 due: qui facili⁹ opprimuntur a potestatibus pre-
 bere auxiliu. hec Hiero. Sed quomodo reddet rex
 rationem deo qui non a re nomen habet: sed ipsum
 indign⁹ usurpat: et traxit sententiam. Isidori.
 Qualis rex esse debeat proprie considerat. Re-
 ges inquit a regendo vocati sunt. Ideoque recte
 faciendo regis nomen tenet: peccando amittit.
 Recte ergo illi reges vocantur qui tam semetipos
 quam subiectos bene regendo modificare norunt
 hec Isidorus.

De carentia ecclesiastice digni-
 tatis. **C**apitulum, iiii.

off. Regis

D Emū si sanctorū doctorū dicta legisses: merito de p̄lature seu dignitatē eccle/ siastice carētia: ac etiā de p̄uatiōe magis gau/ deres q̄ doleres. Nūmiz sanctorū doctorū sentētie s̄ p̄latos ⁊ quoscūq; hñtes ecclesia sticas dignitates sūt sat; fr̄ibiles. Un̄ fm Chrysostomū: p̄lati pp̄t altitudinē dignita tis in eodē genere peccatī graui⁹ cadūt q̄ s̄bditi. Un̄ ⁊ Hieronym⁹. Deteri⁹ in pplis p̄lati delinquūt: ac p̄ hoc ipsi crudeli⁹ q̄ ce/ teri puniētur. Un̄ etiā Greg⁹. Scire p̄lati debet: qz si p̄uersa p̄petrāt: tot mortib; di/ gni sūt: quot ad suos s̄bditos p̄ditiōis exē/ pla trāsmittūt. Un̄ necesse est vt tāto se cau ti⁹ a culpa custodiāt: quāto p̄ praua q̄ faciūt nō soli moriūtur. Un̄ ⁊ Bern. Grauiori et p̄iculosiori debito tenent̄ astricti: q̄ p̄ ml̄tis aiab; reddīturi sūt rationē. Cur etiā homo hoc appetis: quo adepto plerūq; cōfusionē nō euadis. Nepe idisciplinati mores sub/ iectorū nō mediocrit̄ faciūt ad cōfusionē re/ ctorū. Un̄ Chyso. Quēadmodū vidēs arbo rē folijs pallētib; marcidā: itelligis qz ali/ quā culpa habet circa radicē: ita cū videris po pulū indisciplinatū sine dubio cognosce qz sacerdotiū ei⁹ non est sanū. Un̄ Ambrosius in defectu correctiōis: pudoris verecūdiā

recognoscens: dicit. Quid igitur vos arguo cum possitis me vno sermone convincere? Louin-
cor enim cum in hac parte clericos vobis magis video negligentes. Quomodo enim possum corrigere filios: cum patres emendare non possum? Aut quomodo fiducia successeat laicos: cum a consortibus pudoris verecundia conticescat? hec Ambrosius.

De carentia episcopatus et pre-
lature. **C**apitulum v.

Sane ipse episcopus propter hoc non est ab ipsius
etiam populi correctione excusatus: qui a ut
Beda testatur. de manu episcopi peccata populi requi-
runtur. Tu insuper quod episcopatum desideras: audi
terribilem Augustini sententiam. Cogitet inquit
religiosa prudentia tua. nichil apud deum mise-
rabilius aut danabilius episcopi aut presbyteri offi-
cio si profunctorie aut adulatorie res agatur
hec Augustinus. Sed profecto quod vix unquam res hec
agi valeat nisi profunctorie et persequens dana-
biliter: patet propter maximam difficultatem re-
gendo. Unde Gregorius nazanzenus. Quamuis inquit
perdifficile sit scire regi. id est. regem se obtine-
re: multo difficilius est scire alios regere.
Cuius scilicet regiminis: quanto spes et gloria maior
est: tanto periculum quippe grauius habentibus intel-
lectum. Nam et si quid est in rectore vitiosum

Liber

moribus: facile in eos quod ad obtemperandum ei
posito sunt transfunditur: et multo facilius malum
ab eo transit: quam si quod in eo virtutis et industrie
fuerit. Hec Gregorius. Expeditur profecto patet:
quod pauperibus clericis vel monachis civibus
que et mechanicis infinitis: non premissis curis super-
fluis: ob animorum suorum libertatem et periculorum
elocationem multo melius sit quam ceteris in di-
gnitatibus quibuscumque constitutis. Gaudeant ergo
tales et deo gratias referant: quia eos de multis
liberavit periculis. Sed non obstantibus predictis
prelatorum periculis: heu multi ambitiosi hodie
ad curas et dignitates aspirant eas affectando
et quandoque nimis importune se ad ipsas ingerunt
eas pro se vel alios procurando. Et insuper quidam
episcopi et ceteri prelati ad aliam ecclesiam pinguiorem
promoti: nichilominus ecclesie prioris que erant etiam pro-
missores ad tempus institui: ponentes lapidem super
lapidem ne intret in gloriam dei: habentes quidem
unam ecclesiam institutam: volunt habere et aliam com-
mendatam: et quam antea male solam tenebant: eisdem
postea cum alia bene providere presumunt. Ne ergo
istis miseris et itere ve: quia ad hec ut pluri-
mum movetur ex avaritia et ambitione. Taceo
de guerris episcoporum: ex quibus sepius sauciatur con-
scientie eorum. Accipiunt a regibus seu imperato-
ribus regalia quasi pro hec in guerris excusarent

a culpa. Sed pfecto reges z iperatores po
 ti⁹ deberēt ab ep̄is accipe cilicis z cetera pe
 nitētie arma. Pertrāseo de supfluis ep̄oz et
 alioz p̄latoz expensis cū amicis carnalibz
 z psonis iutilibz ac idignoz p̄motionibz: q̄
 etiā ad ipsoz ep̄oz aut p̄latoz nō modicum
 faciūt piculū. Deniqz maledicta pestis ābiti
 onis heu totā iā ifecit religionē xp̄i anitatis
 z scādalu totū mūdo parturit tā in clericis qz
 in religiosis. Et vtinā ābitiosi attēderēt p̄ba
 dñi: q̄bz p̄tra eos inuehitur quodā loco euā
 gelij dicens. Ue. id est. eterna dānatio vob
 is iminet qui diligitis primas cathedrae:
 Ue q̄ppe in sacra scriptura notat eterna dā
 nationē z gehēne suppliciu. S; heu: hec di
 ctio: hui⁹ sc̄li peregrinationē z p̄sens exiliū
 Un̄ Chrysost. Hec dictio. ve: semp in scrip
 pturis dicit̄ de his q̄ nō possūt euadere a fu
 turo supplicio. Et vidē q̄ dñs nō dicit: q̄ ha
 betis: s; q̄ diligitis: nō arguēs z vituperās
 eos q̄ his vtunt̄ ex officio z ordine: s; eos q̄
 hec dū habēt amat: vl' dū nō habēt affectant
 qd̄ p̄cedit ex ābitiōne. Un̄ z Greg⁹ in mo
 ralibz. Cui esse nūc iudicē libet: huic videre
 tūc iudicē nō libet. Nō dic̄ q̄ iudex est: s; cui
 esse iudicē libet: aīm videt nō gradu redar
 guēs: z ad volūtate nō ad factū vitupatiōez

Liber

referēs. Qui autē videre iudicē tūc nō libet
de numero reproborū se esse nō dubitet. Sic
enī electi tūc de visiōe iudicis gaudebūt: qz
appropinqt eoz redēptio: sic reprobi de visi
one iudicis dolebūt. qz appropinquat eoz
p̄ditio. Si autē: vt dīc Chryso: diligere ta
lia est i cusatio: q̄ malū ē studere vt his aliqs
potiat. Sane si qs dignitatē p̄ bono obedi
entia sine affectiōe z cōplacētia suscipit et
tenet: sic est meritoriū. Si vero affectiō et
p̄placētia accedit: sic est mortifer. Qui cūqz
ista bene p̄saret: nūqz si vnqz p̄ncipatū nō
habitū affectaret: vel habitū ex corde dilige
ret: nisi omnino cecus z īmemor sue salutis
existeret. De istis tñ cecis z sue salutis obli
tis: heu hodie multi sūt qui p̄ncipatū quē
diligūt: sue saluti p̄ferre nō metuūt.

Sext^{us} liber cōtinet consolationū
remedia oportuna cōtra turbatiua
que opponūtur parētele et generis
nobilitati. Et habet cap^la. vi.

i De p̄solatōe sup carētia mag^e parētele.

ii De carētia liberoz.

iii De carētia fratrum z p̄sanguīneoꝝ.

iiii De carētia z defectu nataliū honestoꝝ.

*In dignitatē ac
re p̄sentio .*

v De carentia nobilitatis: **C**tate**vi** De aliqz de parentela vilitate vli digni/**De consolatione super carentia****magne parentele. Ca. i.**

Primo igit parētelā magnā habere nō desideres: qz malū tuū desiderares. Nisi enī ad omē beneplacitū cuiusvis eoz fueris: apd ipsos speret? z pceptus haberis. Si aut ad eoz beneplacitū te forsitan exhibueris: cū de licitis z honestis hoies seculi nō cōsueverūt tentari: mala plurima spūalia z corporalia euadere nō poteris. Rursū si caput parētele fueris: quāto ex maiori psonaz numero illa pstitit: tāto maior cura te molenet: malozqz istātaet maior vexatio te grauat. Porro si tu nō caput sedyn? de cauda fueris: nisi mltitudinē q mēte pfusa ē psetias miser eris: z tanqz nō sis parentat? ab oibz derelinqris. Quid g̃ lucri: qd cōmodi, vel solatiū attulit tibi parētele magnitudo: nisi forte igminia. qn̄ vl' vltijs claritudinē tuā z suā macula bnt: vl' paupertate si icōstās fortunā eos deseruerit: gloriā tuā z gen? humiliabūt. Deniqz si tu bñ pspexeris: ob modicā parētelā pauciora incōmoda sustinebis:

Liber

q̄ si totā urbē replere v'l patriā etiā videren-
tur. Scias etiā q̄ cui⁹ magna est parētelā:
requirit etiā q̄ magna sit eius expensa: que
mltories fieri nō potest sine graui dei offēsa.
Si abūdat: est qui petat subsidiū qd̄ etiā
īpendere nō est licitū. Si vero sit min⁹ abū-
dans ⁊ forte pauprate dep̄ssus: quanto ma-
ioris et clarioris parētele fuerit: tanto ma-
iorē etiā a suis p̄tēptū sustinebit. Verecū-
dant̄ eū cognatū recognoscere: verecūdat̄
⁊ ipse hoc corā extraneis asserere: timēs se
ob h̄ spurīū reputari. Nec min⁹ verecūdat̄
labore miserū victū q̄rere: dicere habet: fol-
dere nō valco medicare erubesco. Tu ergo
de magna ⁊ alta nō appetas esse parētelā:
s̄ de humili sis p̄tētus ⁊ parua.

De carentia liberorū. **Ca. ii.**

Porro si liberis careas nō ml̄tū doleas
nescis enī q̄les essēt q̄s haberes. Nā
vix potest esse q̄n̄ i eis v'l eoz vxoribz aut ma-
ritz filiaz v'l i filijs filioz aut filiab⁹ defectū
aliquē repies te medullit⁹ p̄tristantē. Mel-
lius ḡ videt̄ esse cordi tuo vt liber sis a libe-
ris: ne liberi te diuersis modis occupātes
a te tollāt animi libertatē. Pertimescen dū
valde ē si ml̄tas habeat q̄s p̄les: corq; parē-
tis exagitat̄ circa trāsitoria: nec curat quob̄

moto habeat dūmoto mltra habeat. Un̄ beat⁹
 Greg⁹ i moralib⁹ Job. sup illo passu. Nati
 sūt ei filij septē. Sepe ad auariciā cor parē
 tis allicit fecūditas plis. Eo enī ad abitū
 pgregāde hereditatis accēdit: quo multis
 heredib⁹ fecūdat. hec Gregorius.

De carentia fratrum et consanguineorum.
Capitulū. iiii.

Rursū de carētia fratrum vl' consanguineorum
 nō doleas: q' vl' sic est q' habitos dilige
 res: vl' nō diligeres. Si ipos nō diligeres
 vt qd eos habere velles? Si p̄ ipos dilige
 res: teipm̄ i regno celesti plurimū impedires.
 Quippe fūire deo regre ē. Sz pfecto q' deo
 pfecte fūire desiderat: necesse ē vt carnalē cō
 sāguineoz affectionē postponat. Un̄ abrosi⁹
 Qui portio de⁹ est nichil debet curare nisi deū:
 ne alteri⁹ impediat necessitatj munere. Qd̄ eī
 ad alia officia pferit: h̄ qdē religiōis cultui
 decerpit. Hec enī n̄a ē sacerdotj fuga: abdi
 catio domesti cor: z qdā alienatio carissimo
 rū: vt suis se abneget q' fūire deo gestit vel
 eligit: hec abrosi⁹. Insup si fratres vel san
 guineos habere desideras: cura de spūalib⁹
 de quib⁹ in libro patrū sic legit. Sunt or
 nati morib⁹ z caritatis vinculis velut qua

dam germanitate & stricti. hec ibi. Et nōne
 magis q̄ carnalis s̄a ē illa fratnitas v̄l cogna
 tio: quā nō sāguis vicinitas. s̄ mox & formi
 tas & aīoz vnitas in xp̄i caritate solet opari
 Un̄ Hieronym⁹. Vera illa necessitudo est &
 xp̄i glutino copulata: quā nō vtilitas rei sa
 miliaris. nō p̄ntia tm̄ corporoz: nō s̄bdola & pal
 pās adulatio: s̄ dei timor & diuinaz scriptu
 raz studia & ciliat. hec Hieronym⁹. Deniq̄
 nō carnalis fratnitas siue & sāguinitas here
 tes regni & stituit: s̄ q̄z est pulcra & casta ge
 neratio cū caritate: hoz fraternitas seu co
 gnatio tāq̄ filioz dei p̄ris heredes dei & stitu
 it: coheredes aut̄ xp̄i. Et his igit̄ restat q̄ de
 cogitōe carnali mīme ē curādū: s̄ de spūali
 illoz quibz est in hereditate salutis eterna
 liter congaudendū.

De carentia et defectu natalium
 honestorum. **Ca. iiii.**

Posterea de defectu nataliū n̄ erubescas
 qz si tu sis honest⁹ nō ē tibi curādū q̄libz
 b̄ parētibz sis nat⁹. Un̄ Aug⁹. Undecūq̄
 hoies nascant̄: si parētū vitia nō sectant̄ ho
 nesti & salui erūt. Un̄ Chryso. Nūq̄ de vi
 tijs erubescam⁹ parētū: s̄ vnū illud q̄rem⁹
 vt sp̄ amplectem⁹ & tute. Un̄ etiā Hieronym⁹.

Nasci de adulterio nō est ei⁹ culpa q̄ nascit̄:
 s̄ illi⁹ q̄ generat. Et itez. Dñs nr̄ iesus xps
 voluit nō solū de aliēni genis: s̄ etiā de adul/
 terinis ꝓmixtiōibz nasci: nob̄ magnā fidu/
 ciā p̄stās: vt q̄licūqz modo tñ vt ei⁹ vesti gia
 imitemur ab ipsi⁹ corpore nō separem^r: cui⁹
 p̄ fidē mēbra effecti sum⁹. hec Hieronym⁹.

De carētia nobilitatis. **Ca. v.**

Citez de ignobilitate generis nō turbe
 ris: qz si velis p̄stantiorē nobilitatem
 p̄sequi poteris. Hec p̄fecto illa est: que non
 z diuitijs tēporalibz. sed ex thesauris orit̄
 spūalibz. Un̄ in decretoꝝ volumine dicit̄.
 Nos qui possum⁹ nō ex locoꝝ vel generis
 dignitate: s̄ moꝝ nobilitate inotescere debe
 mus. Uez qd̄ de ea generis nobilitate mul/
 tū curas quā de⁹ paz curas. Un̄ Hierony.
 Sola apud deū libertas est nō fuisse pctis
 Sūma apud deū nobilitas ē claz esse virtu
 tibz. Un̄ z Chryso. Ille clar⁹ ē: ille s̄ blimis
 ē: ille nobil⁹: ille tūc itegrā nobilitatē suā pu
 tet si dedigne fuisse vitijs z ab eis supari.
 Un̄ z itez Hiero. Ille apd̄ deū p̄est potior:
 nō quē nobilitas generis: nec dignitas scl̄i
 s̄ quē deuotio fidei z sancta vita ꝓmendat.
 Et ideo vt hortat̄ idē Hieronymus. Nulli
 te vnqz de generis nobilitate p̄ponas: nec ob

scariores quoslibet et humili loco natos te-
inferiores putes: nescit religio nra psonas
nec aditiões hoim sz aias ispicit. hec Hier.
Igit saltē apud religiosas mētes inter nobi-
biles genere z ignobiles nō est differētia: q̄
si forte apd nō religiosos fuerit: nō est cura
Attēde etiā q̄ plerūq; nobilitati vitiiū ē ane-
rū: z ideo de ea min⁹ ē curādū. Un̄ Hieron.
Plerūq; nobilitas carnis ignobilitatē pa-
rit mētis. Un̄ z Greg⁹. Nonnullis solet nobi-
litas generis parere ignobilitatē mētis: vt
min⁹ se in h̄ mūdo despiciāt: q̄ pl⁹ se ceteris
aliqd fuisse meminerūt. hec Greg⁹. Sed
pfecto meli⁹ est nobilem hoīem habere iterio-
rē z mentē: q̄ exteriorē z carnē: qz scdm mē-
tē homo est fact⁹ ad dei ymaginē: z mens su-
perior pars est anime z caput ei⁹. Minime
etiā te potest impedire ignobilitas generis ne-
glosus efficiaris. Un̄ Chryso. Quid prest
ei quē sordidant mores clara gnatio? Aut
qd illi generatio vilis quē mores adornant
Ipe ei vacuū se ab oīb; bonis actib⁹ ostēdit
q̄ gliafi pūb; . Et iterz. Meli⁹ ē de pteptibili
genere clar fieri: q̄ de claro genere ptepti-
bile nasci. Qui em de claro clar⁹ nascit. glia
claritudinis ei⁹ nō est ei⁹ solius: sed etiā z
generis. Qui aut de pteptibili genere cla

rus egreditur: tota gloria claritudinis eius est solus. Qui vero de contemptibili genere contemptibilis nascitur: omnis turpitudine illi est eius solus. Ideo melius est ut in te gloriantur pariter quam tu in parentibus. hec Chryso. Multo ergo melius est nobis esse se imperfectum in persona propria siue per conditiones personales et quasi essentielles: quam per tractatas a parentibus conditiones extrinsecas et quasi accidentales. Si quid enim boni in nobilitate est illud solum in virtute consistit. Unde Hieronymus. Nichil aliud video in nobilitate appetendum: nisi quod nobiles quadam necessitate stringuntur ne ab antiquorum probitate degenerent. Unde et Boetius. Si quid est in nobilitate bonorum id esse arbitror solum ut imposita necessitudo videatur ne a maiorum virtute degenerent. Igitur qualicumque parentum filius dicaris: non poteris esse ignobilis nisi sola opinione. Sed nobilis es in veritate: si tamen non per vitia te degeneraueris.

De aliquorum de parentela vilitate vel indignitate. **Ca. vi.**

Demum inde non turberis si de tua parentela humiles quosdam habes et ignobiles. Nam si inde turbaris: hoc ideo est: quia inde verendum est: quod plane ascribitur tue superbie. Proinde nimis tu de ipsis ut de magis humiliibus habes

beres potius gloriari: et ipsi de te tanquam de superbo
 et vitioso possent erubescere. Glorieris igitur
 de ipsis ut de exaltatis: ipsi vero de te erube-
 scere possent: et tu magis de te humiliando
 Regula enim hec seu divina sententia irreu-
 cabiliter stabit. qua dicitur. Qui se exaltat hu-
 liabit: et qui se humiliat exaltabit. Consulo itaque
 ut pares tibi illos estimes et si non maiores:
 muta iudicium et te estimes viliorē et inferiorē
 vltimo inferiorē horum. Et certe verum estimares
 si non mundi iudicio: tamen celi. pro ut patebit in iu-
 dicio vniuersali. Quid igitur tibi de exteriori
 nobilitate generis. et cur de ignobilitate exteri-
 ori aliquando tue parere te erubescas. Sunt enim illi
 forte magni coram deo faciente hoc eorum humilitate
 quam interioris nobilitatis claritas euidentius fi-
 naliter apparebit: quam nobiles mundi obscura-
 bunt et in exteriores tenebras mittentur.

Septimus liber continet consolatione-
 num remedia oportuna contra illa tur-
 batiua que opponuntur diuitiis et re-
 rum facultati. Et habet capitula. v.

i. **D**e consolatione super diuitiarum siue rerum
 temporalium carentia.

ii. **D**e perditione pecunie et aliarum rerum.

sq̄ De abdicatione v'l relictione temporalium

sq̄ De paupertate.

v De penuria.

De consolatione super diuitiarum siue rerum temporalium carentia. **Ca. i.**

Drimo igitur tristari non debes de diuitiarum seu rerum temporalium carentia. propter multa que operari solent mala. Un̄ Bernardus. **Beatus** quod illa non abijt que possessa nos onerant: amata inquinant: amissa cruciant. **Et iterum.** Diuitiarum amor insatiabilis longe amplius desiderio torquet animam quam refrigeret usu suo: utpote quarum acquisitio laboris: possessio timoris: amissio plena doloris est. hec Bernardus. Un̄ et Augustinus. Abijce a te diuitiarum onera: abijce vincula non voluntaria: abijce anxietates et tedia que te pluribus annis inquietant. **Et iterum.** Ueditis rebus nostris nullum maius eorum accipimus precium quam nos ipsos: implicati enim talibus nostris non eramus. **Et iterum.** Auz amplius cruciet apud quem largius fuerit: auz amati se nichil de sua possessione permittit: refudit ei reatum suum cui usum negat. **Et iterum.** Auz est macula labor: periculum possidentium: auz enervatio virtutum: auz malus dominus: perditio seruus

Liber

Et iterum. Morbus diuitiarum est superbia: nam gradus animus est qui inter diuitias istomorbom non temptatur: sed maior animus diuitias vincens retinendo. hec Augustinus. Unde etiam Chrysostomus. Diuitiarum sequela est luxuria ira intemperas: furor: iniustus: arrogancia: superbia. omnisque irrationabilis motus. Unum et Petrus Romenus. Auri custos: seruator argenti securitate non habet: nescit quiete: et cui dicitur securitas quies perit: pena diues est ille et non cessans. Unum et Beda. Familiaris res est: humanum cor opibus ac libertate dissoluit: eruntis vero ac paupertatibus ad semetipsum recolligi. Denique melius est difficile habere diuitias et cor non apponere: dicente domino in euangelio. Ubi est thesaurus tuus ibi est cor tuum. Sed piculosum valde est cor apponere: immo et mortiferum. Corde enim spinis attracto: necesse est homines mori. Et certe diuitie sunt spine. teste saluatore in quodam loco euangelij. Ubi et Gregorius. testatur dicens: quod diuitie spine sunt: quod cogitationum suarum punctationibus mentem lacerant: et cum usque ad peccatum pertrahunt: quasi inflicto vulnere cruentant. hec Gregorius. Bene igitur est mortificare cor apponere. Unum et ne periculum incurramus. promouit nos dominus per os prophete dicentis Diuitie si affluant nolite cor apponere. Na

ior enī cura est sibi de corde: a quo depēdet
īterioris hoīs vita spūalis: sicut a corde car
nali vita carnis. Sine autē magno piclo po
test man⁹ apponi hmōi spinis: nō ad eas ma
nu ꝑprimendū sine ꝑcludendū: s; amouen
dū ꝑ largitionē elemosinaz: aperiendo lar
gā manū ad distribuēdū. Insup diuitie pos
sese saltē absq; ꝑꝑtitudīe eas relinqndi
ꝑꝑt deū: disciplinatui xpi derogant. Unde
ipse xps in euāgelio. Dis inq̄t qui nō renū
ciauerit oībz que possidet: nō potest meus
esse discipulus. Et ꝑter ꝑdicta mala attē de
qd̄ dñi Ecclesiastico. Si diues fueris n̄ eris
immunis a delicto. Et rursus in euāgelio. Qz
diues difficile ītrabit in regnū celoz. Igit̄
his oībus malis ꝑsideratis: attente verba
Bernardi dicēt. Querat diuitias pagan⁹
qui sine deo uiuit: querat iude⁹ qui terrenas
ꝑmissiones accepit. Sed qua mēte xpian⁹
diuitias q̄rit postq; xps btōs esse paupes
ꝑdicauit. Et sectare illd̄ salubre Licetōis
documentū utilitatis pariter ꝑ honestatis
Plenū diuitijs inq̄t sine diuitē esse: tu uero
ꝑferꝑtūte diuitijs. Nā si uoles diuitias cū
ꝑtute ꝑparare. vix satis idonee tibi uidebū
tur diuitie q̄ ꝑtutis pedisse que sūt. hec ille
Et ideo legit̄ de Socrate thebano: q; cū ad

philosophādū athenas pgeret: nō putās se
 posse virtutes simul ⁊ diuitias possidere:
 magnū pōd us anri in mare proiecit dicēs
 Abite pessime diuitie: ego vos mergamne
 ego mergar a vob. Non solū g̃ carendū est
 diuitijs: s; sūt etiā spnēde atq; abijciēde: nō
 tamē iutiliter s; in vltus pauperū meritoz:
 ne s̃rutib; obicēponāt. Et euacuādū est cor
 dis scrinū ab eis ne ipm onerēt ⁊ inq̃tent
 Uñ Hieron. Si inq̃t habes ṽede ⁊ da pau
 perib;: si nō habes grādī onere liberat⁹ es
 fertur aut ⁊ Bernardū: audito q̃ sercēte
 marce p̃ quendā abbatē sibi trāsmissē: essēt
 spolio repdite: hec s̃ba dixisse. Benedict⁹
 de⁹ q̃ nob̃ peccit ex hoc onere. S; ⁊ de dio
 gene legit: q̃ cū ei a capite fur de nocte saccu
 lū: cū nūmis subtrahere conaret. tolle inq̃t
 infelix vt facias vtrosq; dormire. Ex p̃dictis
 ergo breuīt collige q̃ virtutes sunt opibus
 p̃ferēde. Qũ scdm Bernardū: vere diuitie
 nō opes: s; virtutes sūt: quas secū p̃sciētia
 portat vt in eternū diues fiat.

De perditione pecunie et aliarū
 rerum. **Capl'm. ii.**

Illū nō toleas de pecunie vel aliarū
 rez pditiōe siue alioz dānoz illatiōe

sz poti⁹ gaude de tuijpsi⁹ p⁹seruatione vl' alia
utilitate. **Uñ Seneca.** Omnia pdidisti sz
cū oībus perire potuisti. Noli conqueri q⁹
incideris: gaude q⁹ euaseris. Qui se haber
nichil pdidit. Et itez. Pecuniā pdidisti: o
te felicē si cū illa auariciā pdidisti: sed si illa
manet ap⁹ te: es tanto felicior q⁹ tātō malo
materia s⁹ducta est. hec Sen. Sz nōne est
meli⁹ pecuniā vel alia temporalia: z cū illis
etiā auariciā pdidisse: q⁹ in piculo pditiōis
suijpsi⁹ mansisse? Audi adhuc z alia verba
eiusdē. Pecuniā inqt pdidisti: z illa q⁹ ml'
tos: eris nūc in via expeditior: domi tutior:
exoneravit te fortuna si itelligis: z tutiore
posuit loco. Dānū putas sz remediū ē. defles
gemis. misez te clamitas q⁹ opibz excussus
es: tuovitio ista tibi iactura tā tristis est: nō
tā moleste ferres si tanq⁹ pditur⁹ habuisses
Hoc etiā te poterit solari: q⁹ forte res illas
quaz amissionē deploras nō semp habuisti:
Uñ Greg⁹. Magna solatio in rez amissi
one est illa tēpora ad mentē reducere: quibz
nos ptingit res quas pdidim⁹ nō habuisse:
vt dū vnusquisq⁹ ituet q⁹ aliquā illa nō ha
buit: dolorē tēpet qd amisit. hec Greg⁹. Itē
ex hoc merito debes solari: q⁹ tu nō erāt
que pdidisti. Audi de hoc exēplū qd Sene

Liber

ca narrat de quodā. Stilbō inq̄t capta p̄ia
amissis liberis: amissa vxore: cū ex incendio
publico solus ⁊ tamē beat⁹ exiret: interrogāti
demetrio nunq̄d oī ap̄didisset. Respondit:
nichil pdidi. oīa bona mea mecū sūt. Justi-
cia. h̄c⁹. prudētia. Nichil enī bonū putare
potuit nisi q̄eripi nō posset. Unde Ambro.
Nō sūt inq̄t bona hoīs q̄ secū ferre nō pōt
Scias etiā q̄ ablatio seu p̄uatio rez in trīs
amataz magnū parit fructū. Vult em̄ de⁹
q̄ homo tā celestis fact⁹. deū pure diligens
⁊ q̄ sursum sūt sapiēs: minimā curā habeat
de his q̄ sūt sup̄ terrā: ⁊ q̄ amores hoīs a
deo se nimis nō elōgent: p̄sertim ad trena.
Demū sancti viri rebz amatis etiā licitis
se p̄uare solēt. vt ab illicitis facili⁹ se absti-
neāt. Un̄ Greg⁹. Habēt inq̄t sācti h̄ ppriū
nā vt semp ab illicitis longe sūt: a se plerū
q̄ licita abscindūt.

De abdicatione vel relictione tē-
poralium.

Ca. iiii.

Q̄tez nō tristeris de abdicatione ⁊ re-
lictione tēporaliū: nec timeas defect⁹
eoz. Un̄ Chryso. Animalia fecit de⁹ p̄pter
hoīem: hoīem p̄t̄ ipsum. Un̄ Hugo in di-
dascalico. Uide homo dicit mūd⁹ quō ama-

uit te qui propter te fecit me: seruo tibi qz factus sum propter te vt tu seruias illi qui fecit me z te: me propter te z te propter se: si sentis beneficiu redde debitu: si accipis benignitatē redde caritatē. hec Hugo.

De paupertate. **Ca. iiii.**

Sergo aiabz ministrat ppter hominē: quomodo homibz non ministraret ppter seipsum. **Un̄ z Hieron̄.** Paupertatē times: sz br̄s paupes x̄ps appellat: de cibo cogitas sz fides famē nō timet. Sz z psalmista dicit **Jacta cogitatu tuū dño z ipse te enutriet** **Unde z Thomas de aquino.** Licet ille qui dato oīa ppter x̄pm s̄trahit sibi aliqd̄ auxiliū vite: nō tñ omne. qz adhuc manet ei auxiliū diuine p̄uidētīe: q̄ ei in necessarijs nō deerit z fidelīū deuotio. **Et iterz.** Ille qui dimissis oībz ppter x̄pm spem habet vt sustēet̄ a deo nec plūmptuosus est nec tēptat deū: tū qz fiducia debitā de deo habet ex diuina auctoritate p̄ceptā: tū qz remanēt fideles deuoti p̄ quos ei potest z debet satisfieri. **Un̄ etiā Augustin̄.** Tu x̄piāno: tu dei suo: tu bonis operibzredito. tu dño suo caro aliqd̄ existi// mas defectuz: an putas q̄ qui x̄pm pascit a x̄po ipse nō pascat. **An putas trena deerūt q̄bz celestia z diuina tribuūtur.** **Unde hec**

incredulā cogitatio: vñ ipia z sacrilega me-
 ditatio: Audi z Hieronymū. Xps inqt est
 oia: vt q̄ ppt̄ xpm oia dimiserit: vnū iueniat
 p̄ oibz: z possit libere clamare: pars mea dñs
 Un̄ Aug⁹. Nō displiceat tibi paup̄tas tua
 nichil p̄t ea dici⁹ inueniri. Vis noscere q̄
 locuples sit: celū emit. Unde etiā Chryso.
 Paup̄tas inqt est port⁹ trāquill⁹: nichil opu-
 lenti⁹ eo q̄ paup̄tatē sp̄te diligit z cū alacri-
 tate suscipit. Un̄ z Leo papa. Sēp diues
 est xp̄iana paup̄tas: nec pauet in istomundo
 indigētia laborare: cui donatū ē in oim rez
 dño oia possidere. Operatibz ḡ q̄ bona sūt
 nō oīno est metuēdū. nec eis desit fa cultas ope-
 rādi. hec ille. Nepe ppt̄ paup̄tatē voluntari-
 riā a deo amaris. Un̄ Cassiodor⁹. Paup̄-
 res xp̄i sūt vitij vacui: sed virtutibz pleni
 sūt respecti hoibz: s; acceptabiles deo. Itē
 p̄ eā ad p̄fectionē vie: z ad patriā celestē mi-
 naris. Audi de p̄mo Di genē. Ille inqt qui
 vt fieret p̄fect⁹ tradidit bona sua paup̄ibz
 nō in ipso tēpore quo tradidit fiebat oīno
 p̄fect⁹: s; ex illa die icēpit speculatio dei ad-
 ducere eū ad oēs virtutes. Un̄ z Ambrosi⁹
 Silēdi patiētia: oportunitas loquēdi: z cō-
 tēpt⁹ diuitiaz sunt maxia fundamenta vir-
 tutū. Audi de scdo Chrysostrōmū. Paup̄tas

est manuductrix quedā linea que ducit ad
celū. Un̄ z Augustin⁹. Via celi est paupertas
p̄ quā venit ad patrē. Incipe erogare si nō
vis errare. hec Aug⁹. Insup̄ paupertas ofert
q̄etē. Un̄ Greg⁹. Quid in hac vita laborio
sius q̄ trenis desiderijs estuare? Quid q̄eti⁹
q̄ nichil hui⁹ seculi appetere? Itē confert
securitatē. Un̄ itidē Greg⁹. Magna est se
curitas cordis nil cupiscētie habere secu
laris: q̄ nichil habet in mūdo qd̄ diligit: ni
chil est in mūdo qd̄ ptimescat. hec Gregori⁹.
Itē tanq̄ mater z nutrix custosq̄ mūdissimi
me religionis est. Un̄ Jacoby. Religio mū
da z imaculata est imaculatū se custodire ab
hoc seculo. Qd̄ glosator sic declarat. Qui
inqt̄ tēporalia nō diligit: imaculatū se ab
hoc seculo custodit. Cōstat aut̄ q̄ tēporalia
nō diligere p̄priū est volūtaria paupertatis.
Deniq̄ paupertas volūtaria graue iugū fuit
tut̄ excutit. Un̄ dicit̄ in Ecclesiastico. Pecuni
e obediūt oīa. Et certe obedire cui oīa obe
diūt sc̄z pecunijs: est p̄culdubio tāq̄ irratio
nabilis dñi valde graue iugū fuitutis. Et
certū est q̄ ab illo iugo fuitutis q̄s paup̄ta
te volūtaria liber reddiē z immunis. Ideo
etiā paupertas est expeditiua. Un̄ Gregori⁹.
Qui nichil on⁹ diuitiaz abstulit: ad currē

Liber

dū citi⁹ expeditiuit: ad patriā liber⁹ inten-
dimus: qz q̄si in via pondere caremus. Itē
est medicinalis: z sepe materiā subtrahit vi-
tjis. Un̄ Greg⁹. Quos mox ifirmitas vul-
nerat: eosdē paupertatis medicina sanat. Itē
paupertas prim⁹ grad⁹ est quo ad p̄fectionē
ascēdit. Un̄ Saluator āte oīa alia ad p̄fe-
ctionē disponētia: si vis inq̄t p̄fectus esse:
vade v̄de oīa que habes z da pauperibus
Ad p̄positū aut de primo gradu. Eusebi⁹
exp̄ssius est locut⁹. Lū inquit celeste regnū
in multis bonis p̄sideret: prim⁹ grad⁹ scan-
dētū ipsorū est: qui diuino ituitu colūt pau-
pertatē. Itē paupertas meliorē sortē accipit.
Regnū enī celoz hereditarie est ipsorū pau-
perū. Mobilia s̄o hui⁹ seculi sunt diuitū.
Hui⁹ quidē sortis diuisio figurata videt̄ in
libro geneleos: vbi abraā filijs cōcubinaz
largitus est munera: filio autē suo nato de li-
bera dedit cūcta q̄ possidebat. Itē facit in
celestibz abūdare. Per paupertatē enī volūta-
riā oīa pp̄t̄ deū relinquētē: potest hō thesau-
ros in celo multiplicare vel augete. Huius
nimiz rei testis est ipsa s̄itas. Uēde inq̄t oīa
z da pauperibz z habebis thesauros in celo
Demū paupertas volūtaria ipsū deū p̄stituit
paup̄is thesaurariū. Potēs enī est de⁹ depo-

sitū paupis suare in illū diē eternitatis iu/
 stus iudex. Rursū de paup̄tat̄ & miseria gau/
 dere deberes si scires quāta ob illā tibi bona
 acciderent. Nepe post verba illa p̄phetica.
 B̄t̄s qui ītelligit sup egenū & pauperem:
 seq̄tur in p̄phetia. In die mala liberabit eū
 d̄ns. Quib̄ verbis alludēs Petr⁹ Rauē.
 sic ait. In die mala sine causa accusat pecca
 tū quē paup̄tas excusat: imo accusari nō po
 terit quē fames paupis excusauerit. Diē nō
 malā videbit q̄ diē iudicij sine aduocatione
 paupis ītrauerit. Hec ille. Nūm̄q̄ paup̄tas
 sic est dei & paupis vnitū: q̄ ip̄e de⁹ vult
 oīno intelligi in pauperis p̄sona. Un̄ Rauē.
 Beat⁹ inq̄t qui intelligit sup egenū & pau/
 perē. Orem⁹ igitur vt ip̄e nobis intelligere
 intelligēda cōcedat: q̄ se sic in paupere in/
 telligi demōstrat: vt ip̄e q̄ celū tegit in pau
 pere nudus: sic esuriat in esuriēte satietas
 rez: in sitiēte siciat fōs fontij. Esuriui inq̄t
 zē. Ecce de⁹ in celo panē comedit: quē paup̄
 in terra p̄cipit: & qd̄ paup̄ accipit in poculū
 de⁹ sibi testat̄ infusum. Et quidē nō suffece/
 rat dicere. Dedisti michi māducare & b̄/
 bere: sed p̄mitit. Esuriui. sitiui. qz paruus
 fuisset amor paupis q̄ pauperē suscepisset:
 nisi & passionēs paupis assumpsisset. Nā &

amor verus nō pbat nisi in passiōibz. hec
 Rauēn. Porro nō odias p̄ciosā et amabilē
 paupertatē: utpote quam ipse deus amat.
 Huius p̄fecto rei primū z infallibile signū
 est: q̄ dei filius eam sibi p̄si assumere voluit.
 Nā ecce in euāgelio de matre eius dicitur:
 q̄ pepit filiū suū primogenitū: z p̄nis iuol
 uit eū z reclinauit eū i p̄sep̄io: qz nō erat ei
 loc⁹ in diuersorio. Rursum vbi dñs pro tri
 buto soluendo petrū misisse dicit ad piscā
 dum. Glosator dicit: q̄ tanta fuit paup̄tas
 xp̄i vt vn̄ tributū daret nō haberet. Rursū
 cū in tēplo p̄dicasset: circūspectis oibz cū tā
 vespa esset: exiit in bethaniā cū duodecī: vbi
 glosa dicit. circūspectis. si q̄s eū hospicio su
 sciperet. Tāte enī paup̄tatis fuit: z ita nulli
 adulat⁹. vt in tāta vr̄be nullū iueniret hos
 pitiū. Rursus de xp̄o illud Thren. intelligit
 Recordare paup̄tatis mee. Deniqz paup̄
 tas xp̄i crescēdo p̄cessit. Quippe i natiuita
 te p̄nis iuolūt⁹ est. z p̄ domo habuit stabulū
 lū: z p̄ cuna p̄sep̄iū. Deī de nō habuit hospi
 tium. Juxta illud qd̄ dixit. Vulpes foueas
 habent z volucres celi nidos: fili⁹ aut̄ hoīs
 nō habet vbi caput suū reclinet. In passio
 ne vero etiā p̄p̄rijs vestibus spoliatus est.
 Insup̄ vt dicit Bern. accedit ad solatio

nē pauper ipsa q̄ pastoribz exhibita est visi-
ratio: & allocutio angeloz. **U**e vobis diuiti-
bus qui hic vestrā habetis consolationē vt nō
mereamini habere celestē. Ergo consolamini
consolamini popule me⁹ dicit emanuel. id est
nobiscū de⁹. Ipse etenim saluos faciet: non
quoscūq; s; pplm suū a peccatis eoz. Deniq;
populū suū consolari venit: vtiq; populū hu-
milē quē saluū faciet: nā oculos supboz hu-
miliabit. **U**is nosse pplm ei⁹. **T**ibi dereli-
ctus est paup. **I**pse vero dñs ait. **U**e vob di-
uitibus qui habetis hic consolationē vestram
vtinā in eo populo nos iueniri semp optem⁹
cui nō dicit. ve: sed quē consolabitur dñs de⁹
suus. **Q**uis enī soleat eos qui suā habent
consolationē: hec Bernar. **D**emū tu qui pp̄
paupertatē desolaris: plenā vtq; consolationē
haberes si nosses quāta pre diuitibz benefi-
cia & fauores de⁹ oīpotēs impēdit et īpen-
surus sit pauperibz. **N**ā ecce xp̄s in p̄ci-
pio doctrine sue: beatos esse paupes pdica-
uit. **U**nde in euāgelio. **B**eati paupes spū.
Christ⁹ paupes dignos iudicat sua mensa.
Unde i Luca legūtur paupes ad cenā dñi
introduci. **D**e⁹ pauperes adiuvat. **U**n̄ in
psalmo. **A**diuuat pauperē de inopia. **D**eus
pauperes elegit. **U**n̄ **J**acoby. **N**ōne de⁹ ele-

git paupes in h̄ mūdo. De^o exaudit paupes
Unde in psalmo. Desideriū pauperū exau-
diuit dñs. De^o memor est pauperū. Unde in
psalmo. Non in finē obliuio erit pauperis
De^o de pauperibz est sollicitus. Unde itez
in psalmo. Ego aut mendic^o sū z paup: dñs
sollicit^o est mei. Deus est refugiū pauperū.
Iuxta illd̄ psalmiste. fact^o est dñs refugiū
pauperi. Deus est pauperū fortitudo: reſte.
Esaya ad deū loquēte. factus es inq̄t forti-
tudo pauperi: fortitudo egeno in tribulatio-
ne sua Deus pauperes saluat. Un̄ psalmista
Parcet inq̄t pauperi z inopi: z aīas pauperū
saluas faciet. Deus assumit paupes dereli-
ctos. Un̄ psalmista deo loq̄ns ait. Tibi deli-
relict^o est paup. De^o spes est pauperū z exul-
tatio. Hinc Esaias dic̄. In ipso sperabunt
paupes: z in sctō isrl' exltabūt. De^o nōnūq̄
de pauperū exequijs puidēs ipos ab āgelis
deportari facit ad locū q̄etis. Un̄ in Luca
dic̄. factū est vt moreret̄ medic^o z porta-
retur ab āgelis ī sinū abrae. Deniq̄ vt vno
verbo dicat. Tāta ē dilectio dei ad paupes
vt bonū vel malū qd̄ sit paup: sibi reputat
fieri. Unde ipse dicit. Qd̄ vni ex minimis
meis fecistis michi fecistis.

De penuria.**C**a. v.

Porro nō turberis te penuria q̄ p̄cedit habebis enī māna qd̄ succedit. Unde pp̄lo israelitico in deuteronomio dictū esse reperit. Affixi te penuria ⁊ dedi tibi cibū māna. Et sequit̄. Dñs de⁹ tuus introducet te in terrā bonā ubi absq̄ penuria comedes panē tuū: ⁊ rez oīm abūdātia p̄frueris. Istud implebit̄ in futuro suo modo: et nichilominus implet̄ ad min⁹ pro sustentationis necessitate etiā realiter in hac vita. Sane huius rei impletionē is sperare habet: qui viceuersa dei volūtātē implet: cuius executionē xp̄s sibi p̄ cibo deputat. Deus inq̄t cibus est vt faciā volūtātē ei⁹ qui misit me. Qui ḡ h̄ in b̄ cibo p̄municat tanq̄ serui domestici sciētes ⁊ ad implētes volūtātē dñi sui: nō mirz est si illis implet̄ q̄ de victu p̄mittit̄. De penuria etiā seu indigētia vict⁹ ⁊ vestit⁹ nō tristaris: si h̄ qd̄ p̄tra te ⁊ tibi similes xp̄s in euāgelio dixit aduerteres. Nolite inq̄t solliciti esse dicētes: qd̄ māducabim⁹ aut qd̄ bibem⁹ aut q̄ operiemur: scit enī pat̄ vester qz h̄is oībus indigetis. Querite ḡ p̄mū regnū dei ⁊ iusticiā ei⁹: ⁊ hec oīa adiiciētur vobis:

Octau⁹ liber cōtinet cōsolationū remedia oportuna cōtra illa turbati-

ua que opponuntur amicitie et societati. Et habet capla. ix.

- i **D**e consolatione super carentia siue amissione amici.
 ij **D**e separatione amicoꝝ.
 iij **D**e pditiōe amicitie scz atiq̄ vl' p̄oris.
 iiij **D**e mala societate ineuitabili.
 v **D**e carētia humani fauoris.
 vi **D**e relictione ab amico.
 viij **D**e carentia trene solationis.
 viij **D**e solitudine z carētia societatis.
 ix **D**e odio z inimicitia.

De consolatione super carentia seu amissione amici. **Ca. I.**

Primo igitur turbari non debes de amici carētia seu amissione: quia si amicum pdidisti: hoc paciēter feras p̄pter deū. Habebis enī corā deo felix ꝓmerciū. Nā terrena ꝓ celestibus: peritura ꝓ eternis ꝓmutabis. z fiet tibi re cōpensatio ꝓpetua oīm ꝓpter xp̄m paciēter pditoꝝ. Amicū pdidisti: si malus erat: nolite dolere. ꝓpter te: ipse enī te forsitan perdidisset. Scriptū ꝓꝓe est. Lū puer so puer teris. Porro si bon⁹ erat: nā nō pdidisti sed

ipsum ad regna celestia p̄misiisti vt locū tibi
 paret inter sideras māiones. Un̄ Bernar.
 Quādo nos moriēdo deserūt quos amam?
 nouerim? eos nō in eternū relinq̄re nos mā
 suos: s; aliquātulū p̄cedere nos secuturos
 De morte etiā amici boni z iusti neq̄q̄ ē tri
 standū: sed poti⁹ gratulādū: tum p̄p̄t vtilita
 tē suā: quia pericula z misērias euasit: tum
 etiā p̄p̄t nostram: quia liberius q̄ ante p̄
 nobis apnd deū intercedit. Deniq; q̄ de
 morte amici gaudere poti⁹ debeas q̄ dōle
 re: si tamē deū diligas sicut debes: hoc sic
 aduertas. Nā multū amās personā gaudet
 quādo sibi volūtas illius innotescit: z qd̄ p̄
 localī habere velit cui⁹ volūtati placere sa
 tagit. Profecto amicū tuū forsitā cari⁹ qd̄ i
 mūdo habes locale reputas: qd̄ quidē si deo
 quē te sup̄ oīa amare p̄fiteris acceptabile
 sit z placitum ei: hoc quantum in te est cum
 gaudiō p̄ntabis: et volūtatē tuā volūtati di
 uine cōformab. Un̄ Hieronym⁹. Si n̄ros
 defūctos plāgim⁹: quos tñ resurrecturos
 credim⁹: quid facerem⁹ si mori tantū precī
 peret de⁹ volūtas eius vtiq; sola sufficeret
 ad solatiū cui nullū p̄ponere iubem⁹ affectū
 Et itez. Placeat homini quicq̄ deo placet
 ob hoc ipsū q̄ deo placet. hec Hieronim⁹

Liber

Deinde si nō vis deo libēs offerre qđ repu-
tas esse tuū: offeras saltē hilarit̄ qđ est suū.
Uñ Hieronym⁹. Nichil abstulit tuū qui re-
cipe dignat⁹ est suū ppriū. Creditorē suum
recipe decuit creditū. ⁊ nichil aliud decet
q̄ creditorī grās agere mutuātī: ⁊ dicerē cū
Job. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño pla-
cuit ita factū est: sit nomē dñi bñdictū. hec
Hieron. Sane verbū hoc. Sit nomē dñi
benedictū. sonat in gratia ⁊ actionē: ⁊ ima-
teria pp̄a excludit merorē et dolorē. Porro
qđ amicū tibi creditū deo offerre vel poti⁹ ei
reddere debeas: h̄ ita p̄sidera. Nimirū decet
de necessitate facere virtutē: s; ecce nos oēs
necesse est mori. ⁊ ideo nichil restat nisi de ne-
cessitate hac moriēdi facere virtutē: et dño
vite ⁊ mortis hac in materia exhibere hilari-
tatē. Hilarē enī datorē diligit de⁹. Ceterū
si vt verus amic⁹ bonū amici tui diligeres:
gaudere deberes qđ ipse amic⁹ tuus defun-
ctus p̄ mortē a p̄ntib; miserijs ⁊ periculis
esset liberat⁹. Uñ Hieron. Plangere debe-
rem⁹ amicis de seculo decedentib; si seculi
p̄tra nos inimicitias mīme sentirem⁹. At
nūc periclitari volebat hūc qđ dolet aliquē
dormire. ⁊ inter fluct⁹ vite p̄sentis videre
cupit miser ⁊ laborare. Quid ḡ pro dormiē-

te lacrimas fundis quasi nescias quod in teipso
quotidie patiaris. Propter hoc enim et dominus
discipulos admonet dicens. Si diligeretis
me gauderetis utique quia vado ad patrem. hec
Hier. Rursus quoniam doles de morte amici tui tunc
quidem doles de diuina circaamicum tuum dispo-
sitione: de qua tibi ut amico est nequaquam dole-
re sed gaudendum: eo quod nouit quod in amico tuo
expediat viuere vel quando mori. Unde
Hieron. Plagim inquit beneficia domini que nouit
quomodo nostre presentem infirmitati. Unde et Augustinus
De salute inquit corporis mei quod diu quod michi
sit utile nescio: tibi domine hoc committo. Porro
de amici morte dolens videtur propria utilitate
a deo sibi propria recusare. De morte namque a-
mici frequenter homini puenit utilitas nisi
scilicet in eis quod ipsum impediret remotione. Nimirum
amici huius mundi frequenter impediunt iter salu-
tis: nam eos diligentes se ad mundum alliciunt: et
eorum infortunia vel calamitates offendunt
Et ut ait Augustinus. Sepe offendit deus ne offen-
datur amicis. Sit ergo nobis eorum subtractio
tolerabilis vel etiam grata: quorum presentia nobis
est dispendiosa. Dolorem etiam mortis secundum
Hieronymum. sopire debet spes resurrectionis
Namque enim cum dolore recordat spes: nec quam-
cumque iacturam sentit fides. Unde et Ambrosius.

Mortē nō pbam⁹ esse lugēdā: qz ad modū
 sōni a labore mūdi requiescere facit in spe
 resurrectionis. Et itez. Lessent lacrime: qz
 debet aliqd in fīdos z pfidos intesse. fle-
 ant suos q̄ eos in ppetuū iteriisse existimāt:
 qz spem resurrectionis nō habent. Nobis
 vero quibz mori nō nature sed huius vite
 finis est: qz natura ip̄a reparabitur in meli⁹
 mortis casus abstergat oēs flet⁹. hec Am-
 brosius. Uñ z Aug⁹. Beat⁹ q̄ amat te dñe
 et amicū in te et inimicū pp̄ te: nullū enim
 carū ille sol⁹ amittit cui oēs in illo cari sūt
 qui nō amittitur: te autē dñe nemo amittit
 nisi qui dimittit.

De separatiōe amicorū **Ca. ii.**

Illup de fratris spūalis sepatiōe nō de
 hes dolere s; aīo p̄stās esse. Memine-
 ris q̄ i parz collatiōib⁹ sic dicit. Nec obest
 viriū virtute fūdatīs p̄ locoz in tualia disiu-
 gi. Apud dñm nāq; mox non locoz vnitas
 fr̄es habitatiōe p̄iūgit. Tu etiā qui doles
 de amici tui separatiōe vel recessu: recordare
 q̄ ip̄e xp̄s q̄ dixerat discipulis Ego dico vos
 amicos: qz quecunq; audiui a p̄re nota feci
 vobis. Ea notificatiōe nō obstate eisdē di-
 cebat. Expedit vob̄ vt ego vadā: si enī nō ab-
 iero paraclit⁹ nō veniet ad vos: si autē abie-

ro mittā eū ad vos. Quis igit̄ inferior disci-
pulis nō p̄sumet absq; nō talis ⁊ tātī : nō tā
sancti : nō tā p̄ficiū. nō tā celestis. sed exi-
gui. sed carnalis. sed t̄restris. sed v̄l in aliq̄
parte vitiosi ⁊ peccāt̄ amici recessu : illū su-
premū paraclitū ⁊ solatorē optimū se esse re-
ceptur̄. Nimir̄ fm̄ mentē Gregorij. Tāto
q̄lq; a sup̄no amore. ⁊ p̄ p̄sequēs a p̄solatio-
ne disūgitur : quāto inferi⁹ ⁊ in p̄sentia car-
nalis amici delectat̄. Gaudeat ḡ prudens
amator de carnalis amici recessu. atq; ipsū
eligat p̄ habēdo celestis paracliti accessu.

De perdicione amicitie scz anti-
que vel prioris. **Ca. iiii.**

Noli etiā trīstari de pditione fidelita-
tis ⁊ amicitie īpen se : cū etiā illud xp̄o
dei virtuti ⁊ sapiētie legitur accidisse. Pro-
fecto xp̄s dei fili⁹ vnigenit⁹ quosdā discipū-
los p̄re oīb; alijs elegit : quib; tanq̄ amici
singulariter familiarib; quecūq; audiuit a
patre notificauit : ⁊ p̄ carissimis cos habuit
et nichilomin⁹ q̄ ipsi eū desererēt dū ab eo
fugerāt : imo q̄ p̄ iudā traderet̄ : ⁊ om̄e bene-
ficiū ei īpensum pderet̄ : hoc elegit : qz libere
hoc voluit. Quomodo ergo si simile aliquid
tibi accidit. si ab amicis desert⁹ es : si amici

tiā ipsam seu fidelitatē ei's īpensam pdidisti
 cū sit bonū vtpote ad tuū p̄cipiū exēplare
 ⁊ finale te reducēs: ⁊ ad desertionē mūdi ⁊
 celestii amorē te īducēs. Quō inq̄ tale bo-
 nū te poterit tristari: p̄sertim cū exēplū xp̄i
 te in talib; ad oppositū tristicie debeat me-
 rito inclinare. Un̄ Ambrosi⁹. Voluit xp̄s
 deserti. voluit pdi. ab ap̄lo suo tradi: vt tu si
 desert⁹ fueris a socio: pdit⁹ ab ip̄so. modera-
 te feras tuū errasse iudiciū: perisse b̄ficiū

De mala societate ieuitabili. Ca. iiii

De mala q̄z societate nō debes dolere:
 qz hoc ad p̄tutis exercitiū tibi poterit
 cōferre. Un̄ iuxta Greg. sententiā: mali vti-
 liter tolerant. Tolerādi inq̄t vbi q̄z sūt p̄ri-
 mi: qz abel fieri non valet quē cayn malicia
 nō exercet. Ecce dicit. Abel de q̄ dicit sc̄ptu-
 ra. Respexit dñs ad Abel ⁊ ad munera ei⁹
 Per hoc aut̄ apte datur intelligi q̄ bonorū
 opeꝝ munera ante p̄spectū dei tanto sunt
 magis grata ⁊ accepta: quanto eoz cū q̄bz
 habitāt maior fuerit malicie repugnantia.
 Deniq̄z homo bon⁹ p̄ maloz societate tanq̄z
 sibi cōtrarioꝝ: incōparabiliter meli⁹ q̄z bo-
 nis tantū associat⁹: virtutū suaz vires expe-
 ritur. Propriaz aut̄ viriū experimentū ha-
 bere p̄fecto ē vnū de bonis maximis estimā-

dū. Audi z hieronimū sup maloz societate
 solantem. Qui inq̄t bon⁹ pmanet nō pol-
 luitur si malo societ: sed qui mal⁹ est in bo-
 nū pvertit si boni exēpla sectetur. Scito
 etiā ad magnū honorē pferre: in mala socie-
 tate bñ viuere. Un̄ Bern. Nō mediocris
 titulus virtutis est int̄ p̄auos bene viuere: z
 int̄ malignātes inocētie retinere candorē z
 mox vnitatē. hec Bern. Et certe bene dic̄
 Nā z liliū inter spinas signāter p̄mēdat.
 z incōparabilis virgo ei p̄paratur.

De carētia humani fauoris. Ca. v.

Ceterz nō moleste feras si tediōsus es:
 z tua ad extra p̄uersatio min⁹ est gratio-
 sa: s; cogites de deo creatore tuo q̄ ipse fecit
 nos z nō ipsi nos. Cogites etiā h̄ q̄ non est
 dare aliqd̄ pure malū: non turberis itaq; q̄
 natura seu poti⁹ auctor nature deus te fecit
 talē: scz ingratiōsū ad extra ac rudē z rusti-
 canū. Sperādū p̄fecto est: q̄ supnoz suoz
 intuitu oculoz te gratiose respexit ad intra:
 ad interiūs scilicet tuū cōseruando lumen
 qd̄ in te est: ne illud v̄tosa aura fauoris ho-
 minū ab extra spirāte forsitā extingat. Si
 sit tua p̄uersatio ingratiōsa in terris: sit tua
 p̄uersatio magis grata in celis. Que z si hu-
 mana nō fuerit vel hoib; grata: meliori sorz

te celestis esse poterit et diuina. Sis ergo libenter foris rusticus. interius autem diuinus. Cuius reas libenter tamquam tediosus gratia humani solatiij: ut de solatiij et totius solationis tecum sit interius. et tu secum superius. ut sic cuilibet illoz a quibus ut minus gratiosus despiceris dici valeat illud poeticum. Si quod tute nites ne despice quem. Ex alia quadam forsitan ille nitet. Denique gratiosus ad extra sic sepe distrahatur quod ab interius gratijs totaliter euacuat. Ne persona quilibet te diligens: imo quelibet eius dilectio tibi grata deperderetur tibi animam tuam. id est ad se raperet aliquid tui cordis: ac te periculosius captiuaret. ita nimirum quod cor tuum magis laceraret: et donis spiritualibus priuaretur: ac minus deo coniunctum esset: quo prosequere quibus minus bene illi esset: minusque eius carissimum dona precipet. Profecto oculi amabiliu respectuum: faciunt hominem auolare distanti se a deo suo et etiam a seipso: ac hominem non in se seu apud se in suo proprio comodo remanere: et trahunt ad exteriora in quibus non est vera hominis mansio: sed potius transitus peregrinus. et multo melius esset homini manere in se et apud se in sua propria mansione quam meteretur foris euagare.

De relictione ab amico. **Ca. vi**

Rursum non sit tibi graue ab amico vel

alio hoīe derelinqui: ratione alicuius presi
 dij p̄ ipsum ha bēdi: qz refugere poteris cū
 certa spe ad p̄sidiū fortioris. Un̄ abrosius
 De diuina miseratiōe tūc sperādū ampli⁹ est
 cū p̄sidia humana defecerint. hec Ambro.
 Et bene quidē derelict⁹ ab hoīb; nō est de
 sert⁹ a deo: q̄ ipm̄ in ḡuissima habitatiōe cō
 seruat. scz ī seipso. Un̄ Aug⁹. De⁹ medica
 mentū est nō sano: regula ē prauo: lux est te
 nebrato: habitatio ē deserto. hec Aug⁹. Et
 ecce q̄ multiplici⁹ de⁹ est p̄sidiū. scz nō sano
 p̄ medicamentū. prauo p̄ regularē vitā: te
 nebrato p̄ lucē internā: deserto p̄ inh̄itatiō
 nē gratissimā que scz est ipse. Nimirū in ipso
 viuim⁹: mouemur et sumus. vt dicit scriptu
 ra. S; reuera multomin⁹ q̄ diuites habēt
 paupes de sua relictīōe querulari: dūmodo
 nō a quo vel a quib; derelicti: sed magis cui
 sunt relictī attenderint. Profecto relictī
 sūt ei q̄ teste scriptura dicit homini in se cō
 fidenti et solis p̄ntib; necessarijs cōtento.
 Nō te deserā nec derelinquā. Relictī sūt ei q̄
 sedet sup thronū z iudicat equitatē: qui so
 lus laborē z dolorē p̄siderat: adiutor in tri
 bulationib;. De quo dicit. Tibi derelict⁹
 ē paup: pupillo tu eris adiutor. S; p̄fecto
 deo relict⁹. est minime derelict⁹. est nimirū

potius feliciter benedictus. Siquidem si maledictus est qui perfidit in homine: sequitur quasi a contrario sensu: quod is benedictus est qui perfidit in domino cui derelictus est.

De carētia terrene cōsolatiōis. c. vii

Nec tristeris de carētia terrene cōsolatiōis: quod qui terrenam paratam habet cōsolatiōnem: difficulter abstinet quin ea etiā utatur: ex quo sequi solet quod celesti mox priuat. Unde Bernardus. Delicata est diuina cōsolatio: quae non datur admittentibus alienam. Huius rei figuram habemus in libro Josue: quod postquam filij israel comederunt de fructibus terre defecit manna. Manna quidem de celo datum habes in se omne delectamentum et omnis saporis suauitatem: aptissime significat celestem seu diuinam cōsolationem ultra modum delectabilem. Fructus autem terre: terrenam qua quis fruatur significat delectationem. Quod ergo manna deficit dum fructus terre comedit: apte significat diuinam cōsolationem deficere vel non dare ei qui terrenam cōsolationem pascitur seu satiat. Si igitur humanas seu terrenas cōsolationes sponte declinaueris et respueris: ad solum deum qui appellatus est deus totius cōsolationis: per cōsolationem recurredo: scito et non dubites quod non solum cōsolationem sed etiam exultationem a deo consequeris.

Ipse enī consolator ē optim⁹ q̄ consolaf nos in omī tribulatiōe nrā nisi obicē ponam⁹. Ad quē psalmista fimonē dirigēs. Scdm multitudine inqt doloꝝ in corde meo consolatione tue letificauerūt aiām meā. Huic aut̄ consolationi obicē ponim⁹: qm̄ humanā ⁊ terrenā consolationē desiderio q̄rim⁹ ⁊ in effectu recipim⁹. Nō ḡ ponas obicē p̄ trenā consolationē: ⁊ moꝝ habebis consolationē hic magnā et ī futuro plenissimā. Si itaq; tu cares hoīꝝ consolationē: fac de necessitate p̄tutē: ita vt nec velis recipere: utpote generoso tuo spūi: t̄m̄ p̄ dignā humanā consolationē: s; p̄tū si occurrerēt consolationes: dicas eis cū sc̄to Job. Cōsolatores onerosi oēs vos estis. Cōsolaf em̄ de⁹ p̄cipue eū q̄ humanā recipe renuit consolationē: testate psalmista q̄ ait. Renuit consolari aiā mea. scz consolationē trenā sed nō diuina q; memor fui dei ⁊ delectat⁹ sū ⁊ exercitat⁹ sū ⁊ defecit spūs me⁹: scz p̄pū: q̄ si iā trāsformat⁹ q̄tū hic possibile est p̄ oīs sue affectionis trāsfusionē in volūtātē dei.

De solitudine et carentia societatis.

Capl'm. viii.

Nec de solitudine ⁊ carētia societatis traheris: ⁊ maxime vulgariū ⁊ turbarum

que nata est impedire sanctitatē. Un̄ Orige:
 Quādiu q̄s pmixt^{us} est turbis z in multitu-
 dine fluctuantiū voluptatū: nec vacat soli deo
 nec segregat^{us} est a vulgo: nō potest esse san-
 ctus. Hui^{us} rei quodāmodo reddit Seneca
 rationē. Quid inq̄t tibi p̄cipue vitādū exi-
 stimes: queris turbā. Nūq̄ illi tur^{ba} p̄misc-
 ris: inimica mltoꝝ p̄uersatio: nemo nō aliq̄d
 vitū nob̄ ingerit. aut p̄modat: aut ip̄mit:
 quo maior est ppl's cui p̄miscemur: hic pe-
 riculi plus est. hec Seneca. Et itez Aua-
 rior redeo: ābitiosior: luxuriosior. imo vero
 crudelior z inhumanior: qz inter hoīes fui
 Et ideo vt idē Seneca dīc. Qui deponere
 vult desideria rerum oīm quaz cupiditate
 flagrauit: z oculos et aures ab his q̄ reliq̄t:
 auertat. hec Seneca. Societas etiā hoīm
 potest impedire vel interrūpere p̄tinuū mē-
 tis p̄gressum in deū. In quo quidē p̄gressu
 p̄ societate hoīm meretur solitudo comita-
 tū vtiq̄ digniorē: salubriorē atq̄ tutiorē: sā-
 ctaz videlicet cogitationū. Un̄ Ambro. de
 virgine loquēs gl̄iosa maria inq̄t. Ad ip̄os
 ingressus āgeli inuēta est domi i penetrabilibz
 sine comite: ne q̄s intentionē abrumperet:
 ne q̄s obstreperet: neq̄ enī comites femias
 desiderabat: q̄ bonas cogitationēs comites ha-

bebat: quætiã tũc sibi min⁹ sola videbat cũ sola esset: nam quẽadmodũ sola cui tot libri accessent: tot archãgeli: tot pphes: hec abro. Quid g̃ q̃ritur solitudine copiã habens ipsoꝝ libroꝝ: Uñ ⁊ Hieronim⁹. Sapiens nuq̃ sol⁹ esse potest scz simpliciter. Habet enĩ secũ oēs q̃ sunt vel fuerunt boni: ⁊ aĩm libez. et quecũq̃ vult p̃fert ⁊ trãssert: et qđ corpore nõ potest cogitatione p̃lectit. et si hoĩm iopia fuerit: loq̃tur cũ deo: nuq̃ min⁹ solus erit. Hec Hieronym⁹. Qui similitẽ celestẽ societate p̃sequẽdi p̃siderationẽ habẽs ⁊ in vasta solitudine horroꝝ esse supponẽs: dicit sic. Insi nita heremi vastitas te terret sed tu paradisu mẽte deãbula: quotiẽ scũq̃ cogitatioẽ ac mẽte illuc cõscenderis: toties in heremo nõ eris. Hec Hieroñ.

De odio et inimicitia. Ca. ix.

Demũ nolĩ turbari ⁊ q̃querĩ te esse exo sum ⁊ inimicitias patientẽ: s; magis ite gaudeas. Meli⁹ enĩ p̃ hoc i plebis illd̃ p̃siliũ dñi. Diligite iimicos ṽros: bñfacite his q̃ oderũt vos. Quĩppe nisi esset q̃ te haberet odio iimicũ nõ haberes: quẽ habere ad modũ est salubre. Is nãq̃ẽ tibi exercita⁹ is ẽ tibi excellẽtioꝝ meritoꝝ occasio. Ne s; morare verba dñi dicẽtis. Si diligitis eos

quos diligunt: quā mercedē habebitis nōne
 et ethnici hoc faciūt? San e si a plurib; cul
 pa tua exigēte habet; odio: facilioz culpe erit
 remissio et leuioz punitio. Si nō exigēte
 culpa: ipsi? dei maioz ad te erit sanctorūq;
 affectio: et maioz tibi debet merces ī celo. Ex
 his lucide patet q; pl? fert homini iūmico/
 rū odiū: q; dilectio amicorū. Radix qdē est
 oīs boni: et p; sequens multiplicis boni qd
 quis ex psecutionib; sequi potest. Deniq;
 q; exosus es: vel hoc est ppter carentiā virtu/
 tū: vel ppter zelū iusticie et fidei. Si ppter
 carentiā virtutū et facta iniusta: valet tibi
 hac de causa exosum esse: tum quia facilius
 corrigeris: et ad correctionē tuā magis cona
 beris: tūq; p hoc humiliaberis: et vel pro
 parte punir; et pena futura minor erit. Por
 ro si ppter zelū iusticie: et maxime fidei cōtra/
 riū sentientib; sis exosus: iure martir dici
 poteris: pfecto ex eo q; ppter fidē aut prop
 iusticiā occideris. Qui enī odit fratrem suū
 homicida ē. Sed nec odiēs fratrem posset dici
 homicida: nisi ille quē odierit occideret: et p
 sequēs exosus mult; a multis et multoties
 occidet. Martyrij aut glia corā deo et āge
 lis ei? nō est parua. Et ideo speciali? canit
 de martyre. Magna est glia ei? in salutari

uo. Jigit Seneca monitis z exēplonō cus-
res placere pplo: qz fm eū multomag ad rē
p̄tinet q̄lis tibi videaris q̄ q̄lis alijs. Nā
talis nō est ver⁹ xpi suus q̄ adhuc placet. i.
placere cupit hoīb⁹ magis q̄ deo. Un̄ apl's.
Si adhuc hoīb⁹ placerē xpi suus nō esse.

Non⁹ liber cōtinet cōsolationū re-
media oportuna cōtra illa turbati-
ua que opponūtur delitiis z volu-
ptati. Et habet capla. viii.

i. **D**e solatiōe sup carētia voluptatum

ii. **D**e paupere victu.

lii. **D**e sobrietate z tēperantia.

liii. **D**e ieiunio z abstinētia.

v. **D**e habitatiōe arca.

vi. **D**e habitatiōe nō delectabili.

vii. **D**e vilī z duro vestitu.

viii. **D**e lectisternijs vilibus.

De consolatione super carentia
voluptatum. **Ca. I.**

Primo ergo nō debes turbari de
terrenaz voluptatū carētia: quia
male sūt z miserz te faciūt. Unde
Seneca. Quis hostis in quēq̄

tam & tumeliosus fuit: q̄ in quosdā volupta-
 tes sue. Quidā se voluptatibz immergunt:
 q̄bz in vsuetudinē adductis carere nō pos-
 sunt. & ob h̄ miserimi sūt q̄ eo pueniunt:
 vt illis q̄ supuacua fuerūt facta sūt necessa-
 ria. Seruiūt itaqz voluptatibz nō fruūtur
 et mala sua qd̄ maloz vltimū est amant. hec
 Sen. Un̄ & Boeti⁹. Quid de corpis volu-
ptatibz loquar: quaz appetentia qd̄ plena
est arietat: & satietas nō penitētie. Quatos
 ille morbos: q̄ intolerabiles dolores q̄ si
 quēdā nequitie fructū solēt referre corpori-
 bus. Quaz quidē mor⁹ qd̄ habeat iocūdi-
 tatis ignoro. Tristes vero esse voluptatum
 exitus. Quisquis reminisci libidinū suaz
 volet: itelligit. hec Boeti⁹. Nimirz volu-
 ptates ipsavitā corporis ipugnāt. Un̄ sen.
 Potest nostra puidentiā lōgiore prorogare
 huic corpusculo morā. si voluptates quibz
 maior pars perit poterim⁹ regere & coerce-
 re. Et hae auctoritate argue ad ppositū per-
 sensū strariū. Itē bonē vite que precipue
 penes aīam attēdit repugnāt. Un̄ Tulli⁹.
 Dēs bene viuēdi ratios in virtute sūt col-
 locāde: nō ergo in voluptatibz. Deniqz vol-
 uptates. teste saluatore. spine sūt. que s̄ b̄
 dei suffocāt. Sic enī aīam sauciant & verbi

Nonus **U**lvii

dei capace esse min⁹ sinat. Sūt z arma dia-
boli testate papa Innocētio. Ociositas in-
quit z voluptas arma sunt tātiqui hostis ad
miseras aias capiēdas. Et p̄mittit ociosita-
tē voluptati: qz ociositas occasio est volu-
ptatis. Porro si voluptatū terrenaz copia
haberes: diuinaz visitationū inopiā incur-
reres. Un̄ Bern. Undiqz se ingerit amor
mundi cū solationibus: immo desolatio-
nibus suis: obseniat aditus. p̄ fenestras ir-
ruit. mentē occupat. sed nō eius qui dixit.
Renuit solari anima mea: memor fui dei z
delectat⁹ sum. Preoccupatū nēpe seculari-
bus desiderijs animū: delectatio sancta de-
clinat: misceri nō potuerūt vera vanis: nec
etna caducis: spūalia corporalibus. Suma imis
vt pariter sapias q̄ sursum sūt et q̄ sup̄ terrā.
Unde benignissim⁹ ille magister ait. Roga-
bo patrē meū z aliū paraclitū dabit vobis
spiritū veritatis vt maneat vobiscū ī eternū
Audiat qui huic sterquilino semper inheret
qui carnē fouet: ī carne seminat: carnē sapit
nichilomin⁹ solationē supne visitationis:
illā torrentē voluptatis: illā sapere gratiā
spūs vehemētis: quā vt veritas ip̄a testatur
nec cū ipsa quidē sibi carne suscipe nullate-
nus apli meruerit. Sed dū illa morat inq̄/

Liber

es: sine aliqua consolatione esse non possunt: imo
vero si moram fecerit expecta eam: quia veniet et
non tardabit. Apostoli decem dies in hac ex-
pectatione sederunt perseverantes unanimiter in
oratione cum mulieribus et maria matre iesu.
Cui nos gratie pro nostro exiguitatis modulo
preparantes: exinanire nosmetipsos per omnia
et a delectationibus miseris et caducis consola-
tionibus evacuare studeamus carissimi corda
nostra. Et iterum. Amat in carne sua terrenas
consolacionulas siue in serbo siue in sigis siue in
facto siue in aliquo alio: et si hec interrumpunt ali-
quando: non tamen penitus rumpunt. Inde est quod
raro affectiones suas dirigunt in deum: et eorum
propunctio non continua: sed horaria est. Imple-
ri autem visitationibus domini anima que his distra-
ctionibus subiacet non potest: et quanto magis
illis evacuabitur: tanto amplius istis implebitur.
Si multum multum: si parum parum: vel forte si
magis probas: nunquam iste illis misceri poterunt
non enim spiritus et caro: ignis et tepiditas in uno
domicilio morantur: praesertim cum tepiditas
ipsi domino soleat vomitum provocare. hec Ber-
nardus et Gregorius dicit. Si carni quod libet ab-
scidimus: mox in spiritu quod delectat invenimus.
Unde etiam Augustinus. Si habet animus unde delectat
et extrinsecus sine delictis remanet iterius

Et ideo dicit Bernardus. Effusus animus ex
tra: dāna interiora nō sentit: q: nec intus est
ipse: s; cū in seipsā aīa redierit cognoscet q̄
crudeliter misera semetipsam emiscerauit.

De paupere victu. Ca. ii.

Rursum de simplici diēta et paupere victu
tristari nō debes: sed magis gaudere
q: est leuioris digestionis et minoris cure.
Uñ Hieronymus. Nec tales accipiamus ci-
bos: q̄s aut difficultē digerere aut comestos
magno paratos et pditos labore doleamus:
olei et pomori ac leguminū: et facilior appa-
rat⁹ est: et arte ipedijsq; coquoꝝ nō indiget:
et sine cura sustentat humanū gen⁹ modera-
te sup̄: q: nec auide deuorat quod irrita
menta gula nō habet: et leuiori digestionē
coquit. hec Hieronymus. Siplext etiam vict⁹
a graui egritudine p̄suat et quādoq; liberat.
Uñ idē Hieronymus. Legim⁹ quosdā morbo
articulari et podagre humorib; laborantes
p̄scriptiōe bonoꝝ ad simpliciē mensā et pau-
peres cibos redactos p̄ualuisse. Caruerant
enī sollicitudine disp̄se dom⁹ et epularum
largitate: q̄ et corp⁹ frangunt et animū. hec
Hieronymus. S; et de deo nō est fas vl' cogi-
tare q̄ suis seruitorib; dilectissimis deficiat
in necessarijs: dicēte psalmista. Facta cogi-

Liber

ratū tuū in dño ⁊ ipse te enutriet. Necessa-
ria s̄o p̄ ipsū dilectissimis puīsa simplici-
s fuere: nec mlta nec magna: vt patet in suis
anachoretis ⁊ pphetis. Nā Paulo p̄mo he-
remite p̄ coruū hora p̄adij tm̄ dimidiū pa-
nē misit: ⁊ in aduētū Antonij p̄bendā du-
plicauit. Helias etiā in deserto p̄ angelū ex-
citatus a s̄ono vt comederet: deo p̄uidente
inuenit ad caput suū s̄bcinericiū panē ⁊ vas
aque: ad comedendū sc̄z ⁊ ad bibēdū: ⁊ ab-
lauit in fortitudine cibi illi⁹ q̄draginta die-
bus ⁊ q̄draginta noctibusq; ad montē rei-
oreb. Et nūquid poterat illi de⁹ lautiozem
mēsā facere in deserto? Utiq; poterat s̄
nō fecit. Danieli etiā s̄uo suo in lacu leonū
p̄stituto: p̄ abachuc p̄phetā misit pulmentū
coctū p̄ messorib; ⁊ in tritū panē in alpheo-
lo. Heccine aut̄ puīso singulis facta p̄redi-
ctoꝝ satis simplex fuit omnino. Qd̄ nimis
⁊ in nobis min⁹ deo dilectis minusq; dignis
lauti⁹ procurari merito restringere poterit
oīs supfluitatis appetitū.

De sobrietate ⁊ tēperātia. ¶ Ca. iiii.

Ceter de sobrietate seu tēperantia ne-
quaq; tristari posses: q̄nimo poti⁹ gau-
deres si bona q̄ ex his homini pueniunt di-
ligēter aduerteres. Un̄ Aug⁹. Sobrietas

mēt̄ est ⁊ sensus mēbroꝝ corp̄isq; tutela: ca-
 stitatis pudicitieq; munimē: pudori p̄ma
 amicitie pacisq; sua: honestati sēp̄ iūcta:
 criminū vitioꝝq; oīm p̄fuga. Et itez. Sob-
 rietatis pseuerātia iestimabilis est. animi
 fortitudo: oēs eā virtutes et oēs laudū ti-
 tuli sēp̄ cupiscūt: qz sine ipsa ornari aut
 placere nō possēt. hec Aug^o. Un̄ ⁊ origen̄.
 Sobrietas oīm p̄tutū maī est: sicut ecōuer-
 so ebrietas oīm vitioꝝ. Considera etiā tēpe-
 rantie laudē: ⁊ vitij sibi oppositi vituperiū:
 ⁊ digne cessabit in te passio tristitie. De pri-
 mo dicit Chrysostom^o. Nichil sic sensuum
 acumen opat̄ sicut refectio moderata. Unde
 ⁊ Hiero. Modic^o ac tēperat^o cibus ⁊ carni
 et aīe utilis est. De sc̄do dicit Isido. Gule
 saturitas nimia aciē mēt̄is obtūdit: inge-
 niūq; euertere facit. Un̄ et Hieron̄. Sēp̄
 saturitati iūcta lascīvia ē: vicina sūt sibi vēt̄
 ⁊ genitalia: ⁊ p̄ mēbroꝝ ordine o:to vitioꝝ.

De ieiunio et abstinentia. Ca. iiii.

Insup p̄p̄t̄ ieiuniū et abstinentiā non
 tristeris: nec fias sicut hypocrita tri-
 stis: sed pot̄ p̄tra tristitiā attende ad bona
 tā corporalis q̄ spiritualis q̄ inde sunt spe-
 randa. Nepe vt dicit Eccl̄astic^o. Non est
 census sup̄ censum salut̄is corporis: ad quē

Liber

perfecto multū profert ieiunū z abstinētia homi-
nīs exterioris. Un̄ Hieron. Maī sanita-
tis est abstinētia: maī egritudinis est volu-
ptas. S; z vulgacissimū est: q̄ abstinētia ē
sūma medicina. Quāti calores febrū ieu-
nūs sūt extincti. Quātiēs diuersaz infirmi-
tatū materia in ieiunātib; ē supra. Quo-
tiens ex repletione nimia nōnulli paralisi-
m z pessimos morbos incurrisent: si nō vl' san-
guinē minuēdo vel p abstinētia se iuuisent.
Perfecto ieiunū multotiēs ifirmū sanat:
z sanū ab ifirmitate v' etiā a morte quādoq;
pseruat: z p sequēs a medicorū salario sup-
portat. Audi z de bonis spūalib;. Ecce si
culpa maximū malorū est: seqtur q̄ mors cul-
pe de maximis bonorū est. Hoc autē bonū de
ieiunio z abstinētia vl' causalit' pdicat. Un̄
Ambrosi^o. Ieiunū mors culpe excidū deli-
ctorū: remediū salutis. radix grē. fūdamen-
tū est castitatis. Un̄ z Bern. Pro eo q̄ ab
ipsis licit' abstinem^o. ea nobis q̄ prius cō-
missim^o illicita p̄donant. Quid est p̄donari
p̄missa: nisi ieiunio breui ieiunia redimi sē-
piterna. Behēnā enī meruim^o vbi nūq; vll^o
cib; ē. nulla p̄solatio. null^o t̄m̄n^o. vbi guttā
sā diues postulat z accipe nō meref. Bonū
et salutare ieiunū quo redimuntur eterna

supplicia: dñi remittunt pctā. Nec Bern.
 Ideo etiā de ieiunio z abstinētia nō trīstari
 sed gaudere debes: qz cū hīs possunt vitia
 ab anima remoueri: z multa bona pmereri
 Un̄ in p̄fatiōe ecclesiastica dicit de ieiunio.
 Qui corporali ieiunio vitia cōprimis. Un̄
 Bern. Ieiuniū nō solū ablutio est peccatorū
 sed extirpatio vitiōz: nō solū optinet veniā
 sed meret gratiā. nō solū delet pctā p̄terita
 que p̄missimus. sed z repellit futura que cō-
 mittere poteram. Et itez Ieiuniū orationē
 deuotionē z fiduciā donat. Un̄ z Petri⁹ Ra.
 Ieiuniū aufert vitiōz morbos: carnis āpu-
 tat passiones: criminis causas ppellit. Un̄
 z Hieron. A: dētes diaboli sagitte ieiunio
 rū z vigiliāz frigore restrīgēte sūt. Et itez
 Ieiuniū nō solū p̄fecta virt⁹. sed z ceterarū
 virtutū fundamētū est z sanctificatio. Un̄
 z Augustin⁹. Ieiuniū p̄cupiscētie nebulas
 disp̄git. libidinū ardores extinguit. Et itez
 Ieiuniū purgat mētē: subleuat sensū: carnē
 spūi subijcit. Deniqz p̄sidera q̄ ieiuniū quā
 uis cibo vitēat p̄trariū: tamē z ipsum cibus
 est virtutis interiorē hoīem p̄fortātis. Un̄
 Leo papa. Sēp virtuti cibus ieiuniū fuit.
 De abstinētia quoqz p̄deūt caste cogitati-
 ones: ratiōnabiles volūtates: salubria p̄si-

Us: et pvoluntarias afflictiones caro percipiscē
 tūis morit̄ et virtutibz spūs inouat. Nec ille
 Cōsidera etiā q̄ si tibi ieiuniū corpālē cibū
 subtrahit: tanto mens vtili⁹ spiritualē sibi
 cibū attrahit: qui q̄dē hominī necessari⁹ est
 Nō enī in solo pane viuit homo: s; in omni
 verbo qd̄ pcedit de ore dei: p cui⁹ carentiā
 si saluator dimiserit nos ieiunos deficiem⁹
 ī via. Porro si ratioē ieiunij a cibo abstinēs
 corporali: fame affligeris siue siti: si me cibū
 aliū siue potū. Ut enī ait Cassiodorus ipsis
 grauior est consuetudo subtracti cibi qui se
 escis alijs nesciūt p̄solari. hec ille. Dū ergo
 fame vel siti affligeris: perlustra amarium
 memoriē seu arcam mentis tue arcane. et si
 quēquā dulcissimū cibū tibi dei inueneris
 tibi reseruatū. illū gusta. illo recreeris: atq;
 de cella vinaria vino leticie spūalis. Nepe
 cibū atq; potū hui⁹ spūalē gustādo: nō solū
 venies ī obliuionē ieiunij et alteri⁹ puta car
 nalis cibi sumēdi: s; et carebis ei⁹ appetitu
 tanq; insipidi. Qz gustato spū desipit oīs
 caro. Qd̄ qdē si neglexeris: fatuus es similis
 nec p̄passioē dign⁹. Quēadmodū nec talis
 q̄ p̄p̄t grossioris cibi: puta nigri panis carē
 tiā famesceret: eo q̄ cibos delicatos abscondi
 tos hñs ī copia eis vti nō curaret. Hoc aut̄

dico naturale quodammodo famis remedium
attēdēdo: qđ qđē remediū in pposito consistē-
ret in suspēione ad cibū spūalem p actualē
p̄siderationē: quēadmodū qđ dū ad vnum
cibū delicatū p actualē vsū suspēdit: interim
naturalit̄ p appetitū grossioris cibi n̄ vexat̄

De habitatione arta. Ca. v.

Proterea sup habitationē arta nō turbe
ris: q̄ eo magis tibi puenit q̄ ampla et
lata et spaciōsa: quo min⁹ eris in ipsa arta
distract⁹ et magis remanebis recollectus.
Distractio enī quā spaciōsa habitationū lo-
ca operant̄ nō nūq̄ virtutes euacuat. Ecōh-
tra artū habitaculū q̄ se frequētantiū exclu-
dit turbas hoīm: eo virtutū multitudinem
ad se inuitat: quaz ingressum aritudo non
īpedit: sed magis ad eā mentē recolligendo
disponit. Hinc est qđ Valeri⁹ ille maximus
dic. Humile tuguriū vtutes recipit. Angu-
stus loc⁹ magnaz vtutū turbā capit. Sed
profecto meli⁹ est associari turbe virtutū q̄
hoīm. Qđ et ipse Valeri⁹ ioco virtuoso pa-
ciētissimi diogenis ostēdit. Diogenes inqt
cū torq̄ret̄ in dolio: se domū volubilē habere
iocūdabat̄: et se cū tēporibz cōmutantem.
Frigore enī os volū vertebat in meridiem:
estate ad septētrionē: vbi cūq̄ se sol īclina-

uerat: diogenis simul p̄torū vertebat.

De habitatiōe nō delectabili. Ca. vi

Nec etiā delectabili habitatiōe hīc frui appetas: sed poti⁹ talē refugias: quia spem diminuit de futuris in celo habēdis delitijs. Unde in vitas patrū: facta de quodā loco delitioso mētiōe: dicit sic. Loc⁹ iste si delitiosus ē z abūdās: quā requirē spabim⁹ in futuro sclo si hī delitijs fouem⁹. Multo ergo meli⁹ est hī habitatiōibz carere delectabilibz q̄z pati detrimētū circa bonū spei de sidereis mansionibz z sequēdis in celestibus.

De vili et duro vestitu. Ca. vii.

Rursum nō desideres vestitū delicatū qz nō licet talia appetere. presertim ei cui alias pacto quodā s̄m aplm. zcessum est xpm induere. Un̄ Lyprian⁹. Serico z purpura induti xpm sinceriter induere nō possūt. Deniqz qd̄ apli⁹ vel poti⁹ in vestitu desideras q̄z in ipso z p̄ ipsū deo gratū esse. qd̄ delicate z p̄ciose vestes mīme operant̄: sicut z sine peccato in pluribz minime deferuntur. Un̄ Greg⁹. Nemo existimet i flutu atqz studio p̄ciosaz vestitū peccatum deesse: qz si hoc culpa nō esset: nullo modo iohānem dñs de vestit⁹ sui asperitate laudasset: z nequaquā

Paulus feminas a preciosaz vestiu appetitu
 psceret dices. Non in veste preciosa. Nec
 Breg^o. Hoc aut qz grade sit peccatu patet
 ex historia romanor: vbi legit qz ille qui pri-
 mus apud eos purpura induit^o fuit: percussus
 a fulmine iterit. Audi de hoc z Innocentiū
 Supbus inqt vt magnific^o videat satagit
 vestiri duplicibz: indui mollib^o: preciosis
 ornari. Sed quid est preciosus ornatus: nisi
 sepulcrū foris dealbatū: intus aut spurcitia
 plenū: hec ille. Hinc esse potest qd Aug^m.
 fertur dixisse. De preciosa veste erubesco: que
 si michi dat vendo eā. Sed z Chrysostem^o
 dic. qz mollis vestis rigidū corp^o facile red-
 dit delicatū: facto vero corpore molliore: ne-
 cesse est z aiā participare lesionē. Nam vt
 plurimū operationes ipsius consonant di-
 lpositionibus corporis.

De lectis terniis vilib^o: Ca. viii.

D Emū in stramētis z lectis terniis nō q-
 ras delicias: ne ide tormentū z luctū
 recipias. Lege qd pphetatū reperit: dicēte
 Esaiā. Subter te sternēt tinea: z operimē-
 tū tuū erūt vermes. Qz qualis lectus sub^o
 z qualia lectis ternia super^o. Qz qle z qz ab-
 ominabile tormentū: qd qdē vt euadas me-
 rito debes gaudēter carere delitijs in lectoz

z lectisternioꝝ mollicie delicata assistentibꝫ
 Et certe qꝫ diabolus in illa hora qua strag-
 mentis vtumur: p̄sertim delicatis maxime
 nos tēptare solet: expedit tunc eū fugare.

Un̄ Bernard. Dū diabol⁹ officinas fratru
 circuit: debet eū fugare a oratorio deuotio
 a refectorio lectio: a caplo paciētia: a dormi-
 torio stramenta vilia. hec Bernard⁹. Cuius
 dicto considerato: gaudēter stramentis vilibꝫ
 est vtendū. Cōsidera etiā gesta circa illū te-
 nerrimū z vagientē infantulū in asperrimo
 frigore natū. frigido loco z tēpore: in duro
 p̄sepio p̄ lecto positū: z p̄ lectisternijs pan-
 nis innolutū vilibꝫ. Nā et maximus dicit
 de ipso: qꝫ apud iudeos sordebat in pannis
Un̄ z Beda sup illo verbo. Reclinauit eū
 in p̄sepio. Duri inqꝫt p̄sepis angustia cō-
 tinetur cui celū sedes est. Attende z matrē
 dñi tenerā z delicatā: que si lectū hubuisset
 puez suū tā dilectū nō in p̄sepio posuisset
 in medio duū animalū infanti terribiliū.
 Forsitan ipsa in terra nuda quieuit. Nā ni-
 hil legitur de eius lecto. qꝫ necerat ei loc⁹
 in diuersorio. fac ḡ p̄parationē tui hom̄is
 ignobilis ad regē celi atqꝫ ad reginā mūdi
 matrē dñi vnigeniti. fac p̄parationem tui
 rustici z robusti ad teneritudinē pueri es

puerpere: et te ipsum apud te inuenies dete-
 stabilem merito haberi: qui de duricia lecti-
 et lectissimorum vilitate conqueri presumis
 ac si tibi debeantur delitiae: quibus caruit
 deus tuus et mater eius. Non e erubescis
 qui talia comoda requiris? fac comparatio-
 ne tui inuisti et peccatoris ad puerum purissi-
 mum et ad matrem innocentem. fac inter te et ip-
 sos comparationem: et inuenies quod pro se nullo
 indigebant penalitatis remedio. Tu vero
 querendo comoda: penalitates refugis. qui
 bus pro peccatorum tuorum remedijs indige-
 res. Denique fac comparationem et recognosce
 differentiam inter te insipientem et puerum illum:
 qui dei virtus est et dei sapientia: qui non
 elegisset penalitates: nec pro lecto feni dur-
 nicia: nisi in huiusmodi aliquod magnum bonum
 latens cognouisset: et quodcumque illud sit
 eiusdem boni participium cum tibi similibus pe-
 nalitatibus cum gaudio comparabis. Sane si
 preter bonum simplicitate tactum de bono pena-
 litatibus respondente desideres magis ex-
 plicitate edoceri. Ecce oportuit christum pati et
 ita intrare in gloriam suam. Proinde et tu spe-
 rare habes per incommoda patienter tolera-
 ta consequi gloriam: et per tormenta temporalia
 comparare tibi delicias sempiternas.

- D**ecim^{us} liber cōtinet cōsolationū re-
 media oportuna cōtra illa turbatiā
 que opponūtur solatiis et gaudiis
 seu iocūditati hui^{us} sc^{ilicet}. Et h^{ab}et ca. vii.
 i. **D**e solatiōe sup carētia gaudiū exte^{rioris}.
 ii. **D**e carētia pfabulatiōis: (riozis.
 iii. **D**e silētio obseruādo.
 iiii. **D**e tristitia.
 v. **Q**uod mali sepe meli^{us} h^{ab}ent i mūdo q̄ boni.
 vi. **D**e doloribus.
 vii. **D**e lacrimis.

De consolatione super carentia
 gaudiū exterioris. **Ca. I.**

Nimo igit̄ nō tristeris sup carē-
 tia gaudiū exterioris. Qu^{ia} idē mēs
 tua a secreto interioris gaudiū ex-
 cludit: z diuersis malis passiōi-
 bus per vices subijci^{tur}. Un̄ Greg^{orius}. Ut qd
 taceam^{us}. quot in corpore doleres tolerat q̄
 febribus anhelat: ipsa n^{ost}ra salus egritudo est
 cui curādi necessitas nūq̄ d^{ebet}esse. Quot enim
 solatia ad vsum viuēdi q̄rim^{us}: q̄si tot egrit-
 tudini nostre medicamētis obuiam^{ur}. Sed
 ipsum quoq̄ medicamentū in vuln^{us} vertit:

quia exāsi to paulo diuti⁹ inherētes: eo gra
 uius defici⁹ qđ p̄inde ad refectionē para
 mus. Ipsa q̄q; mens n̄ra a secreti itērioris
 gaudij exclusa: modo spe decipit: modo pa
 uore vexatur: modo dolore deijcitur modo
 falsa hylaritate replet. hec. Greg⁹. Qui ex
 dictis solatijs finalr ifert q̄ttuor malas aie
 passiones. De q̄bus Boeti⁹ loquens sic di
 cit. Gaudia pelle: Pelle timorē: Spēs q̄ fu
 gato. Nec dolor assit Nubila mēs ē: Uin
 ctas frenis Nec ubi regnāt. Insup mltō me
 li⁹ ē gaudio carere: q̄ de gaudio habito post
 modū dolere z tormēta sēire Nāvt scriptu
 ra dicit. Extrema gaudij luct⁹ occupat Un̄
 z Grego⁹ Jure restatvt q̄t pri⁹ i mūdo incol
 lumes habuim⁹ gaudia. tot postmodū de ip
 so cogamur sēire tormēta. Et videtur in itē
 ei quod i apocalypsi de babylone scribitur
 Quātū glorificauit se z indelicis fuit tātū
 date ei tormētū z luctū. Deniq; leta nō sūt
 q̄renda et de tristi b⁹ nō est cōq̄rendū: quod.
 pl⁹ cōferunt tristia q̄ leta. Un̄ Gregorius.
 Solet leticia arcana mētis apire atq; apie
 do amittere. Aduersa vero cū nos exterius
 deprimūt: itēri⁹ cautiores reddūt. Porro
 dicit Cassiodorus. Sequēti gaudio cōferre
 dulcediēm p̄missa tristitia. Et p̄fecto inde

sequit: q̄ carentiam mūdāni gaudiū eo est appe-
 tēda: quo futuro gaudīo celestī p̄fert dulce /
 dinē. Ita sane vt semp plus sapiat: qđ qđē
 omni p̄ualet gaudīo p̄senti: sicut eternū tē /
 porali. Itē de carētia illi⁹ gaudiū nō triste /
 ris: qđ respectu veri gaudiū in dño habēdo
 veracit̄ ratiōnē habet meroris. Un̄ Bern.
 Illud reuera verū est gaudiū z solū: qđ non
 de creatura sed de creatore cōcipit: qđ cum
 possederis nemo tollat a te: cui p̄parata oīs
 aliūde iocūditas meror est: oīs suauitas do /
 lor est: omne dulce amarū: omne decoz fedū
 omne aliud qđ delectari possit molestū. hec
 Bern. Preterea eo carere bonū est: qđ aīa
 sanctis meditationibus: que vtiqz rectum
 iudiciū promouēt: occupata exiliū reputat
 v̄l carcerē aut luctū deputat v̄l merorē. S̄z
 p̄fecto aīa spūalibz meditationū incitāmē /
 t̄is occupata: mūdū carcerē v̄l exiliū: ac risū
 et gaudiū luctū reputat et merorem. Unde
 Aug⁹. Per redēptoris nostri mortē de tene-
 bris ad lucē: de morte ad vitā: de corruptiōe
 ad incorruptionē: de exilio ad patriā: de luctu
 ad gaudiū: de terris ad celeste regnū vocatī
 sum⁹. Quecūqz ergo anima sancta talibus
 fuerit incitāmētis occupata: nichil cōcupi
 scit terrenū: nichil trāsitoriū: nichil qđ ad

tēp^o aridet: nichil qd ad p̄sens delectet: ni-
 liq; luctū deputat: et gaudiū in merore cō-
 mutat. Qui mūd^o carcer est: celū p̄o habita-
 tio: cui exultatio de p̄ntib; nulla est: qz in illo
 tm̄ gaudere appetit q̄ sup oēs est. hec Aug^o.
 Idcirco etiā gaudia de exteriorib; nō sunt
 expetēda: qz nō sūt durabilia. Un̄ Seneca
 Qui ad gaudiū habendū durabile se diri-
 git: ad interiora se cōuertat. Viri inq̄t boni
 gaudiū ē ex bona p̄sciētia. Tu iudicas illū
 gaudere q̄ ridet: anim^o esse debet alacer et fidēs
 et sup oīa rect^o. Lōcultra oīa ista q̄ forinsec^o
 splendēt et de tuo gaude. Quid est autē de tuo
 id est: de teipso et de tua optima parte volo
 tibi nunq̄ deesse leticiā. volo tibi illam domi
 nasci: nascit autē domi si intra te sit. hec Sen.
 Gaudia etiā de exteriorib; sūt minora gau-
 dij s̄ternis: et ideo nō ē curandū de eis. Un̄
 Ecclesiastic^o. Non est inquit oblectamentū
 sup cordis gaudiū. Dicit cordis: nō corpis
 ad differētia risus corpalis: ad differentiā
 salt^o v̄l circūit^o chorealis: ad differentiā
 omnis ignominiose exultationis. De qua
 Salomō dicit in Prouerbijis. Stultozū
 exlratō igmīa Igit gaudiū ī dño tāq; mai^o
 bonū est semp̄ p̄ferendū: et p̄ eo p̄sequendo
 gaudiū mūdani carētia letanter est ferenda
 ij

Liber

Un̄ glosa sup̄ illud apli. Gaudete ī dño sp̄
dicit sic. Nō ī sc̄lo: s̄ ī dño. id est. om̄e b̄
nū vnde gaudendū est: statuite ī deo nō ex
tra. Sicut enī nō potest homo duob̄ dñis
fui: sic nemo potest ī sc̄lo gaudere et ī
dño. Amic⁹ enī hui⁹ mūdi inimic⁹ dei re
putabat̄. Multū īter se hec q̄ gaudia dif
ferūt sūtq̄oīno cōtraria nec ī ml̄ ī eodē eē
possūt. Nec ibi. Carētia īgīf mūdant gaudī
nō ē nisi remotio obstaculi respectu gaudī
ī deo habēdi qđ solū ē verū gaudīū cui cō
parata oīs aliū de iocūditas meror ē. Pro
pter h̄ ergo gaudīū tam cōsolatorīū ī deo
habēdū: gaude q̄ remotū sit obstaculū p̄ca
ren
tiam mundanorum gaudiorum.

De carētia cōfabulatiōis. Ca. ii

Rursum de carētia solatiōse cōfabula
tiōis ⁊ necessaria obseruatōe silētij
nō cōtisteris: q̄ ab humanis colloquijs se
parato p̄p̄iūior est deus. Un̄ ī libro pa
trū dicit̄ de iohanne solitario: Quāto se ab
humanis curis ⁊ colloquijs seq̄strebāt: tanto
illi vicinior ⁊ p̄p̄iūior de⁹ erat. Et certe eti
am ad cōfabulādū seu colloquēdū. De⁹ em̄
ī talī īterna p̄p̄iūitate homini loq̄tur: s̄m
illud psalmiste: Audiā qđ loquat̄ ī me dñs
de⁹. Sed ⁊ ecōuerso hō ab aliorum collo

quīs sepat^r loq̄tur cū deo. dicēte Hiero.
 Sapiens nunq̄ solus esse potest. et si homi
 num iopia fuerit. loquit̄ cū deo. Et nimirū
 deus solatiū etiā p̄ solatio humano p̄stituit.
 nob̄ factos libros solatio habēdos. Quēad
 modū ī libro machabeoz de societate z ami
 citia mētiōe facta: s̄biūgitur: Nos nullo
 īdigem^r habētes solatio factos libros. Nō
 ḡ s̄athoiēs ad cōfabulādū necessarij. quādo
 vicem hominum sup̄plent libri.

De silētio obseruādo. Ca. iiii.

In sup̄ de censura silētij nō debes cōtri
 stari: q̄a multa bona solz opari. Uicit
 em̄ et declinat peccatū. Un̄ Ambro. Plu
 res em̄ vidi loq̄ndo in peccatū īcidisse vix
 quē ḡ tacēdo. Sapiēs ḡ est qui nouit tace
 re. Est etiā virtutū fundamētū. Un̄ itidē Am.
 Silētij patientia oportunitas loquendi
 et cōtēptus diuitiarū: sunt maxima funda
 mēta virtutū. Itē vincit malū. Un̄. Chriſo.
 Malū hominē tacēdo melius quam respon
 dendo vincere potes. Itē declinat nocu
 mētū. Un̄ Valeri^r maxim^r Solon cū alijs
 loquētib^r taceret īterrogat^r vtrū p̄pter io
 piā verborū. an q̄ stultus esset taceret. Res
 pōdit. Neō stultus tacere potest. Cur igit̄
 sol^r liguā choibes? Quia iqt̄ locutū eē me

aliquādo penituit. tacuisse nūq̄. Iuxta illd̄
 Nā nulli tacuisse nocet: nocet eē locutū. hec
 Lato. Silētiū etiā pbat sapientē viz. Un̄
 Sen. Taciturnitas stulto homini p sapien
 tia est: tacere q̄ nescit loqui nescit. Itē fuit
 secretū z loquendi modū. Un̄ itidē Sen.
 In hoc incūbevt libēt⁹ audias q̄ loq̄ris.
 Qd̄ tacitū esse velis nemini dixeris. Aurib⁹
 frequēt⁹ q̄ lingua vttere. Quicq̄d dicitur⁹
 es atēq̄ alijs tibi dixeris. Itē nutrit gratū
 z ornatiū verbū. Un̄ Greg⁹. Quasi quoddā
 nutrimentū sibi est cēsura silētij: z recti qnq̄
 ex crescentiā s̄monis accipit: qui pri⁹ ordi
 nate p humilitatē taceret. Et vniuersaliter
 prest multū. Un̄ Sen. Nichil eā pterit q̄
 q̄scerez minimū cū alijs loq̄z plurimū secu
De tristitia. Cap^l rñ. iiii.

Quēz tristitia non debet te grauare:
 qz remediū habet laudabile in tua cō
 stitutū potestate: deo ad hoc parato specialit̄
 cooperari. Un̄ Aug⁹. Uis nunq̄ esse tristis
 bene viue: bona vita semp gaudium habet:
 Audi z aplm q̄ admonet dicēs. Gaudete in
 dño semp. Qd̄ thomas sic postillat. Semp
 gaudet in deo: qz quicq̄d malum pueniat est
 incōparabile bono qd̄ est de⁹. z ideo nullū
 malū iterrūpit. Et itez. Aliquū s̄o iterrūpit

p̄ tristitiā tēporalē: qđ significat īpfectionē
 gaudiū. Qñ enī q̄s p̄fecte gaudet nō ī terrū
 p̄t̄ de re paz durāte. Audi etiā eūdē apl̄m
 monentē nos vt̄vl̄ sim̄⁹ spe gaudētes. Cōstat
 enī qđ tristitiā patientē: nō solū cōsolaretur
 sed etiā statim ei gaudiū sup̄induceret p̄ma
 ximū certa spe habita de p̄sequēdo post breuē
 vitā: vitā tristitiē nesciā: omīq; gaudiō sup̄
 abūdantē ī adeptiōne gloriōsi regnī. Pro
 fecto ergo p̄p̄t̄ spem huiuscemodi quecūq;
 tristitiā iusti deo fuitētes patiant̄. nō aliud re
 stat eis nisi p̄tinuo gaudiō gratulari: p̄ela
 ro exēplo quorundā monachoz sub patre.
 Appollonio deo seruiētū. De q̄bz ī patrū
 libro sic dicit̄. Sup̄ra modū letitiā z gau
 diū ierat eis: z tāta ex̄tatio: quāta ab v̄llo
 hōim possit haberi ī terris. Nullus ī eis
 omnino tristis īueniebāt. Monebat eos
 pater Apolloni⁹ dicēs: nō oportere iesse tri
 stitiā his q̄bz salus ī deo est: z spes ī regno
 celoz. Tristētiē aiebat gētiles: lugeāt iudei
 plangant sine cessatione p̄ctōres: iusti vero
 letent̄. Nā si hī q̄ t̄rena diligūt sup̄ caducis
 rebz letant̄. nos qui tāte gloriē spem: z et̄nī
 tatis habem⁹ expectationē: cur nō omnino
 ex̄tatiōe gloriemur? An nō apl̄s ita admo
 net dicēs. Sēp̄ gaudete: ī oībz gr̄as agi

te: hec ibi. Ut etiā de tristitia non tristeris
 Audi verba veritatis dicēt. Tristitia vel
 stra vertet i gaudiū. Profecto si cui pmitte
 ret ab eo q̄ esset verax ⁊ potens facere promi
 ssum: q̄ omēs illius lapides veteret in au
 rū: vtiq̄ cōgregaret lapides q̄ plures posset
 et maiores. Nūc aut pmittit nobis ab ipso q̄
 veritas ē et potēs sup omē qd̄ est: q̄ tristitia
 nra vertetur i gaudiū. ideo multū libenter
 debem⁹ sustinere tristitias hui⁹ mūdi ⁊ p̄su
 ras. Et poti⁹ plures et maiores. qz secūdu
 mltitudiēm et magnitudiēm dolorū erit ml
 titudo ⁊ magnitudo cōsolatōnū. Deniqz for
 te tristitias ⁊ penitētias duceris specialit̄ de
 p̄teritis: vt de vis q̄ fecisti vel de actu que
 pegisti aut neglexisti. et dicis forte p̄pter e
 uentū tristabilē. quoniā i fortunū ē secutū
 puta amissio rerū. vel mēbrū pditio. aut in
 firmitas mltū grauis. Sed hec cōne occasio
 tristicie nō ē sufficiēs. falli q̄ videris cū de di
 cta cogites cōsequētia mīme forsitā necessi
 ariā. Logita ergo magis. q̄ si p̄ liā viam ve
 nisses: vel si nō tale opus pegisses. v̄ si non
 tale op⁹ neglexisses: dānum multo maius v̄
 piculū aut forte mortē incurrisses. Quicqd̄
 i ḡit adūsi tibi acciderit: cogita id deo volē
 te factū esse et pro tuo meliori.

Quod mali sepe meli⁹ habēt ī mū/
do q̄ boni . Capitulum . v .

P Retereate eo nō debes cōq̄ri q̄ ma
li ī h̄ mūdo meli⁹ habēt q̄ boni . in
ducendo ad hoc q̄ relāti quoz sc̄z David di
cētis . Zelauī super iūquos pacē peccatorū vi
dēs . vel Hieremie idē sic cōquerēt̄ . Quare
via ip̄iorū p̄speratur ? Aut ceterorum simi
lia conq̄rentiū . quia non modicum erras si
nō sint tibi signū in bonū . Dato em̄ q̄ iū/
stite exteriori pace . pl⁹ habeāt . minusq̄ ab
extra q̄ iusti ip̄ugnētur . Ecōuerso t̄m iusti de
interiori pace pl⁹ habēt minusq̄ ab intra i/
pugnātur . Un̄ . Cassiodorus . Cum peccato
res vidēt esse locupletes multisq̄ dñari po
pulis . aut in mundo nō esse qd̄ timeant . pa
cem habere putātur . Sed pax illa cū cōsci
entia litigat semp̄ et rixatur ītrīsecus : z cū
hostē nō habeat secū decertat . Hec Cassiodo
Sed tu p̄sidera qd̄ melius sit : ab ītra pacē
habere aut ab extra . qd̄ ve p̄iculosi⁹ sit ab/
extra ip̄ugnari vl̄ ab intra . P̄fecto si in/
imici hoīs domestici eius . Si dñs aliq̄s
pugnaturus : ītraneos sui exercitus timere
habeat . ml̄top̄iculosi⁹ est q̄ si ab extraneis
ip̄ugnētur . Qui ḡ iusti sūt melior̄ fors illo
rum ē etiā ī hoc mūdo q̄ sit ip̄soz̄ p̄ctorum

Liber

Nā z teste Augustino: oīs iōrdinat⁹ anim⁹
fit sibi ipsi pena. Insup q̄ mali in hoc mūdo
pl⁹ q̄ boni p̄sperent. h̄ sit diuina dispēlatio
ne ad nr̄e salutis augmentū z glorificatiōis
documentū. Per h̄ enī boni admonent^r po-
tiora: z q̄ mali p̄municare nō possūt. bona q̄
rere sibi vl' in statu gl̄ie reseruata. Suppo-
sito igit̄ iuxta q̄relā atiquā: q̄ mali in h̄ sc̄lo
pl⁹ q̄ boni p̄sperent: h̄ q̄dē erit resurrectio-
nis future: in qua diuina iusticia ab oī bus
exigēte p̄cessa boni s̄ mlto meli⁹ q̄ nūc ma-
lis: z malis mlto pei⁹ erit q̄ nūc bonis: cui
dēs argumentū. Qd̄ nimiz argumentū pl⁹
de bono p̄tinet q̄ sit om̄e malū in bonoz ad-
uersitate: vel q̄ sit om̄e bonū p̄speritatis
ip̄ioz. Deniq̄ audi Chrysostomū proposito
p̄cordantē. Nemo inq̄t vidēs malignos p̄-
speritate gaudere turbet: nō est enī hic retri-
butio malignitat̄ neq̄ p̄tutis. At si aliquā
do p̄tigerit vt aliqua sit retributio vel ma-
licie vl' p̄tutis: nō tamē fm̄ cōdignū est: sed
veluti quidā gust⁹ vl' iusticie vel iudicij: vt
q̄ resurrectionē nō credūt talibz doceantur
Quādo itaq̄ videm⁹ malignū d̄tescere nō
subruamur: z qm̄ videm⁹ bonū mala pati nō
turbemur: illic corona: illic supplicia. Est z
alīa ratio: qz nō potest malus in oībz mal⁹

esse: sed aliq̄ bona habet: neq̄ bon^o in oib^{us} bon^o esse s̄ aliqua habet pctā. Quādo ergo habet p̄speritatē mal^o. malo. id est: ad malū capiti sui est. Lū enī p̄ illis paucis bonis retributionē hic accipit: illic iā pleni^o puniet

De doloribus. **Ca. vi.**

Porro si scires virtutē doloris de dolore habito nō doleres. Ecce enī aufert hostib^{us}: id est nr̄is tēptatorib^{us} oportunitatē alloquēdi nos ad tēptandū. Nimirū sicut ī cordib^{us} ociosis z secularit̄ gaudiōsis hostes huiusmodi tenēt sua perlamēta ad pficiēdū tēptamēta: ita z ecōtra oportunitatē nō hnt talit̄ loquēdi dolēti. id est corde tribulato. In hui^{us} rei figura de fatuis amicis iob z fictis ad tēptandū: significationē hostiū aie gerētib^{us}: dicit̄ in libro Job. Nō loquebant̄ ei verbū: videbāt enī dolozē vehementē sensus ei^{us}. Igit̄ de dolore nō doleas querendo: sed z multo poti^{us} gaudento dicas. **Q** felix dolor q̄ sic os obstruit pessimi inimici.

De lacrimis. **Ca. vii.**

Deniq̄ de lacrimis nō sic doleres si tu scires quā vim haberēt lacrimae. Cōtra dolozes quippe illo faciēte q̄ dicit̄: in fletu solatiū: ipse lacrimae quodā solatio dolozem

Liber

cordis magnū minuūt: ac p̄ter refectionē ⁊
alleuiatōnē mēt̄ ad refrigeratiōnē pectoris
et solamē tristis cū p̄ oculos exeunt. dolo //
rē vna secū euaporare faciūt. Un̄ Petrus.
blesens. Mult̄ solatia sūt lachryme et ex
parte maxia magnitudiēm doloris minuūt
Dolor siqdē spēm ignis gerit. qui dū plus
regit̄ plus ignescit. Un̄ et Ambrosius Pa
scūt frequēter lachryme et mētē alleuiant. fle
tus refrigerat̄ pect̄ et mestū solatur. Est em̄
pijs affectibus q̄dam flendi voluntas: et
plerūq; lachrymis grauis euaporat dolor.
Rursū fletū et lachrymas. cōsolatio et exul
tatio solent seq̄. Un̄ ip̄e saluator dicit Bea
ti q̄ lugent quoniā i pi cōsolabūtur. Et psal //
mista dicit. Qui seminat in lachrymis i ex //
ultatione metet. Insup̄ pie lachryme terrā.
cordis irrigat̄ ⁊ fecū dat. Un̄ Gregori⁹ Irrī
guū sup̄ius accipit anima cum se lachrymis
regni celest̄ desiderio affligit. Itē ardorem
cōcupiscētiā sedat. Un̄ itē dē Bre flāmā su
gestionū dyaboli citi⁹ extinguit vnda lachi //
marū. Itē omnē spūalē in firmitatē sanant.
Un̄ in Job de deo dicit̄. Merētes erigit.
sospitate. Itē animā mundat̄ et spōsam re //
gis celi p̄parant. Un̄ Cassiodorus. flet⁹ ē.
lauachryū cōparū. absolutō pectōz. Itē oculū

cordis clarificat. **Un̄ Grego** Mēs lachry-
mis baptizata: in cōtēplatōe videt lymphi-
dius. Itē mētis serenitatē et trāquillitatē
causant. **Un̄ Lhry.** Sicut post vehemētes
imbres mūdus aer ⁊ pur⁹ efficitur: ita etiā
post lachrymarū pluias serenitas mētis se-
quitur atq; trāquillitas. Itē mētē eleuant
Un̄ i psalmo. Ascēsiōes in corde suo dispo-
suit i valle lachrymarū. Itē mētē inebriant
Un̄ benar. Illas lachrymas verē in vinum
mutare dñm dixerim: q̄ fraterne cōpassiōis
affectu inferuorē pderūt caritatis: p̄ qua e-
tiā ad horā tu ipsius imemor sobria quadā
ebrietate videris. Itē holocausta impīgāt
Un̄ Grego. Holocaustū aridū est bonum o-
pus: qđ oratiōis lachryme non impingunt
Holocaustū pingue est hoc bonū opus quod
cū agitur etiā lachrymis ipinguitur. Item
hoc qđ homo ultra deo impetrabit. **Unde.**
Chrysostrōmus. Nemo aliqñ flēs ad deū ac-
cessit qui nō qđ postulauit accepit. Nullus
ab eo beneficia dolēter optauit qui nō ipe
trauit Ipse em̄ est qui cōsolatur flētes: dolē-
tes curat: penitētis informat. Demū si virtu-
tē lachrymarū quā p̄tra gehennam habent a-
gnosceres: nec gehennā multū timeres: nec
de lachryis doleres s̄ gauderes. **Un̄ audi**

verbū cuiusdā epī ad piā matrē Augustīni
 p salute filij lachrymantē. Impossibile est
 inqt tantaz lachrymaz filiū perire. Sz nō
 min^o efficaces sunt ppe lachryme ad dele-
 tionē dānabils culpe. Nēpe cuius omnis
 vita pdita est: quicqz eterne dānationi ppin-
 qozest: p pias lachrymas restituit in itegrū
 vt vlteri^o in eo integer spūs pseueret. Un̄
 Hieronym^o. Petrū ter negantē in locū suū
 amare restituere lachryme. Un̄ z Gregori^o
 Lepus redimim^o quando pactā vitā quam
 lasciuendo pdidim^o flēdo reparam^o. Mi-
 ro etiā modo flet^o z pte lachryme regnū ce-
 loz optinēdi ac p psequēs gehennā euadē-
 di pferūt securitatē. Quippe lacrime hui^o
 modi quasi viquadā nozunt regnū celozum
 obtinere. Un̄ Greg^o. Regnū celoz rapi vlt
 nris fletibz. qd nris meritj nō debet. Unde
 z dicit Augustin^o. q lacrime violēte sūt in
 pccibz. Un̄ etiā Hieron^o. O lacrima humilis
 tua est potentia: tuū est regnū celoz: tribu-
 nal iudicis nō vereris. Delictoz tuoz accu-
 satoribz silentiū imponis: nō est qui te acce-
 dere vetet. Si sola intres vacua nō redi-
 bis: magis crucias diabolū qz pena inferna-
 lis. Quid plura? Vincis iuincibilē: ligas
 oipotētē: aclinās regim^o filii. hec Hieron^o.

Sic itaq; teste euāgelio. Regnū celoz vim patit̄ ⁊ violētī rapiūt illud. Qui scz ip̄m̄ sibi dari postulāt p̄cib; lacrimosa. Et breuiter tanto min⁹ a consolatione modo vacuus eris: quāto vberiores lacrimas miseris. Et tan dē teste Gregorio: momētaneos flet⁹ tuos: deus eterno consolabitur gaudio.

Vndecim⁹ liber cōtinet cōsolatiōnū remedia oportuna contra illa turbatiua que opponūtur libertati. Et habet cap̄la. ix.

i **D**e consolatione sup seruitute.

ii **D**e iugo obediētīe ⁊ p̄ceptis dei.

iii **D**e obediētīa supiorib; exhibenda.

iiii **D**e carentia pprie volūtatis.

v **D**e votoꝝ obligatione.

vi **D**e mūdi relictione.

vii **D**e ingressu religionis.

viii **D**e pressura captiuitatis.

ix **D**e excommunicatione et alijs censuris inflictis.

De cōsolatiōe super seruitute, ca. i.

Primo ergo noli de seruitute ⁊ libertatis carentia turbari. Sed attende q; hi q; serui dicunt: nō sunt simpli

Liber

citer serui: nec magis oppressi q̄ cōmuniter
dñi q̄ reputatur liberi. Un̄. **Benar.** Volun
tati nec leges imperat nec p̄cipes dñant
sed libera est maxie si spū ducitur quia vbi
spū sibi libertas. hec **Bernar** Si ergo cor
poris conditio te cōtristet: eq̄d te merito cō
solari poterit videlicet libera cōditō poti
oris tue portione: q̄ se extēdit ad p̄merēda
gaudia sēpiterna. Dñi etiā qui estimantur
liberi cōmuniter etiā sūt suis seruis magis
oppressi: atz turpiori additi fuituti **Super**
quē enī plures regnāt: cōstat illū magis suū
esse. S3 p̄fecto cōmūter accidit q̄ sup do/
minos q̄ p̄pter libertatē min⁹ timēt. plures
regnāt: saltē turpes passionē q̄bus magis
succūbere cōsueuerūt q̄ timorati: z ideo seq̄/
tur q̄ sūt magis serui. Un̄ **Amb.** Seruit
q̄cūq; vel metu frāgīlī v̄ delectatiōe irretit
vel cupiditatib⁹ ducit v̄ indignatōe exa//
sperat v̄ merore deūcit. Seruilis est enī
oīs passio. hec. **Ambro.** Igitur si vis realit̄
liber esse: esto bonus: vt pote vitans turpitu
dines z liber cēseberis. Un̄ **Tulius** Liber
is est estimādus q̄ nullī turpitudinī seruit
Un̄. **Augusti⁹.** Bon⁹ etiā si seruit liber est
malus autē si regnat seruus est. nec vnus
hoīs: sed quod grauius est: tot dñorum quot

vitioꝝ. hec Aug^o. Is q̄ppe q̄ facit peccatū
 q̄cūq; dñō gloriē. testāte saluatore seruus
 est peccati. scz fuit tute culpe. a qua filius dei
 q̄ peccatū nō fecit habet liberos reddere.

De iugo obediētie z p̄ceptō dei. c. ii.

Porro o homo nō debes tristari de pre
 ceptis dei z iugo obediētie: imo pluri
 mū gaudere q̄ dignatur de^o obediētia a te
 requirere: eo quidē sine vt z tu si feceris qd̄
 requirit: hoc qd̄ ab eo requiris infallibilē
 p̄sequis. Un̄ Johānes in epla sua. Si cor
 nostrū nō rephenderit nos fiduciā habem^o
 ad deū q̄ quicq̄d petierim^o ab eo accipiem^o
 qz mādata ei^o custodim^o. Unde z ille cecus
 natus z a xp̄o illuminat^o dixit. Si quis dei
 cultor est z voluntatē ei^o facit hūc exaudit.
 Un̄ z Isidor^o. Nō impetrat a deo bonum
 qd̄ p̄scit qui ei^o legi nō obedit. Si enī id
 quod de^o p̄cipit facim^o. id qd̄ petimus sine
 dubio obtinem^o. Hec Isidorus. Neminem
 de^o ad ip̄ossibile p̄stringit: sed nec ad graue
 aliqd̄. Jugū enī meū inq̄t suaue estet onus
 meū leue. Quippe alleuiat iugū dei remune
 ratiois effect^o. Un̄ sup illud i Thren. Bo
 nū est v̄tro cū portauerit iugū dñi ab adole
 scētia sua: dic̄ glosa. Est iugū dñi leue rele

uatū spe remuneratiōis etne. Insuper alleh
 uiat iugū dñi amoroſus affect⁹. Un̄ Hiero:
 Nichil amātibz duz: null⁹ labor difficilis
 amem⁹ ⁊ nos xp̄m ⁊ facile videbit̄ eſſe diffi
 cile. Nepe p̄cepta dñi cū ſint funiculī atq;
 tractiui ⁊ amoris vincula vnitīua: ipſum ho
 minē ad deū trahūt ⁊ cū deo arti⁹ ſtringunt
 atq; in amore vniūt. De quibz funiculis et
 vinculis dñs p̄ Oſeā p̄phetā dic̄. In funi
 culis adā trahā eos: ī viclis caritat̄. Dicit
 adam: vtpote cui primo p̄ceptoz vincula
 inſecta ſunt. Per obediētā quoq; p̄ceptoz
 dei: homo beatā vitā meretur aſſeq̄. Unde
 ipſe ſaluator ī euāgelio. Si vis vitā īgredi
 ſuamādata dei. Deniq; p̄dera bonū obediē
 tie ſicut xp̄s p̄derauit: ⁊ eū ſeq̄ nō verecū
 deris. Unde Bernar. Memētote fratres:
 xp̄s ne p̄deret obediētā pdidit vitā. Qui
 ī ſignū q̄ mādato patris obediēdo mortē
 ſuſtinebat: īclinato capite tradidit ſpiritū.
 Inclina ergo ⁊ tu caput tuū: caput aīe. ca
 put ſcilicet tue ſupbe volūtatis: que tanq;
 caput imperat mēbris alijs. Inclina illud
 ⁊ humiliare ſub potētī manu dei: īmo vel
 ſub capite vīpotenti. Quippe ipſi⁹ ī menſa
 dignitas hoc requirit ⁊ omnē in hac parte
 verecundiā excludit. Magni ſ̄ valoris eſt

preceptis dei obedire.

De obedientia superioribus exhibenda. **C**apitulum. iii.

Sed et tanti est alteri^o superioris preceptis obedire propter deum: cum in hoc magis deo obedias quam ipsi superiori: dicitur apostolo. Servi obedite pro omnia dominis vestris: quod cum facitis ex animo operamini sicut domino et non hominibus: scientes quia domino recipietis retributionem. Unde et Bernardus. Quicquid vice dei precipit homo quod non sit certum displicere deo haud secus omnino est accipiendum quam si precipiat deus. Unde et Thomas de aquino. Nichil maius homini potest deo dare quam propria voluntate propter ipsum alterius subijciat voluntati. Unde in summa virtutum. Multum glorificat deum vere obediens qui facit beneplacitum dei: cum deus hoc ei mandat etiam per vilem personam: et tanto est gloria dei maior: quanto persona illa est vilior. hec ibi. Sed et ulterius tanto magis glorificat obediens: quanto ipse magis deum glorificat. Et perfecto de primo ad ultimum sequitur: quod quanto viliori quam propter deum obediens: tanto gloriosior ipse erit. Unde Augustinus. Bonus si fuerit qui tibi preest iuritor: tuus est malus si fuerit temptator tuus est:

z nutrimēta libēter accipe z in tēptatione
 approbare. Un̄ z in sūmavirtutū. Non te
 moueat magister īperit̄. idiscretapoteestas
 scz quomin̄ pfecto obedias: nō tm̄ bonis z
 modestis sed etiā discholis. Ut autē dicit
 Bernard̄. pfecta obediētia maxime in īsi/
 piēte est idiscreta: hoc est nō discernere qd
 vel quare sibi p̄cipiāz: sed ad hoc tm̄ nitit̄
 fidelit̄ z humiliter fiat qd a maiorī p̄cipit̄.
 Pfecto ipsa obediētia quibusuis bonis
 alijs libere factz p̄pt̄ x̄i diuoscit̄ p̄ferenda
 Un̄ in Ecclesiastico dicit̄. Melior est obe/
 diētia q̄ stultoꝝ victimē: q̄ si supponat̄ illos
 stultos esse q̄ bonū obediētie nō pficiūt: s̄
 negligūt: volētes magis alia p̄ volūtate p̄
 pria deo victimare. Nimir̄ dñs in domo
 simonis discubuit. Simō aut̄ obediēs in/
 terptat̄: z sic dom̄ simonis est dom̄ obediēt̄
 Quid igit̄ est dñm in domo simonis discu/
 buisse: nisi q̄ p obediētia hō dom̄ x̄i efficit̄.
 Deniq̄ sicut hōiem sua īobediētia de para/
 diso eiecit: ita obediētia in paradisu hōiem
 introduxit. Nimir̄ x̄ps eduxit discipulos
 foras in bethaniā: z benedicēs illis ferebat̄
 in celū. Felix quē ducit dñs ī bethaniā: id ē
 in domū obediētie. Nā sperare potest p̄ alijs
 q̄ z ipse post x̄pm in eodē loco ascensurus sit

In celū. Merito autē qui sūt huiusmodi sup
 alios exaltātur. exēplo xp̄i: q̄ fact⁹ est obediē
 ens vsq; ad mortē: p̄ q̄ d̄ deus exaltauit
 illū. Porro p̄fecte obediens paz uel nichil
 pati habet in futuro. Nā in vere obediēte
 xp̄s uiuitz opatur: dicēte ap̄lo. Uiuo ego iā
 nō ego: uiuit i me xp̄s. Nec ē verisile q̄ de⁹
 sit i futuro eoz op̄ez vltor q̄z h̄ ē actor. Sz
 z magni lucri ē obediētia. Subdit⁹ em̄ p̄fe
 cte obediēs q̄si meret̄ p̄tinue: qz nō solū cir
 ca bona exequēdo: sz etiā dubia: qm̄ nō suo sē
 sui. sz sē sui z volūtati inicitur sui supioris.
 Manifesto em̄ pctō circūscripto si h̄ q̄ d̄ ei
 iūgitur aliqd pcti vl' piculi i dubio p̄ti
 neret: nō ei esset sed supiori cui⁹ sensui z vo
 lūtati inicit̄ iputandū: z sic ei de suis supio
 ribz potest dici. In manibz portabunt te ne
 forte offendas ad lapidē pedē tuū. Nimirz
 subdit⁹ nō solū nō peccat sed etiā meretur sē
 in dubio obediāt suo supiori: in q̄ casu me
 lior est cōditio subditi q̄ sui supioris cui
 obedit: vel quē inuat in causa pbabiliē du
 bia: quāuis s̄m veritatem sit iniusta. Facit
 ad hoc sentētia Augustini habita i decretis.
 P̄fecto obediētia est q̄si nauis institoris
 Nepe sicut ille in nauē etiā quiescēs: come
 dēs vl' bibēs illuc p̄cedit quo quidē tendis

qz nō suo s; motu mouet alieno: ita z obediēs
in religiōe etiā q̄scēdo: comedēdo z bibēdo
ad portū solutis puenire meretur.

De carētia proprie volūtatis. Ca. iiii

Ceterz nō tristeris de p̄p̄a carentia volū
tatis: q̄ grāde malū esse p̄dicat: z qua
cessate hō a grādī malo p̄seruat. Un̄ Bern̄.
Grāde malū est p̄p̄ia volūtas. Et iterum.
Lisset volūtas p̄p̄a z infernus nō erit. In
quē ei desuet ignis: nisi i p̄p̄ia volūtate.
Nā p̄p̄a volūtas deū ipugnat: z aduersus eū
extollit: ipsa est q̄ paradīsū spoliat: infernū
ditat: sanguinē xpi euacuat: z ditioni diā/
bolī mūdū s̄biugat. hec Bern̄. Deniq; mul
tū valet p̄p̄e volūtatis abdicatio: qz p̄p̄ia
volūtate abdicās habēs q; p̄optū animū
volūtati dei vel alteri p̄p̄ deū obediendi
in oībz: talis pro infīnitis a deo remunera/
bitur q̄ nunq; est facturus. Quia qui p̄fecte
volūtati alteri suā iā subiecit: is multa et
maxia quāuis vix possibilis scdm equivalē/
tiā in ordine ad mercedē capiendā iā p̄fecit
scz oīa que ille precipere potuit: quāuis ea
realiter non fecerit nec vnq; factus sit. Un̄
Hieronym⁹. Perfecta voluntas faciendi
pro opere reputat facti. Et iterum. In lege
opera requiruntur: in euangelio voluntas

q̄ritur: q̄ z si effectū nō habuerit tñ premiū
 nō amittit. Un̄ z Aug⁹. Quicquid vis z non
 potes: factū de⁹ reputat. Un̄ etiā Greg⁹ Nō
 est man⁹ vacua a munere si arca cordis ple-
 na fuerit bona volū tate. In sup pprie volū
 tat; pp̄t obediēt iā abdicatio opa minora deo
 facit maiorib; esse gratiosiora. Un̄ Thōas
 de aq̄no. Quia necessitate aliq̄ faciēdi q̄ fm
 se nō placēt: p̄ votū obediēt iē hō se subijcit
 pp̄t deū: ex eo ipso ea que facit sūt deo ma-
 gis accepta si etiā sint minora: qz nichil hō
 mai⁹ deo dare potest: q̄s q̄ ppriā voluntatem
 pp̄t ipsū alteri⁹ volū tati sbijciat. Un̄ in col
 laciōib; patrū dicit: deterrimū gen⁹ mona-
 choz esse sarabaitaz: q̄ absoluti a seniorū iu
 go hñt libertatē agēdi qd libitū fuerit: z tñ
 mag; q̄ hi q̄ i cenobijs degūt. opib;. diebus
 z noctib; s̄sumūtur. Nec Thomas.

De votorū obligatiōe. **C**Ca. v.

Rursū nō debes trīstari sup votoz emissio
 rū obligatiōe: sed magis s̄olari. Un̄
 Aug⁹. Nō te vouisse peniteat: imo gaude ti
 bi iā nō licere qd cū tuo detrimēto licuisset.
 Felix necessitas q̄ ad meliōra cōpellit. De-
 niq; fm Thama a quinēsem: pp̄t tria meli⁹
 ē aliqd facere ex voto q̄ sine voto. P̄rio: qz
 vouere est act⁹ latric: q̄ est virt⁹ nobilissima:

qđ autē i peratur a virtute nobilissima meli⁹
 liu⁹ est z magis meritoriū. Secūdo: qz qui
 vouet magis se deo subijcit q̄ ille q̄ nō vo-
 uet: sicut ille q̄ arborē dat cū fructu: magis
 dat q̄ qui dat tm̄ fructū. Tertio: qz volūtas
 p̄ votū immobiliter firmatur ad bonū facere.
 Facere autē aliquid ex voluntate ad bonum
 firmata: hoc ad p̄fectionē ptinet. hec
 ille. Sane illd̄ qđ cadit sub voto: vel scit eē
 bonū: vl̄ malū. vl̄ q̄le sit ē dubiū. Si dubiū
 facile poterit in certū bonū cōmutari. Si
 p̄o bonū q̄ nō est aliud meli⁹. P̄solatoria de-
 bet esse ad ipsum iplendū obligatio felici ne-
 cessitate existēte q̄ cōpellit nī meliora. Si
 autē tristat: qz aliud incōpossibile meli⁹ est
 eo: facile poterit eo in meli⁹ cōmutato tristi-
 tia cessare. Immo circa bonū z melius audi
 Bernardū. Ego inq̄t non arbitror minora
 vota i pedire debere maiora: nec deū exigere
 qđ tanq̄ sibi p̄missū bonū si pro eo melius
 aliqd̄ fuerit p̄solutū. Porro si qđ sb̄ voto ca-
 dit malū esse dinoscit. nō tristat votū. qz
 nō est obligatoriū: dicēte Isidoro. In malis
 promissis rescinde fidē: in turpi voto muta
 decretū: qđ incaute vouisti nō facias. Impia
 est p̄missio q̄ scelere ad ipletur. Deniqz cir-
 ca id qđ euentu malū fit: doctores sic disti-

nūt. Illud inquit qđ in aliq̄ euentu est bonū
in aliq̄ malū: nō obligat nisi p̄ euentu bono.
vt vorū Iepre: de quo dicit̄ in libro Iudic
cū. Un̄ Thomas aquinēsis. Quicqđ vorū
fiēdū impediret si p̄ns eēt: etiā facto voto ob
ligationē aufert. Unde si aliqđ possibile cū
vonef̄ postea fiat̄ possibile: tollit̄ obligatio

De mūdi relictione. **Ca. vi.**

Porro mūdū relinq̄re est vincula valde
periculosa euadere. Un̄ Aug⁹. Unh
cula hui⁹ mūdi asperitatē habēt verā: falsā
iocūditatē. certū dolorē: incertā voluptatē
durū laborē. timidā quietē. rem plenā mise
rie: spem bt̄itudinis ianē. Et iterū. 2. Dūd⁹
iste piculosoꝝ est bland⁹ q̄ molest⁹. 2. magis
caued⁹ cū se allicit̄ diligit̄: q̄ cū admonet cog
gitq̄ p̄tēni. In hoc mūdo nō timere: nō labo
rare: nō piclitari impossibile est. Et iterū.
Ibi nichil nisi fragile plenū periculis: p̄q̄
pericula puenit̄ ad maius periculū. Pereāt
ergo hec oīa: 2. dimittam⁹ hec vana 2. iania
cōferamus nos ad solā inquisitionē eorum
que finē nō habent. Vita hec misera mors
ē certa: cito obrepit: 2. post h̄ negligētie sup
plicia luēda sūt. hec Aug⁹. Quare merito
mūdus relinquēdus est p̄p̄t̄ christū dulcem
refectionē: q̄ restāte Bernardo: cui christ⁹

incipit dicescere: necesse ē amarescere mūdū.

De ingressu religionis. Ca. vii.

Et pfecto habitare in clauistro merito plus delectat: qđ paradiso voluptatis & parat. Un̄ Petr^o raneñ. Juxta sententiã cordis mei si paradísus in hac vita pñti est: vñ i clauistro vel in scholis ē. Quicqđ enī extra hec duo ē: plenū ē anxietate: inq̄titudine. amaritudine. formidine. sollicitudine et dolore. Un̄ & Bern̄. Vere claustrū est paradísus: hic prata virētia scripturaz: hic parit flūes lachrymaz vndositas: quam de purissimis affectibz amor ille eliquat: hic enī sūt arbores eminētissimi chori sanctorz: & nulla est q̄ nō mlta fruct^o gaudeat vbertate: hic est illa sblimis mēsa: in qua de^o & cibās est & cibus: munerās & mun^o: offerēs & oblatū: cōniua & cōiuiū. Hic & geste sunt oīpotentis diuitie hic refusa est gloria āgeloz. Putasne ociari illos qui habitant vnus moris in domo? Uideas hūc sacris lectiōibz intendētē: illū incūbentē orationibz: hūc pro suis excessibz lacrimantē: illū in dei laudibz exultantem: hūc vigilantē: illū ieiunantē: & officia pietatis sibi inuicē incutere. Nocte consurgunt ad confitendū ei. Vespere & mane & meridi die narrant & annūciant eius laudem: & oīs

illozum sedulitas in orbem diuini rotatur
obsequij. Hec Bernar.

De pressura captiuitat⁹. Ca. viii

Insup dū pressura captiuitat⁹ detine⁹
ris: accessu mētis ad deū ire cōpulsus
cū confessione laudis vel peccati in solo deo
solationē habeas: & letaris quēadmodum
Zobiā de deo loquente dixisse nouim⁹. Ego
inqt in fra captiuitat⁹ mee confitebor illi. Et
sequitur. Ego autē & aīa mea in eo letabimur
Sed nō parū est in deo letari: qz bonū hmōs
leticie que est in deo: qui bonū est infinitū:
dure captiuitatis malo quātitate quodāmo
do preponderat infinita. Quāntū merito
posset homo solari capt⁹ seu vinculatus:
pferim ppter fidē chūsti pdilectionē operā⁹
rē. Nēpe talis hoc ipso aureis catenis for
tissimis alligare⁹ chūsto cui sic alligatū esse
est veri⁹ in celo q̄ in terra esse: & p̄sequens
q̄ in fra captū vel vinctū esse: imo cēsend⁹
est talis i fra nō eē. Profecto enī modicū p
nichilo reputat. Un̄ si minim⁹ digit⁹ me⁹ so
lus esset in carcere: nemo p hoc incarceratū
me iudicaret. Sed certe s̄m Augustinum:
minus est totū corpus respectu anime: q̄ sic
digitus minim⁹ respectu residui corporis.
Quare parī mō cogitatiōe & auiditate i illa

eterna patria puerfat⁹. cēsendus est in tra
 nō esse. vbi est scōm minimā partē sue sub/
 stātie circūscript⁹. Nec de carcere tristeris
 aut enī ex delicto carcerē meruisti; aut iustus
 existēs minime deliqtisti. Si detur primū: bo
 nū est tibi qd h̄ luis delicta: hic te nō punito
 vel min⁹ q̄ carcere: incōparabilē alibi gra
 ui⁹ luēda. Si vero detur fm. crede z nulla
 tenus dubites q̄ p penalitate in debita ha
 bebis delicias. Rursum iustus pro pfusione
 carceris laudes habebit z solatia societatis
 De laudib⁹ qdē carceris sic dicit augustin⁹
 Nō ita laudam⁹ ioseph cū frumentū distri
 buebat: sic cū carcerē ihabitabat. De sola/
 tio societatis veromult⁹ patet in locis. Nā
 Petrū. Paulū. Iohem baptistā socios ha/
 ber: z plurimos q̄ vincula z carceres experū
 fuerūt. Deniq; iust⁹ p detētiōe carceris liber/
 tatē habet celestis deābulatiōis. Un̄ quēad
 modū ad quendā ait Hieronym⁹. In fini/
 ta heremi vastitas te terret: s; tu paradisu
 mēte deābula: quocienscūq; cogitatione ac
 mēte illuc pscēderis. totiēs i heremo nō eris
 Ita ecōuerso dicere possū pari pacto. Si
 carcer te terret: paradisu mēte deābula:
 quocienscūq; cogitatiōe ac mēte illuc pscen/
 deris: totiēs in carcere nō eris:

De excommunicatione et aliis censuris inflictis: **Ca. ix.**

Omnium homo scias quod prelati ecclesiastici sacerdotes: et precipue summi pontifices sunt medici spirituales. eo quod contra tumorem et tumorem: quod est utique periculosior omni corporali tumore in quantum meretur penam gehene: membrum corporis christi mystici: et maxime dicto tumore infirmatum seu gravatum adhibere habent spirituale medicinam censure ecclesiastice: cuiusmodi est sententia excommunicationis: suspensionis et interdicti. Hinc namque de excommunicatione dicunt iura: quod medicinalis est non mortalis: dummodo is in quem lata fuerit non contemnat. Qui enim excommunicatur ad hoc solum apostolum. excommunicatur: ut spiritus saluus fiat. Spiritus igitur excommunicati ob tumorem et tumorem in periculo esset salutis sue sine excommunicatione. Et nimis hoc sufficit pro consolatioe. Consolari enim solent homines de amarissimis medicinis propter spem salutis. Denique si sententia excommunicationis in te lata fuerit iusta ipsam non contemnas: sed de ipsa potius consolaberis tanquam de salubri medicina: que tanto est salubrior: quanto ab excellentiori apothecario: in cuius cordis apotheca. non modo virtutes herbarum: sed omnium virtutum aromata continentur.

est cōfecta. cū nō ab hoīe: vt dicūt iura: sed
 fm scōs p̄es a deo pcedere vincula ecclia
 stica dinoscant. Un̄ Chryso. Nemo p̄tēnat
 vincula eccl'astica. Nō enī est hō q̄ ligat: s; z
 p̄s q̄ hāc potestatē dedit hoīb;: z dños fecit
 hoīes tāti honoris. Porro si sentētia iūsta
 fuerit te nō ligat: dūmodo alias p̄ p̄tēptū
 nō ligeris: s; magis paciēter ferēs excōmu
 nicationē iūsta: celestē coronā: iuxta sentē
 tiā augustini mereberis. Utiq; tāto magis
 p̄ctiosa: q̄to sentētia sustinueris magis iūriosa.
 Sane si p̄ h̄ de excōmunicatiōis vinculo p̄solari
 volueris. de suspēsiōis z interdīcti vinculis
 magis p̄solari valeb;: q; sentētia excōmunicatiōis
 maior est fm se oīb; penis eccl'asticis. De
 nīq; nō dubiū q̄n tua irregularitas z inhabi
 litas paupiorē te faciat z in gradu hūiliori
 te p̄stituat: atq; sic ad ḡdū habitualis hūili
 tatis p̄fectiorē te disponat. Porro ḡd^o hūi
 lior ē tibi desideratē aplectēdū gr̄a p̄fectio
 ris hūilitat; z h̄ merito te debet p̄solari: q; z
 ḡdus p̄fectior hūilitat;: nō modo ep̄ali: s; et
 oī ornatu eccl'astico p̄ apl^o te ornabit. Au
 di de h̄ Bernardū ad decore hūilitat; p̄mē
 dādū: min^o dicētē z pl^o itelligētē. Nulla in
 q̄t splēdidior gēma in omni p̄cipue ornatu
 sumi p̄tificis q̄ hūilitas.

Duodecim⁹ liber cōtinet cōsolatiōnū remedia cōtra illa turbatiua que opponūtur studio cōtēplatiōis z deuotiōis. Et habet cap^la. vii.

I De p̄solatione sup carētia diuinorū z sacramētorū tēpore interdīcti.

ii De subtractiōe vsus sc̄pture. (ditate

iii De subtractiōe deuotiōis z cordis ari/

iiii De carentia oportunitatis orandi vl^l alia bona faciendi.

v De exauditiōis tarditate.

vi De frustratiōe petitiōis p̄ tēporalibz.

vii De distractiōe pro aliorū utilitate ac impedimēto p̄tēplatiōis.

De cōsolatiōe super carētia diuinorū z sacramētorū tēpore interdīcti. c. i.

Primo igit qz vt estimo: diuina offi-
cia: z ecclie sac̄mēta: z specialiter
sacra cōmuniō si nō essent interdīcta
tēp̄ interdīcti: spū m̄ tuū recrearēt
Ecce motus ad p̄solatiōnē tibi sit: q̄ spūalis
medic⁹ hāc recreationē v̄tūqz interdixit: p̄
diētās mēbra corporis xp̄i mystici nō sana
q̄ ml̄tū valet talit̄ dietari. Nā h̄mōi abstīnē
tia ē eis sūmā medicina: z si obediāt medicō